

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การสื่อสารในโครงการพัฒนาเยาวชนตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง ของธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)” นี้ เป็น งานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อตอบโจทย์การวิจัย ดังต่อไปนี้

1. คณะทำงานโครงการพัฒนาเยาวชนตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง ของธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ใช้กลยุทธ์การสื่อสารในโครงการอย่างไร ให้โครงการประสบความสำเร็จ
2. ครูและเยาวชนที่อยู่ในโครงการพัฒนาเยาวชนตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง ของธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ได้มีส่วนร่วมในโครงการ ตลอดจนนำความรู้ที่ได้ ไปใช้ประโยชน์ ได้อย่างไร

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิจัย จากกการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 34 ท่าน ตลอดจนการศึกษาจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหา 3 ส่วนดังนี้

1. โครงสร้างการบริหารจัดการของโครงการพัฒนาเยาวชนตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง
2. กลยุทธ์การสื่อสารของธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ในการจัดการโครงการพัฒนาเยาวชนตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง
3. การมีส่วนร่วมของครูและนักเรียนที่เข้าร่วมในโครงการพัฒนาเยาวชนตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง

ส่วนที่ 1 โครงสร้างการบริหารจัดการของโครงการพัฒนาเยาวชนตาม แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง ของธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)

จากการให้สัมภาษณ์ของกลุ่มเป้าหมายและการศึกษาข้อมูลจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทำให้เห็นถึงความจำเป็นมากก่อนที่จะมีการก่อตั้งโครงการพัฒนาเยาวชน ซึ่งจะแสดงให้เห็นความเกี่ยวข้องระหว่าง กิจกรรมองค์กรเพื่อสังคม ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) กับ โครงการพัฒนาเยาวชนตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง ที่มาในการก่อตั้งโครงการพัฒนาเยาวชน ซึ่งจะเป็นข้อมูลเบื้องต้นที่จะทำให้เข้าใจในการจัดการโครงการพัฒนาเยาวชนมากขึ้น ซึ่งผู้วิจัยขอนำเสนอ ดังต่อไปนี้

1. กิจกรรมองค์กรเพื่อสังคม

ธนาคารไทยพาณิชย์และบริษัทในกลุ่ม ได้มุ่งดำเนินงานด้านกิจกรรมองค์กรเพื่อสังคมอย่างต่อเนื่องและจริงจัง โดยตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคมโดยรวมและมีนโยบายที่จะจัดทำโครงการต่างๆ รวมถึงการสนับสนุน ช่วยเหลือ และเข้าร่วมในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและชุมชนในทุกท้องที่ที่ธนาคารมีการดำเนินธุรกิจอย่างสม่ำเสมอ

จากผลการศึกษาพบว่า ก่อนที่จะมีคณะกรรมการกิจกรรมองค์กรเพื่อสังคมของธนาคารไทยพาณิชย์ นั้น เมื่อก่อนเป็นแค่คณะทำงานพิเศษ จนกระทั่ง ปี พ.ศ.2548 คณะกรรมการธนาคารได้แต่งตั้ง “คณะทำงานพิเศษเรื่องกิจกรรมองค์กรเพื่อสังคม (Corporate Social Responsibility Ad-hoc Committee : CSR) ขึ้นมา ดังจะเห็นได้จากการสัมภาษณ์

“CSR จริงๆ แรกๆ ทำมาอยู่แล้ว ทำมาตั้งนานแล้ว แต่ในอดีตจะเป็นการให้เงินกับองค์กรการกุศลหรือ ผู้ที่เค้าเดือดร้อนจริงๆ มากกว่า คือในแง่ของการบริจาค คราวนี้เนี่ย แรกๆเองมาถึงตรงจุดที่ว่า ตัวเราเองแข็งแรงขึ้นแล้ว หลังจากเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ แรกๆก็กลับมาทำอะไรต่างๆ เพราะงั้นเราก็กลับมาทบทวนเรื่อง กิจกรรมองค์กรเพื่อสังคมของเราอีกทีว่า เราจะมีส่วนช่วยเหลือสังคมมากขึ้นได้อย่างไรบ้าง”

(องค์อร อภากร ณ อยุธยา, สัมภาษณ์ 9 มกราคม 2550)

จากการให้ความสำคัญต่องานนี้เป็นอย่างมาก ในปี 2548 คณะกรรมการธนาคารได้แต่งตั้ง "คณะทำงานพิเศษเรื่องกิจกรรมองค์กรเพื่อสังคม (Corporate Social Responsibility Ad-hoc Committee) ที่มี นายกรรมการเป็นประธาน ทำหน้าที่กำกับดูแลและติดตามผล เพื่อให้สอดคล้องกับ วิสัยทัศน์ พันธกิจและกลยุทธ์ของธนาคาร โดย

วิสัยทัศน์ คือ ธนาคารที่ดำเนินธุรกิจด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม (ต่อสังคม)

พันธกิจ คือ สร้างวัฒนธรรมองค์กรและกระตุ้นให้พนักงานให้ตระหนักถึงความสำคัญของความรับผิดชอบต่อสังคม ควบคู่ไปกับการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ คือ

- กำหนดให้การดำเนินงานด้านกิจกรรมองค์กรเพื่อสังคมของธนาคารเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายด้านธรรมาภิบาล
- กำหนดบทบาทและหน้าที่ของพนักงานในกิจกรรมองค์กรเพื่อสังคมให้ชัดเจน และผลักดันให้เป็นการปฏิบัติด้วยใจ โดยใช้ระบบอาสาสมัคร
- ดำเนินกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นในชุมชน ระหว่างพนักงานธนาคารและผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งในด้านธุรกิจและสังคม โดยใช้เครือข่ายของธนาคารเป็นช่องทางในการทำกิจกรรม
- พิจารณาความต้องการของชุมชนเป็นหลัก โดยกำหนดกิจกรรมให้สอดคล้องกับแบบแผนนโยบายของธนาคารที่มุ่งเน้นการใช้ เทคโนโลยี ความรู้ ความสามารถที่ธนาคารและพนักงานที่มีอยู่เป็นเครื่องมือ

จากการศึกษาพบว่า แนวทางสำคัญในการดำเนินกิจกรรมองค์กรเพื่อสังคมที่กำหนดไว้ คือ การสร้างวัฒนธรรมในองค์กร ให้พนักงานมี "ใจ" ที่จะทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและชุมชนโดยรวม ประกอบกับการใช้ประโยชน์จากเครือข่ายของธนาคารที่มีอยู่อย่างกว้างขวางทั่วประเทศ

"สิ่งที่คณะกรรมการธนาคารให้แนวทางมาว่า บทบาทของธนาคาร มันควรมากกว่า สิ่งที่เราให้ เงินบริจาคเฉยๆ เราควรมีการเข้าไป คลุกคลี หรือ เข้าไปมีส่วนช่วยมากกว่านี้ โดยเฉพาะในส่วนของ พนักงานของเราเอง การสร้างจิตอาสา ให้พนักงานของเรา รู้จักการบำเพ็ญประโยชน์ให้ผู้

อื่นบ้าง เพราะฉะนั้น กิจกรรม ลักษณะงานที่จะทำขึ้นในอนาคต จึงเป็นลักษณะของ Theme Based Project มีโครงการ มี Theme การทำโครงการที่ชัดเจน”

(องค์อร อภากร ณ อยุธยา, สัมภาษณ์ 9 มกราคม 2550)

ทั้งนี้ สรุปได้ว่า การดำเนินงาน ด้านกิจกรรมองค์กรเพื่อสังคมของ ธนาคารเป็นส่วนหนึ่งของแผนนโยบายด้านธรรมาภิบาลที่ธนาคารมีนโยบาย ที่จะดูแลให้ผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder) แต่ละกลุ่ม ได้รับสิทธิของตนอย่างเต็มที่ ทั้งนี้ ในส่วนของสังคม ธนาคาร มีนโยบายดังนี้ "ธนาคาร ตระหนัก ถึงความรับผิดชอบต่อสังคมและให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ และเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและ ชุมชนในทุกท้องที่ที่ธนาคารมี การดำเนิน ธุรกิจอย่างสม่ำเสมอ"

การกำกับดูแล

การดำเนินงานของกิจกรรมองค์กรเพื่อสังคม รายงานต่อผู้ช่วยผู้จัดการใหญ่ บริหารงานสื่อสาร องค์กร และ กรรมการผู้จัดการใหญ่ โดยมีคณะทำงานพิเศษเรื่องกิจกรรมองค์กรเพื่อสังคม (Corporate Social Responsibility Ad-hoc Committee) ที่มีนายกรรมการเป็นประธาน ทำหน้าที่กำกับดูแลให้นโยบายและติดตามผล

การบริหารจัดการ

เนื่องจากลักษณะงานด้านกิจกรรมองค์กรเพื่อสังคมของธนาคารมีทั้งที่เป็นโครงการที่ริเริ่มโดย ธนาคารเอง กล่าวคือ ธนาคารเป็น Project Owner และกิจกรรมที่ธนาคารทำงานร่วมหรือส่งเสริม การดำเนินงานของหน่วยงานภายนอก การบริหารจัดการงาน ด้านกิจกรรมองค์กรเพื่อสังคม จึง แบ่งเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

ก. โครงการที่ธนาคารเป็น Project Owner: ปัจจุบันมีอยู่ 3 โครงการ ได้แก่

1. โครงการพัฒนาเยาวชนตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง
2. โครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติ
3. โครงการไทยพาณิชย์เพื่อผู้ประสบภัย

ข. กิจกรรมที่ธนาคารเข้าร่วมหรือส่งเสริมการดำเนินงานของหน่วยงานภายนอก

แบ่งออกเป็น 5 ประเภทได้แก่

- Theme Based CSR เรื่องการพัฒนาเยาวชน
- การสนับสนุนและบริจาคสำหรับกิจกรรมเพื่อความสัมพันธ์ (Public-relation related events)
- การสนับสนุนและบริจาคในกิจกรรมเพื่อสาธารณกุศล (Donation to ad-hoc requests from external parties)
- การบริจาคเพื่อผู้ประสบภัย (Relief of catastrophic events)
- การสนับสนุนกิจกรรมหรือโครงการพิเศษ

ด้วยนโยบายหลักที่จะให้การสนับสนุนกิจกรรมในเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาเยาวชน ธนาคารได้ อัญเชิญปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” ใน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่ มาเป็นแนวทางหนึ่งในการ ดำเนินงานด้านการพัฒนาเยาวชน

“เรื่องของเยาวชนคือ คณะกรรมการธนาคาร ให้ความสำคัญ เพราะตัวเยาวชนเอง จะเป็น กำลังสำคัญของประเทศ แล้วสภาวะแวดล้อมของโลกเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว ทำให้เยาวชนของ เราได้รับแรงกดดันจากกระแสโลก จากต่างประเทศ ได้รับสิ่งที่ไม่ดีคุณภาพ คือ โทมากี่จริงแต่ไม่มี คุณภาพ เพราะฉะนั้นประเทศเราจะอยู่รอดหน่อย ก็ควรมีเยาวชนที่ได้เรื่อง เป็นจุดเล็กๆ ที่คณะ กรรมการธนาคารให้ความสนใจ”

(องค์อร อภากร ณ อยุธยา, สัมภาษณ์ 9 มกราคม 2550)

จากการศึกษา ยังพบว่า ธนาคารมีแผนที่จะนำเอาความชำนาญด้านการเงิน การธนาคารและ การบริหารจัดการของพนักงานมาเป็นพื้นฐานความรู้ ที่จะช่วยเหลือในการพัฒนาเยาวชน

“เราเป็นธนาคาร พนักงานของเราก็มีความรู้ทางด้านโปรดักส์ การออม การลงทุน ซึ่งโรงเรียน แต่ละโรงเรียน จะมีโครงการของเค้า แล้วเค้าขาดความรู้ในด้านนี้ เราก็เข้าไปต่อยอด ฉะนั้น พนักงานของเรา เค้าก็สามารถใช้องค์ความรู้ที่เค้าคุ้นเคย แล้วไปทำประโยชน์กับ โรงเรียนและ เด็ก แต่เราไม่ได้บอกให้ พนักงานของเราไปช่วยปลูกถั่ว ปลูกผัก ไม่เอา เพราะไม่ใช่ส่วนที่เรา ชำนาญการ”

(องค์อร อภากร ณ อยุธยา, สัมภาษณ์ 9 มกราคม 2550)

โดยในปี พ.ศ.2548 ธนาคารได้ศึกษาแนวคิดโรงเรียนต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียงที่คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจัดทำไว้ เพื่อพัฒนาเป็นโครงการในกิจกรรมของธนาคาร ซึ่งในที่นี่ก็คือ “โครงการพัฒนาเยาวชนตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง” โดยจะเริ่มดำเนินการอย่างจริงจัง ในปี พ.ศ.2549 เป็นต้นไป

ที่มาของโครงการพัฒนาเยาวชนตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง

“โครงการพัฒนาเยาวชน ก็อยู่ใน CSR แต่เป็น Core Project ของ CSR โดยที่เราจะเป็น Owner เป็นเหมือนกับคนทำโครงการ แต่เราไม่ได้ทำเองตั้งแต่ต้น จะเป็นการจูงมือกับคนอื่นกับคนอื่นเข้าไปด้วย เราจะทำในลักษณะที่ต่อยอด โดยในตอนี้ หน่วยงานที่เราไปต่อยอด จูงมือด้วยได้แก่ โครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียง ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ โดยมี ดร.ปริยานุช พิบูลย์สราวุธ เป็นหัวหน้าโครงการ แล้วก็ เรายังจูงมือกับตลาดหลักทรัพย์ หลักๆ ก็ 2 ที่นี้”

(ศศิณี ลิ้มพงษ์, สัมภาษณ์ 12 มกราคม 2550)

“โครงการพัฒนาเยาวชน เป็นโครงการที่ไปร่วมกับคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงในการที่เค้ามี โรงเรียนเครือข่ายของเค้าอยู่แล้ว และ แต่ละ โรงเรียนเค้าก็เป็น โรงเรียนต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง โดยลักษณะการทำงานของเรา จะเป็นลักษณะการต่อยอด โดยเข้าไปประกบว่าโรงเรียนไหน ต้องการความช่วยเหลือจากเรา ในความรู้ที่เกี่ยวกับการเงิน การลงทุนบ้าง เราก็จะเข้าไปเสริมคุณค่า”

(องศ์อร อากาศร ณ อยุธยา, สัมภาษณ์ 9 มกราคม 2550)

จากการศึกษา พบว่า โครงการพัฒนาเยาวชน จะมีการติดต่อกับ โครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียง ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ เพราะว่า โครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียง จะมีโรงเรียนเครือข่าย มีโรงเรียนต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียงอยู่แล้ว ซึ่งแรกสุดในปี พ.ศ.2549 มีประมาณ 8-9 โรงเรียน ซึ่งตอนนี้ก็อยู่ในช่วงของการขยายผล ช่วงทำกิจกรรมร่วมกับตัวนักเรียน ทางโครงการวิจัยก็เลยส่งโครงการต่างๆ ที่มี มาให้ ธนาคารไทยพาณิชย์ดู ซึ่งทางธนาคารก็พิจารณาว่า โรงเรียนใดต้องการความช่วยเหลือ จากทางธนาคารเกี่ยวกับความรู้ทางด้านการเงิน การลงทุนบ้าง ถ้าตรงกับกรอบการดำเนินงานของธนาคาร ธนาคารก็เข้าไปมีส่วนร่วม

จากการศึกษา สามารถ **สรุปที่มา** ของโครงการพัฒนาเยาวชนตามแนวพระราชดำริ เศรษฐกิจพอเพียงว่า มีจุดมุ่งหมายที่จะเพิ่มคุณค่าด้านคุณธรรม จริยธรรม ไปพร้อมๆกับการให้ความรู้แก่เยาวชน เพื่อจะได้เติบโตเป็นบุคคลากรที่มีประสิทธิภาพต่อไปอนาคต โดยประกอบด้วย คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กำลังศึกษาและพัฒนาเยาวชนตามแนวพระราชดำริ โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผ่านโรงเรียนเครือข่ายเศรษฐกิจพอเพียง คณะกรรมการธนาคารจึงเห็นควรประสานความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมต่อยอดโรงเรียนต้นแบบ โดยเน้นการใช้ทรัพยากรของธนาคารและการมีส่วนร่วมของพนักงานเป็นสำคัญ

โดยมี กลยุทธ์ขับเคลื่อน ได้แก่ **เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา** ดังนี้

เข้าใจ

- สร้างความเข้าใจให้กับพนักงาน ทั้งในเรื่องของเศรษฐกิจพอเพียง และการเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาเยาวชน
- ทำความเข้าใจโรงเรียน ว่ามีความต้องการรับความสนับสนุนอะไร และอย่างไรจึงจะได้รับประโยชน์สูงสุด

เข้าถึง

- พนักงานธนาคาร ครู และนักเรียน มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม ที่จัดขึ้นอย่างเหมาะสม บนความเห็นชอบของทั้งสองฝ่าย

พัฒนา

- พัฒนาองค์ความรู้สู่การปฏิบัติในเชิงพลวัตอย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป

วัตถุประสงค์ของโครงการพัฒนาเยาวชน ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง

จากการสัมภาษณ์ เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของโครงการ คุณศศิณี บอกผู้วิจัยสั้นๆ แต่ให้แนวคิดที่ครอบคลุม และน่าสนใจว่า

“ตัวนโยบายหลักจริงๆ ก็คือ การพัฒนาเยาวชน คือ ต้องการปลูกฝังค่านิยม หรือ คุณธรรมให้แก่เด็ก เพราะในสมัยนี้ เด็กมีสิ่งล่อใจเยอะ เราต้องการปลูกฝังวิถีการดำเนินชีวิตที่ดีให้เค้า

ให้พอประมาณกับภูมิสังคม ให้มีภูมิคุ้มกันทางด้านจิตใจที่ดี เราไปช่วยเติมวิธีการคิดให้เด็กมากกว่า ที่จะเป็นการยึดเยียดแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงให้เค้า ซึ่งบางทีเค้าก็ไม่เข้าใจ"

(ศศิณี ลิ้มพงษ์, สัมภาษณ์ 12 มกราคม 2550)

ซึ่งผู้วิจัยสามารถ **สรุป** วัตถุประสงค์ของโครงการได้ 4 ประเด็น ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาเยาวชนและสามารถขยายผลสู่สังคม
2. เพื่อสอดแทรกค่านิยมด้านคุณธรรมและจริยธรรมในการดำเนินชีวิตให้แก่เยาวชน
3. เพื่อให้ความรู้ด้านวิชาการ
4. เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้พร้อมที่จะรับกับกระแสโลกาภิวัตน์

การบริหารจัดการโครงการพัฒนาเยาวชน ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง

ผลจากการศึกษาพบว่า ในการบริหารจัดการโครงการนั้น คณะกรรมการกิจกรรมองค์กรเพื่อสังคมที่ประกอบด้วยกรรมการธนาคารเป็นส่วนใหญ่ เป็นผู้กำหนดนโยบาย โดยมีผู้จัดการโครงการพัฒนาเยาวชนตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงรับไปปฏิบัติ

โดย **สรุปหน้าที่หลัก** ดังนี้

1. ประสานงานกับหน่วยงานทั้งภายนอก (ได้แก่ โครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียง ตลาดหลักทรัพย์ฯ กระทรวงศึกษา โรงเรียน ฯลฯ) และหน่วยงานภายใน (ได้แก่ กิจกรรมองค์กรเพื่อสังคม)
2. พิจารณาโครงการที่โรงเรียนต่างๆ เสนอมา
3. พัฒนาเนื้อหาหลักสูตรด้านบริหารจัดการการเงิน และกิจกรรมที่อยู่ในความชำนาญของธนาคาร
4. ติดต่อ สรรหา ประสานงาน และจัดอบรมวิทยากรอาสาสมัครของธนาคาร ด้านต่างๆ โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจพอเพียง
5. ร่วมกิจกรรมกับโรงเรียน จัดวิทยากรที่เหมาะสม เพื่อบรรยายให้โรงเรียนฟัง
6. เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ โครงการทั้งภายนอกและภายใน

กรอบการดำเนินกิจกรรมของโครงการพัฒนาเยาวชนตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง

“ประเด็นหลัก ก็คือ กิจกรรมที่ต้องดำเนินโดยนักเรียน และ เป็น กิจกรรมที่ต่อยอดเศรษฐกิจพอเพียง คือ จริงๆ แล้ว เราต้องมีความรู้เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงมากพอสมควร ซึ่งตอนแรก บอกตรงๆ ว่าที่ก็ใหม่มากสำหรับเรื่องนี้ และแบบค์เองก็ใหม่มาก ที่เริ่มจริงๆ ที่มา Join เรื่องนี้ ก็ประมาณ เดือนกุมภาพันธ์ ปี 49 แบบค์เองก็เพิ่งเริ่มทำโครงการ เริ่มจูงมือกันประมาณ เดือน สิงหาคม ปี 48 ใหม่หมดทุกอย่าง ซึ่งเราก็ต้องมา Study Strategical กันใหม่ คือ เราจะจับสิ่งที่ธนาคารมีอยู่ กับความรู้ความสามารถของพนักงานของเรา ให้ไป Match กับ โครงการเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน”

(ศศิณี ลิ้มพงษ์, สัมภาษณ์ 12 มกราคม 2550)

จากการศึกษาพบว่า โครงการพัฒนาเยาวชนตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงของธนาคารไทยพาณิชย์ มีนโยบายให้การสนับสนุน โครงการที่นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้กับกิจกรรมที่มีนักเรียนเป็นผู้ดำเนินการ โดยการให้การสนับสนุนของธนาคาร 2 ประเด็นหลัก ดังนี้คือ

1. ให้องค์ความรู้ด้านบริหารจัดการ และความรู้เกี่ยวกับการเงิน อาทิ การบริหารจัดการการเงินส่วนบุคคล การบริหารเงินออม การบริหารการเงินกิจกรรม หรือ ธุรกิจขนาดเล็ก
2. ให้งบประมาณสนับสนุนโครงการ / กิจกรรมตามเกณฑ์ของธนาคาร

ซึ่งในด้านการให้องค์ความรู้ ด้านการบริหารจัดการ และความรู้เกี่ยวกับการเงิน นั้น จากการสัมภาษณ์ คุณศศิณี พบว่า

“เราจะสอนนักเรียน ในเรื่องของ การบริหารจัดการการเงิน เรื่องการออม การใช้จ่าย อย่างประหยัด อย่างพอเพียง อย่างจำเป็น เราจะสอนให้เค้ารู้จัก Products ต่างๆ ของแบบค์ แต่แทนที่เราจะสอนว่า มีอะไรบ้าง แต่เราจะสอนให้เค้าใช้ให้เป็น ให้รู้เท่าทัน อย่างบางเจ้า เค้าไปสอนก็จริงนะ แต่ที่ลึกกว่านั้น คือ เค้าแอบขายของ อย่างเช่นบัตรเครดิต เราก็สอนแบบให้เค้า ใช้ให้เป็น รู้ให้เท่าทัน ประโยชน์คืออะไร โทษคืออะไร ให้รู้ว่าทุกอย่างมันจะมี 2 มุมเสมอ”

(นางนาถ สนธิสุวรรณ, สัมภาษณ์ 15 มกราคม 2550)

จากการศึกษาเพิ่มเติม ในแง่ ขององค์ความรู้ที่นำไปสอนเด็กนักเรียน พบว่าองค์ความรู้ที่ ธนาคารให้กับเด็กนั้น จะเน้นเรื่องการออม เป็นส่วนใหญ่ เป็นการออมสำหรับเด็ก โดยจะไป ฟูฟุ้ง ให้ ซึ่งเดิมจะคุยกับครู ว่า ถ้าโรงเรียนเข้าร่วมโครงการกับธนาคารแล้ว ก็ต้องไปดูว่า โรงเรียนนั้น ต้องการองค์ความรู้ในด้านไหน และ นักเรียนอยู่ในระดับชั้นไหน มีความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง กันในระดับใด ที่โรงเรียนได้เคยมีกิจกรรม กันบ้างแล้วหรือยัง เพราะ ทางธนาคารจะได้ทราบว่า เราควรเติมอะไร ไปให้ นักเรียนได้บ้าง

“อย่างในแง่ของการออม นักเรียนก็เปอร์เซ็นต์ออม นักเรียนมีความรู้เรื่องการออมหรือไม่? มีการสอนในโรงเรียนหรือยัง? คือเราสำรวจดูปัญหา ดูสิ่งที่เค้าต้องการก่อน แล้วหลังจากนั้น เราก็จะมาเตรียมเนื้อหา ให้มันตรงกับความต้องการ เพื่อไปปิด Gap ที่เค้ามีอยู่ โดย โรงเรียนที่เราเข้าไป Support เราจะเข้าไปในลักษณะของ Teller Made ส่วนถามว่า เค้าจะทำกิจกรรมอะไร นั้น เราไม่ ปิด Gap เค้านะ คือ จริงๆ ถ้ามองเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง มันเป็นเรื่องของการประยุกต์ใช้ แล้วเค้า ก็สามารถเอาไปประยุกต์ใช้กับกิจกรรมอะไรก็ได้ แต่ต้องเป็น กิจกรรมที่เศรษฐกิจพอเพียง มี ประโยชน์ กับนักเรียน”

(ศศิณี ลิ้มพงษ์, สัมภาษณ์ 12 มกราคม 2550)

หนึ่งจากการศึกษา เรื่อง การปิด Gap หรือ ปิดช่องว่างๆของนักเรียนที่คุณศศิณี กล่าวถึงนั้น พบว่า เป็นการไปสำรวจโรงเรียน ต่างๆ ก่อน โดยขั้นแรก ทางธนาคาร จะขอไปบรรยายให้ครูฟัง ก่อนเพราะ จะทำให้โครงการนั้นๆ อยู่ยั่งยืน หมายความว่า ถ้าเด็กรุ่นนี้จบไป ก็ยังมีครูอยู่ แล้ว ครู ก็สามารถบรรยายไปได้กับเด็กรุ่นอื่นๆ เรื่อยๆ มันก็จะเกิดเป็นวงจรความรู้ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่ง ของ การบริหารงานแบบเศรษฐกิจพอเพียงเหมือนกัน ในเรื่องของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง คุณศศิณี ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า

“จริงๆ แล้วคนเค้าก็พูดกันเรื่อยๆ ว่าเศรษฐกิจพอเพียง เป็นทางสายกลาง 3ห่วง 2เงื่อนไข พอ ประมาณ มีเหตุ มีผล สร้างภูมิคุ้มกันภายใต้ความรู้ คุณธรรม จริงๆ แล้วทุกคนนะ ท่องได้ แต่ก่อน ที่เราจะไปบรรยายให้เค้า เราต้องเข้าใจจริงๆ เราก็ต้องทราบด้วยว่า ครูเข้าใจ หรือ ต้องพยายาม ทำให้ครูเข้าใจตรงนี้ก่อน เพราะว่า ของพวกนี้ ถ้าเราเข้าใจปั๊บ เราเอาไปประยุกต์ใช้ก็ได้ แต่ ถ้าเรา คิดว่า เราเข้าใจ โดยที่บอกว่า 3 ห่วง 2 เงื่อนไขเป็นแบบนี้ แล้วก็พูดกันไป ว่าเป็นทางสายกลาง ซึ่ง บางทีมันไม่ใช่ ไม่ถูกต้อง ทุกคนพูดตั้งแต่เศรษฐกิจพอเพียง แล้วก็บอกว่า ฉันเอามาใช้ โดยจริงๆ แล้ว ตัวเองไม่เข้าใจว่า เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร”

(ศศิณี ลิ้มพงษ์, สัมภาษณ์ 12 มกราคม 2550)

จากการศึกษาเพิ่มเติมพบว่า จริงๆ แล้ว ถ้าจะคิดง่ายๆ เศรษฐกิจพอเพียงเป็นแค่ concept หรือ แนวคิด ในการตัดสินใจปัญหาในการดำเนินชีวิต ในการที่จะทำอะไรก็ได้ อย่างเป็นเหตุเป็นผล และ พอประมาณ เท่านั้น ก็คือ เราต้องรู้จักตัวเองก่อน รู้จักกาละ รู้จักเทศะ รู้จักสังคมากรอบด้าน พอเรารู้จักตัวเองแล้ว เราก็สามารถจะทำอะไร ให้มีเหตุมีผลได้ ซึ่งพระองค์ท่านก็มีพระราชดำรัสว่า เหตุผลนี้ เราต้องรู้ว่า อะไรคือเหตุ เพื่อที่จะแก้ปัญหาให้ถูกกับเหตุ ผลกระทบที่เกิดจากการกระทำของเรา ก็คือ ผลต่อตัวเราเองคืออะไร ผลต่อคนอื่นคืออะไร ก็คือไม่เบียดเบียนคนอื่น ไม่เบียดเบียนตัวเอง ทั้งนี้ ก็ต้องรู้ ผลกระทบระยะสั้น และ ผลกระทบในระยะยาวด้วย ในเรื่องของผลกระทบในระยะสั้น และ ระยะยาว คุณศศิณี ได้ยกตัวอย่าง ให้เห็นชัดเจน ว่า

“อย่างเช่นเรื่องการออมที่พี่ไปสอนนักเรียน ผลกระทบในระยะสั้นก็คือ มีเงินมา แคะก็ซื้อขนมที่อยากได้ พอใจป๊อบ ถ้าซื้ออะไรเกินตัวไป พ่อแม่ก็เดือดร้อน ผลกระทบในระยะยาว ก็คือ เงินหมด คืออธิบายง่ายๆ ให้มันเป็นเหตุเป็นผลกัน เพราะฉะนั้น ถ้าเรามองผลกระทบในระยะยาวป๊อบ ต่อไปอีกห่วงหนึ่งก็ คือ ภูมิคุ้มกัน มันจะ Link เข้ามาเอง”

(ศศิณี ลิ้มพงษ์, สัมภาษณ์ 12 มกราคม 2550)

จากการพูดคุยกับคุณศศิณี ยังพบเพิ่มเติม อีกว่า นอกจากภูมิคุ้มกันที่ได้แล้ว ก็ต้องมีความรู้ ความรอบรู้ ความระมัดระวัง โดยความรู้ ของเรานี้ ควรจะให้จริง รู้ให้เป็น

“คนไทยเราเนี่ย ชอบรู้ แต่ใช้ไม่เป็น ดูเหมือนอย่างพวกที่เรียน เคมี ชีวะ คิดไปกันไปเถอะ ทำนู่นทำนี่ แล้วก็จบ แล้วก็วางเอาไว้บนหิ้ง จริงๆ แล้วคนเรา ควรมองที่เหตุผล แต่นี่กลับไปมองที่วัตถุ ประสงค์ วิทยาศาสตร์ ศึกษาให้เป็นกระบวนการ เพื่อประโยชน์ คือเอามาใช้ ไม่ได้เอาไปไว้บนหิ้ง นี่คือการรอบรู้ และ รู้ให้เป็น ถ้าคุณธรรม ก็มี 2 อย่าง ได้แก่ คุณธรรมต่อตัวเอง และ คุณธรรมต่อผู้อื่น ซึ่งคุณธรรมต่อตัวเอง ก็คือ ขยันหมั่นเพียร ต้องอดทน ส่วนคุณธรรมต่อผู้อื่น คือ ไม่ทำให้คนอื่นเดือดร้อน สามัคคีกัน อันนี้ คือ เศรษฐกิจพอเพียง บางทีพี่อาจนอกเรื่องนะ แต่มันก็เป็นหัวใจ ที่เราต้องทำความเข้าใจ และเราต้องทำความเข้าใจ ให้กับวิทยาการอาสาสมัครของเราด้วย”

(ศศิณี ลิ้มพงษ์, สัมภาษณ์ 12 มกราคม 2550)

จากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสามารถ สรุปกรอบการดำเนินงานของโครงการพัฒนาเยาวชน ได้ดังนี้

1. ร่วมมือกับองค์กรหรือสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียนในลักษณะของการต่อยอดกิจกรรม และเป็นกิจกรรมที่พนักงานธนาคารสามารถเข้าไปมีส่วนร่วม ในลักษณะ "อาสาสมัคร"
2. ใช้ความรู้ ความชำนาญที่ธนาคารมี อาทิ การบริหารจัดการ การเงิน ฯลฯ
3. นำ Value ที่ต้องการสอดแทรกในกิจกรรมต่างๆ เริ่มจากการสำรวจความต้องการที่แท้จริงของโรงเรียน อบรม และให้ความรู้ครูก่อนเพื่อความยั่งยืนของโครงการ
4. ให้ความสำคัญกับการสนับสนุนด้านองค์ความรู้ ไม่เน้นการสนับสนุนด้วยเงิน แต่จะพิจารณาเป็นกรณี ๆ ไป และไม่ให้ความช่วยเหลือด้านถาวรวัตถุ

2. การมีส่วนร่วมของพนักงาน

จากการศึกษาพบว่า พนักงานธนาคารมีส่วนร่วม ในที่นี้ก็คือ วิทยากรอาสาสมัคร ซึ่งธนาคารจะใช้ความรู้ความสามารถของพนักงานที่มีอยู่ อันได้แก่ ความรู้ ด้านการบริหารจัดการ การเงิน ความรู้ด้านผลิตภัณฑ์ต่างๆของธนาคาร ให้ไปสอนเด็ก แต่ก็ต้องหาคนที่ต้องทำด้วยใจ ฉะนั้น พนักงานต้องสมัครใจ เพราะ อาสาสมัครครั้งแรก ไม่ได้เปิดกว้างให้กับทุกคน และ ต้องเอา ในเวลาที่วิทยากรสะดวก และ ไม่กระทบกับงานประจำด้วย ซึ่งคุณสมบัติของอาสาสมัครนี้ ต้องมี ใจในการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคม มีความรู้ และ ความเข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หาก เป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตได้ยิ่งเหมาะสมมาก ทั้งนี้ควรมีความรู้ในเรื่องที่โรงเรียนต้องการ และ มีความพร้อมในการที่จะเข้าร่วมกิจกรรม ด้วย

"เราจะเล็งๆ ก่อนว่า ของเรานี้ ใครมีความสามารถเรื่องนี้ ก็จะทำให้เป็นวิทยากรเรื่องนี้ ให้เป็นอาสาสมัคร เราเล็งๆ ไว้ แล้วเราก็ไปชวน ว่าสนใจมั๊ย?ไม่สนใจก็แล้วไป ไม่ว่ากัน บางทีก็เป็นภารกิจๆ ตอนทานข้าวกลางวัน ก็ไปคุยๆ กับเค้าว่า ตอนนี่เราทำโครงการนี้ๆ เค้าก็ถามเราว่า เราทำอะไร เราก็บอกวัตถุประสงค์ นโยบายไป และต้องไม่กระทบกับงานประจำของเค้าเองด้วย คือ เราต้องคุยกัน ถ้ารู้ว่าช่วงนี้ว่าง ทำได้ ก็ทำไป ช่วงนี้ไม่ว่างก็ไม่ต้องทำ ซึ่งตอนนี่เราก็มีอยู่ 10-12 คน ส่วนมากจะอยู่ที่สำนักงานใหญ่ และมีสาขาบางลำพูคนหนึ่ง แต่ว่า ตอนนี้อยู่ที่สำนักงานใหญ่ก่อนดีกว่า เพราะเป็นศูนย์กลาง แล้วพูดคุยกันง่าย หากันง่าย ถ้าใน สำนักงานใหญ่เข้มแข็งแล้ว เราก็ขยายสู่สาขาในกรุงเทพ และ ต่างจังหวัด ตามลำดับ"

(ศศิณี ลิ้มพงษ์, สัมภาษณ์ 12 มกราคม 2550)

จากการศึกษา สามารถ สรุปคุณสมบัติของวิทยากรอาสาสมัคร ได้ดังนี้

- มีใจต้องการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคม
- มีความรู้+เข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หากเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตได้ ยิ่งเหมาะสมมาก
- มีองค์ความรู้ที่โรงเรียนต้องการ
- สามารถถ่ายทอดสู่เยาวชน
- มีความพร้อมที่จะร่วมกิจกรรม และไม่กระทบต่องานประจำ

อนึ่ง จากการสัมภาษณ์ยังพบเพิ่มเติมอีกว่า โครงการจะทำการ List รายชื่อ ของวิทยากรอาสาสมัครขึ้นมา แล้วมอง ว่า วิทยากรคนไหน ถนัดในเรื่องใด ก็จะไปบรรยายในเรื่องนั้นๆ ซึ่งทั้งนี้ ต้องอยู่ที่ความต้องการของโรงเรียนด้วย จากนั้น คุณศศิณี ก็จะเตรียมเนื้อหาหลักๆ ให้ ทำเป็น Power Point ให้ แล้วให้ วิทยากร นำเนื้อหาของตนเองไปแทรก จากนั้น ก็จะให้วิทยากรให้ไปคุยกับครู ไปสอนครู ในขั้นตอนแรก เพราะว่าธนาคาร ยังไม่มีทักษะพอสำหรับเด็ก ชั้นแรกจะผ่านครู แต่ตอนนี้ก็มีไปคุยกับเด็กบ้างแล้ว

ซึ่งปัจจุบัน โครงการมีวิทยากรอาสาสมัคร ทั้งหมด 13 ท่าน ดังนี้

1. ดร.วิโร ไท	สันติประภาพ	ผู้ช่วยผู้จัดการใหญ่ สายกลยุทธ์ลูกค้าธุรกิจ
2. คุณมนตรี	รัตตานนท์	ผู้จัดการกิจกรรมสังคม
3. คุณชฎาดวง	สุวรรณทัต	ผู้จัดการหน่วยธุรกิจหลักทรัพย์
4. คุณจินดา	ชอบพัฒนา	ผู้จัดการผลิตภัณฑ์ บริการทางการเงิน
5. คุณสุวิมล	ศรีสันติสุข	ผู้จัดการบัญชีและงบการเงินรวม
6. คุณสุมิตรา	อ่าบุญ	ผู้จัดการวิเคราะห์ธุรกิจ
7. คุณวิศิษฐ์	ชวงษ์	ผู้จัดการฝึกอบรม ลูกค้าบุคคล
8. คุณเกรียง	วงศ์หนองเตย	ผู้จัดการสายจัดการและควบคุมบัญชี
9. คุณสรสิทธิ์	จิระวรเกียรติ	ผู้จัดการทีมฝึกอบรมระบบงานลูกค้าบุคคล
10. คุณประกิต	กุลสุขรังสรรค์	รองผู้จัดการสาขาชัยโยธิน
11. คุณสุระเดช	สกุลรุ่งพงศา	เจ้าหน้าที่สนับสนุนสง.เขตพื้นที่ชิดลมเครือข่ายสาขา
กรุงเทพ

12. คุณสุชาติ เพียรจงกล หัวหน้าบริการการเงินบุคคล สาขารัชโยธิน

13. คุณศศิณี ลิ้มพงษ์ ผู้จัดการโครงการพัฒนาเยาวชน

โดย วิทยาการอาสาศาสตร์ส่วนกลาง จะมีหน้าที่ดังนี้ คือ

1. ร่วมเป็นวิทยากรให้โรงเรียนต่างๆ ประมาณปีละ 2-3 ครั้งแล้วแต่โรงเรียนขอมา
2. ช่วยพัฒนาองค์ความรู้ดังกล่าว โดยองค์ความรู้จะเป็นเรื่องที่พนักงานมีความชำนาญอยู่แล้ว
3. ประสานให้คำปรึกษาและให้ความช่วยเหลือโรงเรียนเป็นครั้งเป็นคราว

ทั้งนี้ ผลจากการศึกษา พบว่า โครงการมีแผนเพิ่มเติมความรู้ ด้านเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการบรรยายให้กับวิทยาการอาสาศาสตร์อย่างต่อเนื่อง โดยประสานความร่วมมือกับตลาดหลักทรัพย์ และโครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลัก โดย มีการจัดอบรมอาสาศาสตร์ส่วนกลาง ดังนี้

- 10 พ.ย.2549 - จัดประชุมชี้แจงรายละเอียดโครงการ และ ความคาดหวังจากวิทยาการอาสาศาสตร์
- ให้ความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง
 - เชิญโรงเรียนจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มาบรรยายให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมของธนาคาร และตัวอย่างการนำเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในกิจกรรมต่างๆ
- 25 ธ.ค.2549 - ประสานให้วิทยาการอาสาศาสตร์เข้าอบรมหลักสูตรสำหรับวิทยากรโครงการนักธุรกิจรุ่นเยาว์ของตลาดหลักทรัพย์ เพื่อเพิ่มทักษะการถ่ายทอดแนวการสอนแบบใหม่ที่มีผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และแนะนำวิธีการใช้สื่อการสอนที่เหมาะสมกับเยาวชน และเกมส์การวางแผนการเงิน ฯลฯ
- 9 ม.ค. 2550 - จัดบรรยายเรื่องความเข้าใจเศรษฐศาสตร์กระแสหลักกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ส่วนพนักงานที่เขตและสาขา จะมีหน้าที่คือ

1. ประสานงานกับโรงเรียนและส่วนกลาง
2. เข้าร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียน
3. เป็นที่ปรึกษาให้กับโรงเรียน

แผนเตรียมความพร้อมวิทยากรอาสาสมัคร

จากการวิจัย สามารถระบุ วัตถุประสงค์หลักของแผนเตรียมความพร้อมวิทยากรอาสาสมัคร ได้ดังนี้

1. เพื่อให้วิทยากรอาสาสมัครรับทราบนโยบายและแนวทางของโครงการพัฒนาเยาวชนตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง
2. เพื่อทราบขอบเขต บทบาทและหน้าที่ ของวิทยากรอาสาสมัคร
3. เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถ่องแท้ สามารถนำมาประยุกต์หรือแทรกลงในเนื้อหาความรู้ในแต่ละเรื่อง
4. เพื่อเรียนรู้ถึงเทคนิคการจัดทำหลักสูตรอบรมเยาวชน / การจัดกิจกรรม / บรรยายให้เยาวชนและครู

การเตรียมความพร้อมอาสาสมัคร

หัวข้อการอบรม	เนื้อหาความรู้	วิทยากร
1. องค์ความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง	<ul style="list-style-type: none"> • ปรัชญา ความเป็นมา • การประยุกต์ใช้ • แนวทางการขับเคลื่อน • กลไกการดำเนินงาน • ตัวอย่างโครงการ+ชุมชนนำร่อง 	<ul style="list-style-type: none"> • ดร.วิโรไท • คุณณงนัท • ศศิณี
2. เป้าหมายของธนาคารและความคาดหวังต่อการมีส่วนร่วมของวิทยากร/อาสาสมัคร	<ul style="list-style-type: none"> • วัตถุประสงค์หลักของโครงการ • กลยุทธ์ในการขับเคลื่อน • กรอบแผนงาน 	<ul style="list-style-type: none"> • ประธาน • กรรมการผู้จัดการใหญ่ • ผชผจก.สายงานสื่อสารองค์กร
3. แนวทางการปฏิบัติตามโครงการที่สอดคล้องกับงานเชิงธุรกิจของธนาคาร	<ul style="list-style-type: none"> • ระดมความเห็นจากผู้เข้ารับการอบรมด้วยการจัด Work shop • จัดดูงานโครงการนำร่องที่ประสบความสำเร็จ 	<ul style="list-style-type: none"> • กรรมการผู้จัดการใหญ่ • ผชผจก.สายงานสื่อสารองค์กร • บุคคลภายนอก
4. องค์ความรู้เรื่องการจัดทำหลักสูตร/การเป็นวิทยากร	<ul style="list-style-type: none"> • เทคนิคการจัดทำหลักสูตร • เทคนิคการการจัดกิจกรรม • เทคนิคการเป็นวิทยากร 	<ul style="list-style-type: none"> • เจ้าหน้าที่ตลาดหลักทรัพย์ • หน่วยงานภายนอก • ฝ่ายฝึกอบรม

แนวทางการคัดกรองสถานศึกษาเป้าหมาย

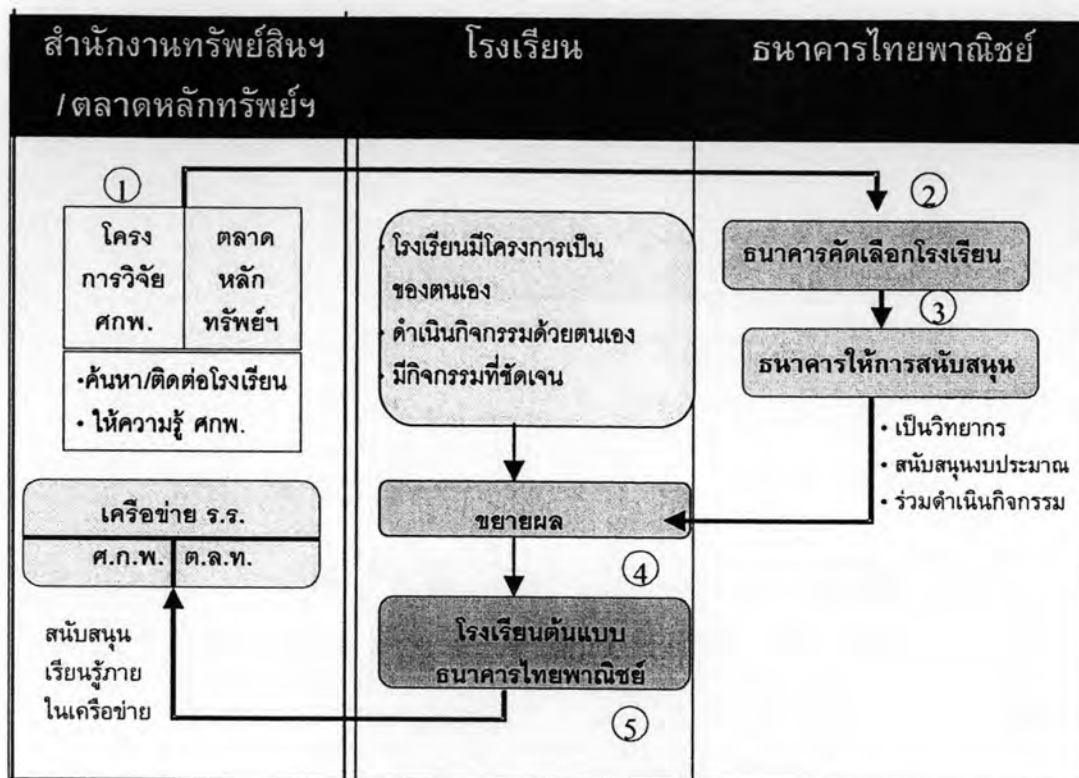
จากการศึกษา สามารถสรุปได้ดังนี้คือ

1. ร่วมกับโครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ดำเนินการกลั่นกรองความพร้อม และความต้องการของโรงเรียนต้นแบบ และหลังจากนั้น จึงทำการคัดเลือกโรงเรียนอื่นๆ ที่มีศักยภาพ และเสนอโครงการที่มีโอกาสประสบความสำเร็จสูง
2. โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการต้องมีความพร้อมและสมัครใจ
3. ธนาคารจัดเขตพื้นที่ให้เหมาะสมกับโรงเรียนที่ผ่านการคัดเลือกและหาอาสาสมัครในเขตพื้นที่นั้นๆ ที่จะร่วมทำกิจกรรม
4. นำเสนอรายชื่อโรงเรียน และกิจกรรม พร้อมรายชื่อสาขา/เขตพื้นที่
5. ประสานงานโรงเรียนที่ได้รับการอนุมัติ
6. เริ่มดำเนินกิจกรรม
7. ติดตามผลและรายงานความคืบหน้า

แนวทางการสนับสนุนโรงเรียนของธนาคาร

- ให้องค์ความรู้ ที่ธนาคารมีความรู้ความชำนาญได้แก่ ด้านบริหารจัดการ การบริหารการเงินส่วนบุคคล การออม และความรู้เกี่ยวกับการเงินฯฯ กับครูเป็นขั้นแรกเพื่อครูสามารถ สอนนักเรียนรุ่นต่อไปทำให้การถ่ายทอดมีความยั่งยืน
- สนับสนุนงบประมาณสนับสนุนโครงการ/กิจกรรมต่างๆตามเกณฑ์ของธนาคาร ซึ่งโครงการจะมีความหลากหลาย และแตกต่างกันไปตามบริบทของแต่ละโรงเรียน
- ให้คำปรึกษาแนะนำ และช่วยเหลือในเรื่องที่พนักงานมีความรู้ความสามารถเข้าร่วมกิจกรรมกับโรงเรียนเป็นครั้งคราว

กระบวนการสนับสนุนโรงเรียน

แผนภาพแสดงกระบวนการสนับสนุนโรงเรียนของธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)

เกณฑ์ในการคัดเลือก โครงการ/กิจกรรมของ ของโรงเรียนเพื่อเข้าร่วมโครงการ

จากการวิจัย พบว่า เกณฑ์ในการคัดเลือกนั้น ต้อง

1. เป็นการต่อยอดหรือขยายผล โครงการ/กิจกรรม ที่เคยดำเนินการโดยโรงเรียน และมีผลงานเป็นที่ประจักษ์มาแล้วระดับหนึ่ง เพื่อแสดงถึงความพยายามที่จะพึ่งตนเองก่อน และความสามารถของบุคลากรในการดำเนินการ
2. เป็นโครงการ/กิจกรรมที่ดำเนินการหลักโดยนักเรียน และมีครูเป็นผู้นำหรือผู้สนับสนุน โดยคุณศศิณี ได้ให้เงื่อนไขไว้ว่า

“จำนวน นักเรียน/ครู ที่มีส่วนร่วมในกิจกรรม ไม่ควรน้อยกว่า 25% ของจำนวนบุคลากรทั้งหมดของโรงเรียน เหตุผล เพื่อเน้นการมีส่วนร่วม และเป็นการสร้างกลุ่มบุคลากรหลักที่จะเป็นแกนใน

การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน และชุมชน ทั้งนี้ จำนวน 25% หรือหนึ่งในสี่ของบุคลากรทั้งหมด เพียงพอที่จะสร้าง critical mass เพื่อให้กิจกรรมยั่งยืน และขยายผลได้"

(ศศิณี ลิ้มพงษ์, สัมภาษณ์ 12 ม.ค 2550)

3. คุณสมบัติของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ควรมีความประพฤติดี สม่ครใจเข้าร่วมกิจกรรม การเรียนอยู่ในระดับปานกลางถึงดี และมีสุขภาพดี
4. คุณสมบัติของครูที่เข้าร่วมโครงการ ควรมีความประพฤติดี สม่ครใจ และมีความพร้อม ในการเข้าร่วมกิจกรรม
5. เป็น โครงการ/กิจกรรม ที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดความก้าวหน้าไปพร้อมกับ ความสมดุล ทางเศรษฐกิจ/สังคม/สิ่งแวดล้อมของโรงเรียน และสามารถขยายผลออกสู่ ชุมชนได้ โดยที่สาระของกิจกรรมควรมีคุณลักษณะ ดังนี้

ความสมดุลในที่นี้ ต้องรวมทุกองค์ประกอบ ได้แก่ ความพอประมาณ สมเหตุสมผล มีภูมิคุ้มกันที่ ดี และส่งเสริมความรู้คุณธรรม ซึ่ง พอประมาณกับภูมิสังคม หมายถึง การสอดคล้องกับ ความ ต้องการ/ความจำเป็น ของโรงเรียน/คนในชุมชน และเหมาะสมทั้งในเชิงกายภาพ (ภูมิประเทศ สภาพแวดล้อม) และสังคมวิทยา (ความคิด ความเชื่อ วิถีชีวิต)

สมเหตุสมผล หมายถึง มีหลักคิด และหลักปฏิบัติของกิจกรรม ที่สอดคล้องกับหลักวิชาการที่ เกี่ยวข้อง รายละเอียดของโครงการแสดงถึงความรอบคอบของการวางแผนดำเนินโครงการ

ภูมิคุ้มกันที่ดี หมายถึง การวางแผนโครงการคำนึงถึง ความเสี่ยงในการดำเนินโครงการ โดยมีข้อ เสนอทางเลือก หากมีการเปลี่ยนแปลงต่างๆ เกิดขึ้น

ส่งเสริม ความรู้และคุณธรรมของผู้เข้าร่วมกิจกรรม คือ กิจกรรมต่างๆ ต้องส่งเสริมให้ผู้เข้า ร่วม มีความรอบรู้มากยิ่งขึ้น เปิดโอกาสให้ได้มีการพัฒนาทักษะในด้านต่างๆ ส่งเสริมการมีคุณ ธรรม (เช่น ความมีระเบียบวินัย มีสัมมาคารวะ ซื่อสัตย์สุจริต มีความกตัญญูกตเวที มีสติปัญญา แยกแยะถูกผิด ควรไม่ควร มีความขยันหมั่นเพียร อุตุน สนใจใฝ่รู้ มีจิตสำนึกเห็นประโยชน์ของ การช่วยเหลือผู้อื่น และทำตัวให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม

6. มีวิธีและขั้นตอนในการการประเมินผลสำเร็จที่ชัดเจน
7. เป็นกิจกรรมที่พนักงานธนาคารสามารถมีส่วนร่วม

การร่วมกิจกรรมกับโรงเรียน

ธนาคารได้เริ่มกิจกรรมกับโรงเรียนครั้งแรกในเดือนพฤษภาคม 2549 กระทั่งปัจจุบันร่วมสนับสนุนโครงการทั้งสิ้น 7 โครงการ ใน 6 โรงเรียน ผู้วิจัยสามารถสรุป ดังตารางข้างล่าง

โรงเรียน	กิจกรรมที่ธนาคารเข้าไปมีส่วนร่วม	กำหนดเวลา	งบประมาณ (บาท)	วิทยากรอาสาสมัคร	เขต/สาขาที่เข้าร่วมกิจกรรม
จุฬาลงกรณ์ ราชวิทยาลัย เพชรบุรี	โครงการค่ายเศรษฐกิจพอเพียง "เดินตามรอยพ่ออย่างพอเพียง" - บรรยายการบริหารจัดการการเงินโครงการ (ธุรกิจ) โครงการจัดนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ - ร่วมจัดนิทรรศการเศรษฐกิจพอเพียงและความรู้เรื่องบริหารจัดการการเงิน	พ.ค.- ก.ค. 49 ธ.ค.49	155,250 105,700	คุณมนตรีคุณ ศศิณี	คุณวิทยา (ผจก.เขตพระประโทน) คุณสาโรจน์ (ผจก.เพชรบุรี) คุณสิริขันธ์ (ฝ่ายง) คุณอุษณีย์ คุณขวัญรัตน์ คุณวราญา (เซอ้า)
โยธิน บูรณะ กรุงเทพฯ	โครงการสร้างเสริมวินัยเยาวชน - ให้คำแนะนำเพิ่มเติมตำราเรียน - ร่วมนิทรรศการโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของ นร. - บรรยายการบริหารจัดการการเงินส่วนบุคคล - ร่วมกิจกรรมเปิดกิจกรรมการออม - ร่วมมอบรางวัล น.ร. ที่ชนะการประกวด - เป็นวิทยากรในค่ายผู้นำเยาวชน - สนับสนุนการผลิตสื่อการเรียนรู้	พ.ค.49 – มี.ค.50	164,720	คุณชฎาดวง คุณศศิณี	คุณนงนารถ (ที่ปรึกษา CSR) คุณพิชณู (ผจก.เขตวิสุทธิกษัตริย์)
สุศักดิ์ มนตรี กรุงเทพฯ	พัฒนาการชุดการเรียนรู้บูรณาการ "บริหารจัดการการเงินอย่างพอเพียง" - จัดบรรยายเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง - บรรยายเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง และ การบริหารจัดการการเงินโครงการ (ธุรกิจ) และ บริหารจัดการการเงินส่วนบุคคล - ร่วมประชุมเพื่อเตรียมการปฏิบัติการ ทดลองใช้กับกลุ่มนักเรียน - สนับสนุนการผลิตสื่อการเรียนรู้	ต.ค.49 – พ.ค.50 ม.ค.50 ก.พ.50 มี.ค. - พ.ค. 50	418,000	วิทยากรภายนอก คุณประภิต คุณชญาทม ศศิณี	คุณประเวศ สุทธิรัตน์
มกุฏเมือง ราช วิทยาลัย	โครงการประกวดผลงานการประยุกต์ใช้ปรัชญา ศกพ.ของร.ร.เครือข่ายลุ่มแม่น้ำประแส - บรรยายเรื่องการบริหารจัดการการเงิน	ธ.ค. 49	342,750	คุณวิศิษฐ์ คุณจินดา	คุณภัฏ(ผจก.เขตจอมเทียน) คุณสมิทธิ์ (ผจก.เขต)คุณ มางพ (ผจก.เขต) คุณณ

ระยอง	ส่วนบุคคลและโครงการ(ธุรกิจ) ให้ผู้บริหารและครู - ประสานงาน SET จัดกิจกรรมให้นักเรียน - ร่วมกิจกรรมอนุรักษ์แม่น้ำประแส	มี.ค. 50		เจ้าหน้าที่ SET	ยุทธ (ผกสีแยกเกาะลอย) คุณชนิตย์(ผกภคตพุด) คุณทองนง(ผกบ้านฉาง)
เทศบาล จามเทวี ลำพูน	โครงการค่าน้ำเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ ใช้ผ่านอุทยานการเรียนรู้ - บรรยายเรื่องการบริหารจัดการการเงิน ส่วนบุคคลให้ครู - วิทยากรในกิจกรรมค่ายฐานการออมให้ น.ร.	ม.ค. 50	145,000	คุณสุมิศา คุณศศิณี วิทยากรผู้ช่วย คุณพรนภา	คุณปรีชา (ผกเขตท่าแพ) คุณเจริญรัตน์ คุณวรฉัตร (เขตท่าแพ) คุณวิทยา (ผกถนนเจริญราษฎร์)
บ้าน เหล่ากก ทุ่งสว่าง ขอนแก่น	โครงการพัฒนาอาชีพเพียง - บรรยายเรื่องการจัดการการเงินส่วนบุคคลและโครงการให้ครู ผู้บริหาร และผู้ปกครอง - บรรยายเรื่องการจัดการการเงินการออม และบัญชีรับ-จ่ายให้นักเรียน	ก.พ. 50	269,380	คุณประวิต คุณศศิณี วิทยากรผู้ช่วย คุณศพนภา คุณวารุณี	คุณสุพล (ผก.บ้านไผ่)

ตารางแสดงการร่วมกิจกรรมกับโรงเรียน

แต่เนื่องจาก ขอบเขตของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูและเยาวชนในโรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยของเรียกว่า "Think big start small" คือมุ่งศึกษาเฉพาะโรงเรียนต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นโรงเรียนนำร่องของโครงการพัฒนาเยาวชนตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง ของธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ก่อน แล้วค่อยขยายผลสู่โรงเรียนอื่นๆ ต่อไปในอนาคต โดยโรงเรียนต้นแบบนั้น ได้แบ่งเป็น โรงเรียนต้นแบบในภูมิภาค 1 โรงเรียน และโรงเรียนต้นแบบในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล 1 โรงเรียน ซึ่ง ได้แก่

1. ภูมิภาค คือ โรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัย จ.เพชรบุรี
2. กรุงเทพมหานครและปริมณฑล คือ โรงเรียนโยธินบูรณะ จ.กรุงเทพมหานคร

จากผลการศึกษา สามารถสรุปรายละเอียดการสนับสนุนโรงเรียนต้นแบบได้ ดังต่อไปนี้

โรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัย จ.เพชรบุรี

ข้อมูลทั่วไป โรงเรียนประจำสหศึกษา ระดับมัธยมศึกษา นักเรียนประมาณ 500 คน

ที่ตั้ง จังหวัดเพชรบุรี

เขตธนาคาร พระประโทน สาขา สาขาท่าช้าง

โครงการที่ 1 ค่ายความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง “เดินตามแนวคิดของพ่ออยู่อย่างพอเพียง”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่แนวคิดตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการนำมาประยุกต์ใช้กิจกรรมของโรงเรียน
2. เพื่อส่งเสริมแนวความคิด การวางแผนประกอบอาชีพในอนาคตบนพื้นฐานแห่งความพอเพียง
3. เพื่อให้ผู้มาเข้าค่ายได้เห็นแนวทางการใช้ทรัพยากรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
4. เพื่อสร้างวิทยากรแกนนำในโรงเรียนให้มีความรู้และประสบการณ์ในการเผยแพร่ความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง

เป้าหมาย

1. นักเรียนจากโรงเรียนมัธยมในจังหวัดเพชรบุรี 23 โรงเรียนประมาณ 170 คน
2. ครู อาจารย์ และบุคลากรด้านการศึกษา ในจังหวัดเพชรบุรี ประมาณ 60 คน

ระยะเวลาดำเนินการ ระหว่างวันที่ มี.ค.-ส.ค. 2549 /วันจัดค่ายวันที่ 14-16 พฤษภาคม 2549

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงได้รับการเผยแพร่ออกไปในวงกว้าง
2. ผู้รับการอบรมสามารถการทำงานที่มีความสอดคล้องกับเศรษฐกิจพอเพียงหรือไม่อย่างไร
3. ผู้รับการอบรมได้แนวทางในการนำทรัพยากรที่มีอยู่ไปใช้เป็นแนวทางในการประกอบอาชีพ
4. ได้ขยายเครือข่ายการนำเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันให้กว้างขวางยิ่งขึ้น
5. ผู้รับการอบรมได้เห็นประโยชน์และสามารถทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย และนำเอาหลักการบริหารการเงินอย่างพอเพียงไปประยุกต์ใช้กับโครงการงาน

ความเห็น

1. โครงการดังกล่าวตรงตามเกณฑ์การสนับสนุนของธนาคารกล่าวคือ เป็นการต่อยอดองค์ความรู้
2. โรงเรียนมีความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงค่อนข้างดีอยู่แล้ว
3. ขอรับการสนับสนุนความรู้ด้านบริหารจัดการการเงิน การทำบัญชีรับ-จ่าย สำหรับการประกอบอาชีพ

4. จาก 3 ข้อข้างต้นเห็นควรสนับสนุนโครงการ

โครงการที่2 จัดนิทรรศการแสดงผลงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเฉลิมพระเกียรติฯ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในวาระเฉลิมพระชนมพรรษา 5 ธันวาคม 2549
2. เพื่อให้นักเรียน จากโรงเรียนเครือข่าย ที่ได้นำความรู้จากค่ายไปจัดกิจกรรมในโรงเรียน มีโอกาสจัดแสดงผลงานให้ประชาชนทั่วไปได้เห็นหลักการคิด วิเคราะห์ และได้นำไปปฏิบัติตามเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
3. เพื่อขยายเครือข่ายการนำเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันให้กว้างขวางยิ่งขึ้น
4. เพื่อให้ผู้ที่สนใจทั่วไปได้เห็นประโยชน์ของการทำบัญชี รายรับ-รายจ่าย และนำเอาหลักการบริหารการเงินอย่างพอเพียงไปประยุกต์

เป้าหมาย

นักเรียน เยาวชน ช้าราชการและประชาชนทั่วไปในจังหวัดเพชรบุรี รวมทั้งนักท่องเที่ยว นักเรียนจาก 13 โรงเรียน เครือข่ายที่นำการเรียนรู้จากค่ายไปขยายผลต่อ

ระยะเวลาดำเนินการ ระหว่างวันที่ 1 พฤศจิกายน 2549-15 ธันวาคม 2549 /
จัดกิจกรรมวันที่ 5 ธันวาคม 2549

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. เทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงมีพระอัจฉริยภาพด้านการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและการดำเนินชีวิตที่มีคุณภาพ
2. นักเรียน จากโรงเรียนเครือข่ายได้จัดแสดงผลงานการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สาธารณชน
3. ได้ขยายเครือข่ายการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

4. ผู้ที่สนใจทั่วไปได้เห็นประโยชน์ของการทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย และนำเอาหลักการ บริหารการเงินอย่างพอเพียงไปประยุกต์ใช้กับตนเองและครอบครัว ทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ความเห็น

1. โรงเรียนจุฬารัตน์เป็นโรงเรียนต้นแบบของธนาคารไทยพาณิชย์ และโครงการนี้เป็นโครงการต่อเนื่องมีวัตถุประสงค์ขยายผลสู่ชุมชน แสดงถึงความสำเร็จของธนาคารในระดับที่น่าพอใจ เพราะ 75%(13 จาก 18 โรงเรียนที่เข้าค่าย“เดินตามรอยพ่ออยู่อย่างพอเพียง”) นำความรู้ที่ได้รับไปจัดกิจกรรมที่โรงเรียน และยังร่วมกันขยายผลต่อชุมชนจึงควรสนับสนุน
2. โรงเรียนขอให้ธนาคารร่วมจัดนิทรรศการแสดงผลงานสู่สาธารณชน ถึงแนวนโยบายการพัฒนาเยาวชน ของธนาคาร เห็นเป็นโอกาสที่ธนาคารจะประชาสัมพันธ์โครงการ CSR สู่สาธารณชน แม้ในระดับจังหวัด ก็เป็นงานค่อนข้างใหญ่ จัดที่อำเภอในวันที่ 4-5 ธ.ค. มีผู้ว่าราชการจังหวัด มาเปิดงาน อย่างไรก็ตามเวลาค่อนข้างกระชั้นชิด จึงต้องการความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ ของธนาคาร หรือจ้างหน่วยงานภายนอกในการจัดงานนี้

อนึ่งจากการศึกษาเพิ่มเติม ยังพบอีกว่า ช่วงแรกที่ โรงเรียนจุฬารัตน์ราชวิทยาลัย ได้จัดทำ ค่ายเศรษฐกิจพอเพียงนั้น ทางโครงการพัฒนาเยาวชนได้เตรียมการบรรยายให้ครูฟัง เรื่องการบริหารจัดการการเงิน และ การออม แต่ทางโรงเรียนแจ้งว่า ทางโรงเรียนได้ทำเรื่องการออมเยอะ อยู่แล้ว ซึ่งโรงเรียนจะทำในลักษณะการสอนให้นักเรียนทำหารายได้พิเศษจากกิจกรรมต่างๆ เช่น จากการทำดอกไม้อบแห้งขาย ทำตุ๊กตาจากเศษเหลือของป้าศรณารายณ์ แกะกระเจก ทำเค้กจากเห็ดเป่าฮื้อ

ซึ่งทางโครงการพัฒนาเยาวชนก็มองว่า จะไปช่วยเติมองค์ความรู้ที่ทางธนาคารมีด้าน ไหนกับทางโรงเรียนได้บ้าง ซึ่งสรุป ความรู้ที่นำไปสอนวันนั้นก็คือ การบริหารการเงินใน โครงการงานธุรกิจ ซึ่งก็คือ การบริหารรายได้ที่นักเรียนได้มาจากการขายของตนเอง

“ที่ก็มอณะ ว่าเราจะไปเติมอะไรได้ เราก็มอในแง่ของการบริหารการเงินในโรงงานธุรกิจ ของนักเรียน และสอนความรู้คร่าวๆ เกี่ยวกับการตลาด เน้นเรื่อง คำนวณต้นทุน การคิดกำไร ขาดทุนและก็การจดทำบัญชี รับ-จ่ายของธุรกิจ ก็โดยเอาวิชาบัญชีที่มันเรียนแล้ว ปวดหัว มันยาก มา Adapt ให้ใช้ได้กับโรงเรียน ใช้ได้กับเด็ก ซึ่งโรงเรียนเค้าก็โอเค เราก็เลยได้เข้าไปสอน สรุปแล้วก็มี 2 อย่าง คือ 1.การให้องค์ความรู้ และ 2.ก็คือสนับสนุนงบประมาณ”

(ศศิณี ลิ้มพงษ์, สัมภาษณ์ 12 มกราคม 2550)

โรงเรียนโยธินบูรณะ จ.กรุงเทพมหานคร

ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียน โรงเรียนสหศึกษา ระดับมัธยมศึกษา นักเรียนประมาณ 3,700 คน
เขตพื้นที่การศึกษา กทม.เขต 1 เขตธนาकार วิสุทธิกษัตริย์ สาขา บางกระบือ

โครงการ เสริมสร้างวินัยเยาวชน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อบูรณาการแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้าในหลักสูตรสถานศึกษา
2. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียน และครูร่วมกันจัดทำและพัฒนาสื่อการเรียนการสอน เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง
3. เพื่อส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรม ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง
4. เพื่อเสริมสร้างทักษะการแสวงหาความรู้ การวางแผน การแก้ปัญหา และการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล
5. เพื่อปลูกฝังคุณลักษณะนักเรียนในด้าน ความอดทน อดกลั้น ประหยัด มีวินัย ซื่อสัตย์ กตัญญู อ่อนน้อมถ่อมตน ฯลฯ

เป้าหมาย

ครูในโรงเรียนโยธินบูรณะนำเศรษฐกิจพอเพียงบูรณาการในการเรียนการสอน
นักเรียนทั้งโรงเรียน

วิธีการ

1. ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับกรรมการทุกกลุ่มสาระฯ เพื่อบูรณาการแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในหลักสูตร
2. ประชุมปฏิบัติการครูฯ
3. จัดทำและพัฒนาสื่อต่างๆ อาทิ สื่อมัลติมีเดีย สื่อเอกสาร
4. จัดกิจกรรมให้นักเรียน อาทิ ประกวดเรียงความ/คำขวัญ จัดนิทรรศการโครงการเศรษฐกิจพอเพียง ประกวดโครงการSME ประกวดการประหยัดพลังงาน กิจกรรมรณรงค์การออมและสร้างเสริมวินัยฯ ค่ายผู้นำเยาวชนฯ

5. ประเมินผล

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. โรงเรียนสามารถบูรณาการแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้าในหลักสูตรสถานศึกษาได้
2. นักเรียน และครูร่วมกันจัดทำและพัฒนาสื่อการเรียนการสอน เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง ในระดับชั้นต่าง ๆ ได้
3. นักเรียนมีทักษะการแสวงหาความรู้ ความรอบรู้ รอบคอบ การวางแผน การแก้ปัญหา และการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังกล่าว
4. โรงเรียนสามารถจัดกิจกรรมขับเคลื่อนแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้

ความเห็น

1. โรงเรียนโยธินบูรณะเป็นโรงเรียนที่มีความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงค่อนข้างดี เนื่องจากได้ทดลองจัดทำโครงการด้านเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับนิด้ามาแล้ว ในปี 2548 โครงการดังกล่าวเป็นการขยายผลทั้งโรงเรียน
2. กิจกรรมมีความหลากหลาย และลงสู่นักเรียนโดยตรง และโรงเรียนโยธินบูรณะเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ เหมาะที่จะเป็นโรงเรียนต้นแบบทดลองของธนาคาร

ส่วนที่ 2 กลยุทธ์การสื่อสารในโครงการพัฒนาเยาวชนตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง ของธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)

จากการศึกษาเอกสารโครงการพัฒนาเยาวชนตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจ และการสัมภาษณ์ผู้บริหารโครงการพบว่า โครงการพัฒนาเยาวชน มีวัตถุประสงค์หลักคือ การให้องค์ความรู้ ที่ธนาคารมีความรู้ ความชำนาญ ได้แก่ ด้านบริหารจัดการ การบริหารการเงินส่วนบุคคล การออม และความรู้เกี่ยวกับการเงิน กับครูเป็นขั้นแรก ให้ครูสามารถสอนนักเรียนรุ่นต่อๆ ไปทำให้การถ่ายทอดมีความยั่งยืน และยังสนับสนุนงบประมาณกับโครงการและกิจกรรมต่างๆ ซึ่งโครงการจะมีความหลากหลายและแตกต่างกันไปตามบริบทของโรงเรียน ทั้งนี้ยังให้คำปรึกษาแนะนำ และช่วยเหลือในเรื่องที่พนักงานมีความรู้ความสามารถเข้าร่วมกิจกรรมกับโรงเรียนเป็นครั้งคราว

ซึ่ง จากการศึกษา เป็นที่ทราบแล้วว่า โครงการพัฒนาเยาวชน จะไม่ทำโครงการด้วยตัวเอง แต่จะเป็นการเข้าไปต่อยอดหรือขยายผล โครงการหรือกิจกรรม ที่เคยดำเนินการโดยโรงเรียน และมีผลงานเป็นที่ประจักษ์มาแล้วในระดับหนึ่ง และหาช่องทางให้พนักงานมีส่วนร่วม ในลักษณะ "อาสาสมัคร" โดยโรงเรียนต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียงที่โครงการพัฒนาเยาวชนได้เข้าไปต่อยอด และเป็นโรงเรียนนำร่องของโครงการ มี 2 โรงเรียน ได้แก่

1. โรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย เพชรบุรี ซึ่งโครงการที่ธนาคารเข้าไปมีส่วนร่วมคือ โครงการค่ายเศรษฐกิจพอเพียง "เดินตามรอยพ่ออย่างพอเพียง"
2. โรงเรียนโยธินบูรณะ จ.กรุงเทพมหานคร ซึ่งโครงการที่ธนาคารเข้าไปมีส่วนร่วมคือ โครงการเสริมสร้างวินัยเยาวชน

และจากการศึกษาพบว่า ได้มีการใช้กลยุทธ์การสื่อสารสำหรับการดำเนินโครงการใน 4 ลักษณะ คือ กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อให้ความรู้ กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ กลยุทธ์การใช้สื่อ และ กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อสร้างเครือข่าย ดังนี้

1. กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อให้ความรู้ เพื่อเสริมสร้างความรู้ในเรื่องแนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียง และองค์ความรู้ที่ธนาคารมีความรู้ ความชำนาญได้แก่ ด้านบริหารจัดการ การบริหารการเงินส่วนบุคคล และความรู้เกี่ยวกับการเงิน ให้แก่ครูและเยาวชน ที่ร่วมโครงการ เพื่อบูรณาการแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้าสู่หลักสูตรการศึกษา อันนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

2. กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ เมื่อกลุ่มเป้าหมายที่เป็นครูและเยาวชน ที่อยู่ในโครงการพัฒนาเยาวชนมีความรู้ ที่ธนาคารให้แล้ว การโน้มน้าวใจให้สามารถนำไปปฏิบัติตามในเรื่องของการบริหารจัดการการเงินอย่างพอเพียง การประหยัด และอดออม ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นให้การดำเนินโครงการพัฒนาเยาวชนประสบความสำเร็จ

3. กลยุทธ์การใช้สื่อ สื่อ ถือเป็นตัวกลางที่จะนำสารจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร ซึ่งประสิทธิผลของการสื่อสารจะมีมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในการเลือกใช้สื่อเพื่อนำสารไปสู่ผู้รับสารอย่างเหมาะสม แต่ในทางตรงกันข้ามหาผู้ส่งสารเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์กับการสื่อสาร ประสิทธิภาพของการสื่อสารก็จะน้อยตามไปด้วย

4. กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อการสร้างเครือข่าย เครือข่ายเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะทำให้การดำเนินงานของโครงการพัฒนาเยาวชน ประสบความสำเร็จ เนื่องจากเป็นโครงการใหม่ และมีกรอบการดำเนินงานคือ การไม่ทำโครงการด้วยตัวเอง แต่จะเป็นการแสวงหาองค์กรที่ทำกิจกรรมแล้ว

ธนาคารเข้าไปสนับสนุน และให้พนักงานมีส่วนร่วมในการเป็นวิทยากรอาสาสมัคร จึงจำเป็นต้องมีกลยุทธ์การสื่อสารเพื่อการสร้างเครือข่าย
ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อให้ความรู้

เนื่องจากโครงการพัฒนาเยาวชน มีเงื่อนไขในการสนับสนุนโรงเรียนคือ การประยุกต์องค์ความรู้ที่ธนาคารมี ซึ่งได้แก่

- การจัดการการเงินส่วนบุคคล การออม การใช้จ่าย การหารายได้
- เครื่องมือการออม การบริหารจัดการเงินออมของนักเรียน
- การลงทุน การฝากเงิน กองทุนรวม หุ้น ตราสารหนี้
- ผลิตภัณฑ์การเงินต่างๆ ได้แก่ Debit Card, Credit Card เป็นต้น

ซึ่งจากการศึกษา โครงการพัฒนาเยาวชน ได้ดำเนินการเผยแพร่ความรู้แก่ครูและเยาวชนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ในรูปแบบต่อไปนี้ คือ

1. การให้ความรู้ในกลุ่มนักเรียนและครู ในโครงการค่ายเศรษฐกิจพอเพียง “เดินตามรอยพ่ออย่างพอเพียง ณ โรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย เพชรบุรี” วันที่ 14 พฤษภาคม 2550

โดยมีวิทยากรอาสาสมัครของธนาคารที่ผ่านการอบรมเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงและการบริหารจัดการการเงินอย่างพอเพียง มาเป็นผู้ให้องค์ความรู้แก่นักเรียน ซึ่งในการเตรียมเนื้อหา ก่อนไปบรรยายนั้น วิทยากรต้องทราบถึง บริบทของโรงเรียนด้วย ว่าโรงเรียนต้องการความรู้ในเรื่องอะไร เพื่อจะได้จัดระเบียบองค์ความรู้ได้ อย่างเหมาะสม
ดังตัวอย่างจากการสัมภาษณ์

“เราจะคุยกับโรงเรียนก่อนว่า โรงเรียน ต้องการอะไร พอรู้ว่าเค้าต้องการอะไร ปุ๊บ เราก็เอามาดูว่าเนื้อหาอะไรมันแมทช์ กันตรงไหน ซึ่ง จุฬารัตน จะเริ่มจาก 0 ล้วนๆ แล้วเราก็วิเคราะห์ไปเรื่อยๆ อย่างเช่น เค้าทำเรื่องดอกไม้อบแห้ง แล้วนำไปขาย เราก็ถามว่า เค้าเคยคำนวณต้นทุนหรือไม่ เค้าบอกไม่เคย เราก็ดูว่า โรงเรียนสอนอะไรกับเด็กไปบ้าง เราก็จะขอ ดู เพื่อจะได้เตรียมเนื้อหาที่เหมาะสมต่อไป”

(ศศิณี ลิ้มพงษ์, สัมภาษณ์ 12 ม.ค 2550)

“ก่อนไป ก็มีการวิเคราะห์กลุ่มผู้ฟังที่เป็นเด็ก และครู ว่ามี 2กลุ่ม วิธีการของเราคือ จะทำอย่างไรให้เข้าใจง่าย ๆ ทั้ง 2 ระดับ ประกอบกับเนื้อหาตรงนี้ มันเป็นเรื่อง การสร้างแนวคิดไม่ได้ ลงรายละเอียด แต่ต้องการให้เค้าเกิดกระบวนการความคิดแล้วแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือ เราต้องการให้เค้าทดลองปฏิบัติ”

(มนตรี รัตตานนท์, วิทยากรอาสาสมัคร, สัมภาษณ์ 24 มกราคม 2550)

และจากการที่ผู้วิจัยได้สนทนากับคุณมนตรี เพิ่มเติม พบว่า คุณมนตรีได้จบการศึกษาใน ด้านบริหารธุรกิจทั้งในระดับปริญญาตรี และ ปริญญาโท ทางด้านบริหารธุรกิจโดยตรง บวกกับ ประสบการณ์ทำงานในธุรกิจธนาคารมาเกือบ 20 ปี ปัจจุบัน ตำแหน่ง ผู้จัดการกิจกรรมสังคม ในการเตรียมเนื้อหาที่จะไปบรรยาย ก็ไม่ได้มีความยุ่งยากอะไร แต่ทั้งนี้คุณมนตรี ก็ได้มีการศึกษา ความรู้เพิ่มเติม จากตำราในห้องสมุด จากเว็บไซต์ โดยให้เหตุผลกับผู้วิจัยว่า “เนื่องจากภาษา เปลี่ยนไป และต้องการใช้ภาษาให้เด็กและครู เข้าใจตรงกันมากที่สุด” หลังจาก นั้น ก็มาสร้างเป็น รูปแบบการสอนควบคู่กับคุณศศิณี เพื่อวางกรอบความคิดก่อนไปบรรยายจริง

และหลังจากได้มีการวิเคราะห์ความต้องการของโรงเรียนแล้ว ขั้นตอนมาจึงเป็นการเตรียม เนื้อหา ที่จะนำไปให้แก่เยาวชนและครู ซึ่ง ดังจะเห็นได้จากการสัมภาษณ์

“พอโรงเรียนส่งความต้องการ มาให้เราดูปุ๊บ ว่าโรงเรียนมีการให้เด็กทำโครงการ ต่างๆ แล้วนำผลผลิตที่ได้ไปขาย เพื่อเป็นกำไร เราก็นำเนื้อหาที่คิดว่า มันน่าจะง่าย แล้วตรงกับความต้องการ สุดท้ายเราก็มาลงเอยที่เนื้อหาการจัดการการเงินเบื้องต้น การตั้งราคา การคำนวณต้นทุน การบันทึกบัญชี รายรับ-จ่าย”

(ศศิณี ลิ้มพงษ์, สัมภาษณ์ 12 มกราคม 2550)

ทั้งนี้คุณศศิณี ยังให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า ทางคุณศศิณี เอง จะถนัดในองค์ความรู้เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงมากกว่า ส่วนเรื่อง การบริหาร หรือ ผลิตภัณฑ์ต่างๆ ของธนาคาร ต้องอาศัย วิทยากรจากธนาคารที่มีประสบการณ์ และโชคดีที่ได้รับความร่วมมือจากคุณมนตรี ที่มีความรู้ทาง ด้านบริหารธุรกิจโดยตรง มาเป็นวิทยากรอาสาสมัครของโครงการพัฒนาเยาวชน

“สิ่งที่พี่ไปบรรยายให้เด็กฟัง เนื้อหาเป็นสิ่งที่พี่ถนัดอยู่แล้ว เรื่องการบริหารธุรกิจ แต่ที่เราไปกับเด็ก เราก็ต้องเลือก การบริหารธุรกิจเบื้องต้น ต้องสอนในสิ่งที่ใกล้ตัวเค้า เพื่อที่เค้าจะได้เห็นภาพ เพราะในเนื้อหา จะมี worksheet และ มีตัวอย่างง่ายๆ ในเรื่องของการลงบัญชี ให้เด็กทำ เพื่อให้ได้ผลออกมา ว่า รับ เท่าไหร่ จ่ายเท่าไหร่ อะไรคือ ต้นทุน การตั้งราคาที่เหมาะสม เมื่อตั้งราคา ก็จะต้องไปถึงกำไร ขาดทุน คือประโยชน์ สรุป โดยหลัก เนื้อหา คือการให้ความรู้ การแลกเปลี่ยนความเห็น การทดลองปฏิบัติจริง มีคำถามให้ถาม-ตอบ การเตรียมเนื้อหากับนักเรียนก็จะยกตัวอย่างในเรื่องใกล้ตัวเค้า เช่น การขายน้ำหวานในโรงเรียน สอนให้เค้าคิดต้นทุน กำไร ขาดทุน ตลอดจนการบันทึกรายรับ-จ่าย ที่เด็กสามารถนึกภาพตามได้”

(มนตรี รัตตานนท์, วิทยาการอาชีวศึกษาศาสตร์, สัมภาษณ์ 24 มกราคม 2550)

ซึ่งกลยุทธ์ในการให้ความรู้แก่เด็ก ของคุณมนตรี ดังจะเห็นได้จากคำสัมภาษณ์

“กลยุทธ์การให้ความรู้แก่เด็ก โดนส่วนตัวจะพยายามให้เค้ามีส่วนร่วม กระตุ้นให้รู้สึกว่าเป็นการร่วมกันคิด ร่วมกันทำ การหาสื่อภาษาให้เค้าเข้าใจง่ายๆ ภาษาคนละภาษาแต่เราอยู่ในสถานการณ์ ที่เราต้องดำเนินเรื่องให้เค้าเข้าใจ ถึงแม้ว่าจะได้สักส่วนหนึ่งก็โอเค มีการประเมิน แต่การประเมินก็คือ การประเมิน เค้าไม่รู้ว่าการประเมินมันจะเกิดอะไรขึ้น แต่ได้แค่นี้ก็โอเค สำหรับเรา ที่มาเป็นครั้งแรก”

(มนตรี รัตตานนท์, วิทยาการอาชีวศึกษาศาสตร์, สัมภาษณ์ 24 มกราคม 2550)

สุดท้าย นี้ สำหรับประเด็นของการเผยแพร่ความรู้ในโครงการพัฒนาเยาวชนนั้น เป็นการให้องค์ความรู้ที่ธนาคารมี ควบคู่ไปกับ หลักแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพราะในการจะทำอะไรนั้น ต้องให้เห็นผลที่ยั่งยืน โดยคุณมนตรี สรุปให้ฟังว่า

“ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงธุรกิจก็ต้องมีกำไรเพื่อธุรกิจสามารถดำเนินต่อไปได้ ในระยะยาว เพื่อผู้ถือหุ้นจะได้รับผลตอบแทนตามสมควร แต่ที่สำคัญที่สุดคือกำไรของธุรกิจจะต้องไม่มาจากการเอาเปรียบผู้เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นพนักงาน (สภาพการทำงาน+ผลตอบแทนต้องสมเหตุสมผล ผู้บริโภค (คุณภาพและราคาสมเหตุสมผล) ซัพพลายเออร์ (ไม่กดราคาวัตถุดิบเกินควร/การจ่ายเงินควรตรงเวลา)”

(มนตรี รัตตานนท์, วิทยาการอาชีวศึกษาศาสตร์, สัมภาษณ์ 24 มกราคม 2550)

2. การให้องค์ความรู้ในกลุ่มครู ในโครงการเสริมสร้างวินัยเยาวชน ณ โรงเรียนโยธินบูรณะ จ.กรุงเทพมหานคร

ซึ่งวัตถุประสงค์หลักก็คือ เพื่อบูรณาการแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้าในหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมให้ครูและนักเรียน ร่วมกันจัดทำกิจกรรม รวมถึงพัฒนาการเรียนการสอน เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงในระดับชั้นต่างๆ โดยมีวิทยากรอาสาสมัครของธนาคาร ที่ผ่านการอบรมเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงและการบริหารจัดการการเงินอย่างพอเพียง มาเป็นผู้ให้องค์ความรู้แก่นักเรียน

จากการศึกษาพบว่า สำหรับการให้องค์ความรู้แก่โรงเรียนโยธินบูรณะ นี้ เป็นการให้ความรู้เฉพาะครูเท่านั้น เพื่อให้ครูสามารถนำความรู้ ไปพัฒนาเข้ากับการเรียนการสอน โดยความรู้ที่ให้ก็คือ แนวความคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และ การบริหารจัดการการเงิน เน้น เรื่องการลงทุน

โดยความรู้ในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนโยธินบูรณะ จึงต้องการจะเน้นเรื่องการเสริมสร้างคุณธรรมให้แก่ตัวนักเรียน เนื่องจากเป็นโรงเรียนในเมืองหลวง ทำให้กระแสโลกาภิวัตน์บีบรัด ให้นักเรียนตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของวัตถุนิยม บริโภคนิยม มีการดำรงชีวิตอยู่อย่างฟุ่มเฟือย ตกเป็นทาสของวัตถุ ขาดสติยั้งคิด ไม่รู้จักพอ โรงเรียนจึงเป็นสถาบันที่ต้องทำหน้าที่ขัดเกลานักเรียนให้เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึกต่อส่วนรวม มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี สามารถเลือกรับความรู้ ความเจริญต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม

การนี้ คุณศศิณี ลิ้มพงษ์ ผู้จัดการโครงการพัฒนาเยาวชน ซึ่งเป็นผู้ที่สนใจและศึกษาความรู้ แนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาโดยตลอด จึงได้นำความรู้ที่มี ไปถ่ายทอดให้กับครู โดยการวิเคราะห์เบื้องต้น ดังจะเห็นได้จากการสัมภาษณ์

“ที่ว่า ก่อนอื่นครูต้องเข้าใจเศรษฐกิจพอเพียงที่ดี แล้วจับคอนเซปต์ให้ได้ แล้วนำไปใช้กับนักเรียน เพราะถ้าใช้ด้วยความเข้าใจ มันก็ใช่ง่าย และจะทำให้เด็กเข้าใจและอยู่ในจิตสำนึกที่ดี โชคดีที่โรงเรียนโยธินบูรณะ ครูเค้าจะเข้าใจธรรมชาติของเด็กดีมาก ๆ ว่า อยากจะลด ความสุดโต่งของเด็กในเมือง เพียงครูบอก Key Message เรามา ขึ้นต่อไป เราก็จะเตรียมความรู้ให้เหมาะสมกับความต้องการของโรงเรียน มันก็ไม่ยากสำหรับเราละ”

(ศศิณี ลิ้มพงษ์, สัมภาษณ์ 12 มกราคม 2550)

จากผลการศึกษาพบว่า หลังจากที่โรงเรียนโยธินบูรณะ ได้กำหนด ประเด็นหลัก ให้โครงการพัฒนาเยาวชนแล้ว ว่าอยากรู้เรื่องหลักเศรษฐกิจพอเพียงเพิ่มเติม โดยให้คุณศศิณี ลิ้มพงษ์ เป็นผู้บรรยาย อีกเรื่องที่โรงเรียนสนใจ อยากให้ธนาคารช่วยให้องค์ความรู้ ก็คือ การบริหารจัดการการเงิน โดยเน้นเรื่อง การลงทุน ซึ่งวิทยากรอาสาสมัครที่มาร่วมให้องค์ความรู้คือ คุณชฎาดวงสุวรรณทัต ผู้จัดการหน่วยธุรกิจหลักทรัพย์

และจากการที่ผู้วิจัยได้สนทนากับคุณชฎาดวง พบว่า คุณชฎาดวงเต็มใจที่จะเป็นวิทยากรอาสาสมัคร ในการช่วยบรรยายเรื่อง การบริหารจัดการการเงินในเรื่องของการลงทุน เพราะเป็นเรื่องที่ชำนาญการ เป็นงานประจำที่คุณชฎาดวงทำอยู่แล้ว ยิ่งเป็นการช่วยกิจกรรมองค์กรเพื่อสังคม ที่พอจะเป็นประโยชน์แก่ธนาคาร และโรงเรียนได้ ก็ยินดียิ่ง

ซึ่งในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง คุณชฎาดวง บอกกับผู้วิจัยว่า ไม่ได้ให้องค์ความรู้เรื่องนี้กับครูมากเท่าไร เพราะคิดว่าเป็นเรื่องที่ครูทราบดีอยู่แล้ว แต่หัวข้อที่ต้องไปบรรยาย ได้ไปสอดคล้องกับแนวปรัชญา ทางด้านการออม โยงไปถึงการลงทุน ซึ่งครู น่าจะสนใจเรื่องนี้มากกว่า

“สำหรับที่จะสอนเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ที่ที่มีความชำนาญในฝั่งธนาคาร ซึ่งได้แก่ การลงทุน การออม เพราะคิดว่า จะเป็นประโยชน์ต่อครูและนักเรียน เกี่ยวกับเรื่องการออม การลงทุน ในฐานะที่เราเป็น ประชาชนทั่วไป เกิดเรามีเงินเหลือใช้ แล้วเราจะลงทุนประเภทไหน”

(ชฎาดวง สุวรรณทัต, วิทยากรอาสาสมัคร, สัมภาษณ์ 25 มกราคม 2550)

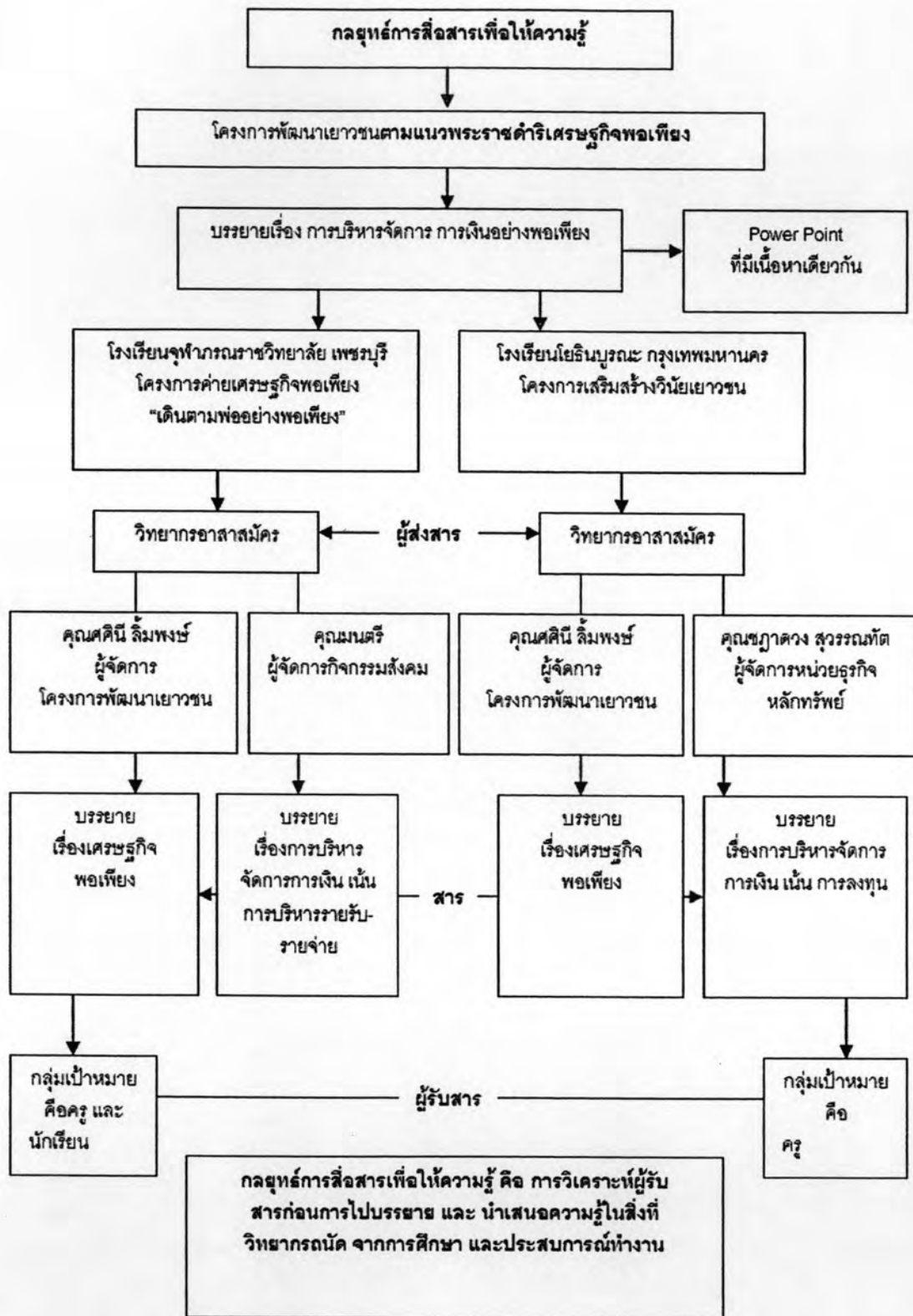
จากผลการศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การสื่อสารในการให้ความรู้ ผู้วิจัยพบว่า ถ้าจะเป็นการให้ความรู้เรื่องการออม และการลงทุน โดยทั่วไป ก็จะเป็นความรู้ที่ครู ทราบอยู่แล้ว เพราะ กลุ่มสาระการงานอาชีพ และเทคโนโลยี ของโรงเรียนโยธินบูรณะ ได้สอนเรื่องนี้กันอยู่แล้ว แต่กลยุทธ์ที่น่าสนใจอยู่ที่ วิทยากรพยายามนำเสนอเนื้อหาที่คิดว่า ครูยังไม่ทราบ หรือ ทราบแล้วแต่ยังไม่ละเอียด ได้แก่ เรื่องหลักทรัพย์

“ส่วนตัวที่เนี่ย พี่ก็เพิ่มเติมพูดมากไปกว่านั้น อาจจะเป็นเรื่อง หลักทรัพย์ ที่เค้าจะลงทุนได้ เพราะพี่อยู่ในธุรกิจตลาดทุน พี่ก็รู้จักเรื่องหลักทรัพย์พอสมควร พี่ก็จะอธิบายไปว่า ในการออมถ้าโดยปกติ ถ้าเป็น คนที่ไม่ใช่มาจากธนาคาร เค้าอาจจะมีเงินแล้วก็เก็บแล้วก็ฝากธนาคาร อันนี้จะ เป็นแพทเทริน แต่เนื่องจากตัวเราเป็นธนาคารและพี่ก็ทำงานในส่วนของหลักทรัพย์ ส่วนของ พี่ก็

บอกว่า การลงทุนนี้ มันก็มีหลักทรัพย์หลายประเภท อย่างหน่วยลงทุน เราก็บอกไปว่า หน่วยลงทุนคืออะไร หรือไม่ก็หุ้นกู้ ที่เสนอขายต่อประชาชนคืออะไร อันนี้มันจะเสริมเข้าไป เหมือนงานที่ทำ มันก็จะได้ประโยชน์ เหมือนกับเราไปขยายองค์ความรู้ เปิดโลกทัศน์ให้ครู ซึ่งจากการวิเคราะห์ผู้ฟังของพี่ในระหว่างการบรรยาย ในเบื้องต้น ก็ได้ผลเป็นที่น่าพอใจนะ เพราะครู เขามีส่วนร่วมกับเรา โดยการถามตอบกันตลอดเวลา ในฐานะที่เราเป็นวิทยากร เราก็อดีใจ"

(ชฎาดวง สุวรรณทัต, วิทยากรอาสาสมัคร, สัมภาษณ์ 25 มกราคม 2550)

โดยสรุป เรื่อง กลยุทธ์การให้ความรู้ คือ จากวิทยากรอาสาสมัครทั้ง 2 ท่าน คือ คุณมนตรี รัตตานนท์ และคุณชฎาดวง สุวรรณทัต รวมถึง คุณศศิณี ลิ้มพงษ์ ที่เป็นผู้จัดการโครงการพัฒนาเยาวชน พบว่า วิทยากรแต่ละท่าน ได้นำเสนอความรู้ในสิ่งที่ตนเองถนัด และมีประสบการณ์ในการทำงานอยู่แล้ว จึงทำให้สามารถให้องค์ความรู้อย่างเต็มที่ และก่อนที่จะทราบว่าจะมีการไปบรรยาย ก็ได้มีการวิเคราะห์ผู้รับสารก่อน เพื่อที่จะได้จัดสารให้เหมาะสมกับผู้รับ ซึ่งต่างกันไปในแต่ละบริบทและความต้องการของแต่ละโรงเรียน ซึ่งผู้วิจัย ประมวลออกมาเป็นแผนภาพดังต่อไปนี้

แผนภูมิแสดงกลยุทธ์การให้ความรู้ในโครงการพัฒนาเยาวชนตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง ของธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)

2. กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อโน้มน้าวใจ

จากการศึกษา พบว่า กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อโน้มน้าวใจ ในที่นี้ คือ การพยายามชักจูงให้ครูและนักเรียน หันมาให้ความสนใจและให้ความสำคัญกับแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเรื่อง ของการบริหารจัดการการเงินอย่างพอเพียง โดยโครงการพัฒนาเยาวชน พยายามสอดแทรกองค์ความรู้เข้ากับกิจกรรมต่างๆ ที่ได้ทำร่วมกับโรงเรียน โดยให้สามารถบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอน เพื่อให้เป็นองค์ความรู้ที่ยั่งยืน

ทั้งนี้ นอกจากความรู้เรื่องการบริหารจัดการการเงินอย่างพอเพียงที่โครงการให้แล้ว ทั้งนี้ ยังให้ความรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อปลูกฝังคุณธรรมให้นักเรียนในด้านต่างๆ ได้แก่ ความอดทนอดกลั้น มีวินัย ซื่อสัตย์ กตัญญูรู้คุณ และการประหยัดอดออม ทั้งนี้ได้แบ่งการศึกษาเป็น 2 โรงเรียนดังนี้

1.โครงการค่ายเศรษฐกิจพอเพียง “เดินตามรอยพ่ออย่างพอเพียง โรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัย เพชรบุรี” วันที่ 14 พฤษภาคม 2550

จากการศึกษา พบว่า เนื่องจากโครงการค่ายเศรษฐกิจพอเพียง นี้ ผู้เข้าฟังการบรรยาย มีทั้งครูและนักเรียน ในการเลือกเนื้อหาที่ต้องรอบคอบและให้เหมาะกับกลุ่มคนทั้ง 2 กลุ่ม ในส่วนตัวนักเรียน จากการสัมภาษณ์คุณมนตรี ที่เป็นวิทยากรอาสาสมัคร พบว่า เด็กยังมองว่า เรื่อง การบริหารจัดการการเงินเป็นสิ่งที่ยังไกลตัว นักเรียนยังไม่จำเป็นต้องทำ เพราะไม่ใช่ผู้ประกอบการ แต่ถ้าจะให้ทำ คงอยู่ในระดับที่ทำรายงานมาส่งครู แล้วจบแค่นั้น แต่ในทางกลับกัน การให้องค์ความรู้เรื่อง การบริหารจัดการการเงิน กับครู ครูจะวิเคราะห์เป็นกระบวนการ พัฒนาเข้าสู่การเรียนการสอน แล้วนำมาถ่ายทอดให้เด็กทราบอีกครั้งหนึ่ง

“การรวมกลุ่มของผู้ฟัง หลายกลุ่ม อาจจะไม่เหมาะสม อาจเป็นสิ่งที่ต้องปรับปรุง วัตถุประสงค์ ไม่สามารถรวมได้ เพราะมีครู กะ นร ความสนใจเด็กบางคนก็สนใจ เราก็คาดหวังให้เค้าเปลี่ยนพฤติกรรมนะ ถ้าเค้าคิดว่ามันเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตเค้า คือ ถ้าวันหนึ่งเค้าต้องประยุกต์ใช้ แต่เด็กส่วนใหญ่จะคิดว่าเป็นเรื่องไกลตัว และที่สำคัญ คนสอนต้องวัยใกล้เคียงกัน เพื่อให้ช่องว่างมันแคบลง”

(มนตรี รัตตานนท์, วิทยากรอาสาสมัคร, สัมภาษณ์ 24 มกราคม 2550)

“อีกอย่างหนึ่ง เด็กไม่ชอบการบรรยาย แต่จะชอบปฏิบัติมากกว่า เราก็บอกว่า จั้นโอเค เริ่มต้น แค่การบันทึกก็พอ ให้หนูมีสมุดเล่มเล็กๆ น่ารักๆ ไว้บันทึกรายรับ-รายจ่าย ในแต่ละวัน แล้วมาดูว่า ที่ใช้ไปนั้น อันไหน จำเป็น อันไหน ไม่จำเป็น มันก็โยงกลับมาสู่เศรษฐกิจพอเพียง ด้านคุณธรรม การประหยัดอดออม เราก็สอนเค้าให้เห็นถึงความสัมพันธ์กัน กับเด็กที่ว่าแค่นี้ก็พอแล้ว”

(มนตรี รัตตานนท์, วิทยาการอาชีวศึกษาศาสตร์, สัมภาษณ์ 24 มกราคม 2550)

“ที่ว่าเรื่องเวลาก็สำคัญกับเด็ก ตรงนี้ถ้าอยากให้การโน้มน้าวใจเด็กให้ได้ผล ก็ควรมีการวางแผนให้เหมาะสม ทั้งเรื่องของเวลา การจัดคิว ผู้พูดและผู้ฟัง วิทยุ รูปแบบ วิธีการ การใช้สื่อ อย่างวันนั้น เราได้คิวแรก มาถึง เด็กก็มานั่งฟังการบรรยายเรื่อง การบริหารจัดการการเงินเลย เค้า ยังไม่ได้มีการละลายพฤติกรรมกับเพื่อนๆ ต่างโรงเรียน ยังไม่ได้เข้ากลุ่มเพื่อร่วมกันทำงาน ในการทำให้เค้าเรียนรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อไปประกอบเข้ากับวิถีชีวิต ควรโยงกับกิจกรรมที่เค้าทำจริงๆ ว่าเค้าทำแล้วได้อะไร คาดหวังอะไร ยกตัวอย่าง ควรจะให้เด็กไปเข้าฐานที่มีการปฏิบัติ เช่น ฐานการทำเค้กจากเห็ดเป่าฮือ ทำแล้วเพื่ออะไร เพื่อกิน เพื่อขาย ขายได้เงินมา แล้วจะจัดการกับเงินที่ได้มาอย่างไร แล้ว ค่อยโยงมา กับเรา เรื่องการบริหารจัดการการเงิน ที่ว่าเด็กเค้าจะสนใจ เพราะมันเป็นการเชื่อมโยงองค์ความรู้ และมันเป็นประโยชน์ต่อเค้า”

(ศศิณี ลิ้มพงษ์, สัมภาษณ์ 12 มกราคม 2550)

ทั้งนี้ผู้วิจัย สามารถสรุป กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจในค่าย โครงการค่าย เศรษฐกิจพอเพียง “เดินตามรอยพ่ออย่างพอเพียง” โรงเรียนจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย เพชรบุรี ได้ดังนี้

1. เป็นการกระตุ้น พุด และซักจูง ให้เห็นประโยชน์ของการออม ที่เป็นผลในระยะยาว
2. ให้ฝึกทำแบบฝึกหัด ง่ายๆ เช่น การบันทึกการรายรับรายจ่าย ในส่วนที่นักเรียนฟังจะทำได้ ตอนนี้
3. การให้ของรางวัล เป็นจุดจูงใจ ให้มีส่วนร่วมกับเนื้อหา อยากได้ตอบ สื่อสารกับวิทยากร ซึ่งอาจจะเพียงจุดเล็กๆ แต่ก็ทำให้เราทราบถึงความรู้ที่นักเรียนได้รับ

ข้อแนะนำเพิ่มเติม ก็คือ

1. ควรมีการวางแผนให้เหมาะสมในเรื่องของเวลา การจัดคิวการบรรยาย
2. ข้อแตกต่างระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง คือด้วยวัยที่ต่างกันระหว่างวิทยากร กับ นักเรียน ทำให้การเข้าถึงค่อนข้างมีอุปสรรค

3. ควรมีกิจกรรมให้นักเรียนแต่ละโรงเรียน ได้ทำความรู้จักคุ้นเคยกันก่อน เป็น การละลายพฤติกรรมก่อนที่จะทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน

2.โครงการเสริมสร้างวินัยเยาวชน ณ โรงเรียนโยธินบูรณะ จ.กรุงเทพมหานคร

เป็นที่ทราบโดยเบื้องต้นแล้วว่า การที่ธนาคารได้มีส่วนร่วมกับ โครงการเสริมสร้างวินัย เยาวชน ของโรงเรียนโยธินบูรณะ กรุงเทพมหานคร นั้น ผู้เข้าฟังการบรรยาย จะเป็นการบรรยาย ให้ครู ฟังเพียงอย่างเดียว องค์ความรู้ที่ให้ ก็จะทำให้ครู ไปบูรณาการเข้ากับหลักสูตรการเรียน การสอน ซึ่ง องค์ความรู้ที่ให้ คือ แนวความคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และ การบริหารจัดการ การเงิน เน้น เรื่องการลงทุน

“ครูโรงเรียนนี้ ตื่นตัว และให้ความสนใจ กับเนื้อหาที่เราให้มากๆ เพราะมีการตอบโต้กัน ตลอดเวลา พี่แทบจะไม่ต้องโน้มน้าวอะไรเค้าเลย เหมือนกับว่าเราเป็นฝ่ายส่งเสริมความรู้ที่เค้า ต้องการมากกว่า”

(ศศิณี ลิ้มพงษ์, สัมภาษณ์ 12 มกราคม 2550)

“การวิเคราะห์ผู้ฟัง มันก็ต้องดูอยู่แล้ว พบว่าครูที่นี้ค่อนข้างจะ active พี่ไม่ได้ไปโน้มน้าว ให้เค้าต้องเอาไปสอนเด็กอย่างนั้น อย่างนี้ ไม่ได้ไปแนะแนววิธีการสอน แต่จะแนะเรื่องเนื้อหาพูด เรื่องการลงทุน เยอะหน่อย เรื่องการออม คืออยากจะให้เค้าได้ประโยชน์ และสิ่งที่ครูสนใจมากคือ เรื่องการลงทุน หลักทรัพย์ มีการซักถาม แลกเปลี่ยนความเห็นกัน อีกอย่างคือมีข้อจำกัดด้าน เวลา”

(ชฎาดวง สุวรรณทัต, วิทยาการอาสาสมัคร, สัมภาษณ์ 25 มกราคม 2550)

ทั้งนี้ผู้วิจัยสามารถสรุป กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ ในโครงการเสริม สร้างวินัยเยาวชน โรงเรียนโยธินบูรณะ กรุงเทพมหานคร คือ การชักจูงให้เห็นความ สำคัญกับเนื้อหา มากกว่า ไม่ได้ไปโน้มน้าวใจว่า จะต้องนำไปสอนนักเรียนอย่างไร เพราะคิดว่า ครูมีทักษะ เรื่องนี้ดีพออยู่แล้ว และครูเองก็สนใจในเรื่องเนื้อหา ของการลงทุน ซึ่งเป็นการออมใน ระยะยาว วิทยาการเชื่อมั่นในความสามารถของครูในการที่จะนำไปถ่ายทอดกับนักเรียน ข้อแนะนำเพิ่มเติม คือ ควรเพิ่มระยะเวลาในการบรรยายมากกว่านี้

3. กลยุทธ์การใช้สื่อ

สื่อถือเป็นตัวกลางที่จะนำสารจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร ซึ่งประสิทธิผลของการสื่อสารจะมีมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในการเลือกใช้สื่อเพื่อนำสารไปสู่ผู้รับสารอย่างเหมาะสมแต่ในทางตรงข้ามหากผู้ส่งสารเลือกใช้สื่อไม่เหมาะสมกับสถานการณ์การสื่อสาร ประสิทธิผลของการสื่อสารก็จะน้อยตามไปด้วย

แผนภูมิแสดงกลยุทธ์การใช้สื่อในโครงการพัฒนาเยาวชนตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงของธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)

จากการศึกษา พบว่า กลวิธีการดำเนินงานในโครงการพัฒนาเยาวชน ได้ดำเนินงานผ่านสื่อต่างๆ เพื่อให้โครงการสามารถเข้าถึงและยอมรับจากกลุ่มเป้าหมายมากที่สุด ซึ่งได้แก่เยาวชนที่เข้าร่วมโครงการ อันจะนำไปสู่การมีความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนการให้ความร่วมมือ และมีส่วนร่วมในโครงการ ทั้งนี้ ได้ศึกษารวมกัน ทั้ง 2 โรงเรียน เนื่องจาก มีการใช้สื่อ ที่คล้ายๆ กัน ซึ่งจากการศึกษากลยุทธ์การใช้สื่อในโครงการพบว่า ได้มีการสื่อสารผ่านสื่อบุคคล สื่อเฉพาะกิจ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

สื่อบุคคล

สื่อบุคคล เป็นสื่อที่ใช้ในการถ่ายทอดข่าวสารความรู้ ความเข้าใจ และความคิดเห็นต่างๆ โดยมีคำพูดเป็นพาหนะที่สำคัญที่สุด ซึ่งสามารถนำข่าวสารที่ต้องการเผยแพร่ไปสู่ผู้รับสารได้โดย

ตรง ในลักษณะของการเผชิญหน้าแบบตัวต่อตัว ทำให้เราสามารถทราบความรู้สึกนึกคิด (Feed Back) ของผู้รับสารได้ทันที อีกทั้งยังสามารถปรับเนื้อหาสาระและเทคนิควิธีการพูดให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายเป็นรายๆ ไปได้ ซึ่งจะทำให้ผู้รับสารเกิดความเข้าใจและคล้อยตามได้ดี ซึ่งจากการศึกษาพบว่า สื่อบุคคล เป็นสื่อที่ใช้มากที่สุด ในโครงการพัฒนาเยาวชน ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง

“ส่วนมากจะเป็นสื่อบุคคล เป็นหลักนะ เพราะโครงการเราเพิ่งเริ่ม และการติดต่อกับโรงเรียน ต้องบอกเลยว่า ได้รับความร่วมมือดีมาก ๆ ครูเค้าค่อนข้างจะสนใจและให้ความร่วมมือ เพราะมันก็เป็นประโยชน์กับเค้าด้วย”

(องค์อร อภากร ณ ออยุธยา, สัมภาษณ์ 9 มกราคม 2550)

“สื่อบุคคล คนต่อคน คือ มันได้เห็นความรู้สึก เห็นหน้า การตอบโต้ ได้ยินสำเนียง เมื่อเกิดการไม่เข้าใจ ก็สามารถถามได้ทันที อย่างถ้าเป็นโทรศัพท์ ก็จะจำกัดในเรื่องของเวลา ของสัญญาณ ถ้าสื่อสารด้วยตัวหนังสือ มันเป็นระบบ ก็จะยิ่งเข้าไปใหญ่”

(ศศิณี ลิ้มพงษ์, สัมภาษณ์ 12 มกราคม 2550)

“คือ จุดประสงค์หลักของโครงการเรามันเป็น การบรรยาย การให้องค์ความรู้ สื่อที่ใช้ ก็ต้องเป็นบุคคล เป็นหลักแน่นอนอยู่แล้ว ความน่าสนใจมันอาจจะอยู่ที่ วิทยากรที่ไป นั้นเป็นคนที่มีความรู้ในเรื่องนั้นจริงๆ ทั้งด้วยหน้าที่การงานและ ประสบการณ์ ซึ่งโรงเรียนเค้าก็โอเค”

(ชฎาดวง สุวรรณทัต, วิทยากรอาสาสมัคร, สัมภาษณ์ 25 มกราคม 2550)

“หลักๆ จะเป็นสื่อบุคคลนะ เพราะเราเป็นธนาคาร และเป็นครั้งแรกที่เรามาทำโครงการกับนักเรียน กับเด็ก ก็เหมือนว่าสื่อบุคคล เป็นสื่อเริ่มแรก ก่อนที่จะพัฒนาไปเป็นสื่ออื่นๆ เราต้องไปพูด ไปคุย ไปทำความเข้าใจกับธรรมชาติของเค้าก่อน ไปประเมินว่าเค้าต้องการอะไร เพื่อที่จะได้ปรับไปใช้ในครั้งต่อไป”

(มนตรี รัตตานนท์, วิทยากรอาสาสมัคร, สัมภาษณ์ 24 มกราคม 2550)

“ที่มาบรรยายในวันนั้น ก็จะเน้นที่สื่อบุคคลนะ วิทยากรจากแบงก์จะรู้สึก รู้จริงเรื่องการเงิน การลงทุน รู้เทคนิค วิธีการ รูปแบบที่ครูไม่รู้ เพราะฉะนั้น อบรมปุ๊บ เรายังจะได้ Concept ซึ่งวิทยากรให้เราเยอะมาก อย่างคุณศศิณีเค้าก็จะทุ่มเท และจริงจัง ที่ก็ปรึกษาเธอได้ทุกอย่าง การ

ทำงานในสถานที่ๆ ต่างวัฒนธรรมองค์กร ไม่ได้มีปัญหา เพราะที่กับคุณศศิณีก็กริ่งกร้าง หากัน
ตลอดอยู่แล้ว”

(ปริศนา ตันติเจริญ, สัมภาษณ์ 20 กุมภาพันธ์ 2550)

“สื่อบุคคล คือวิทยากรจากธนาคาร เรารู้ว่าเค้ามีประสบการณ์ มีความรู้ ด้านนี้ เราก็อยาก
ฟัง เพราะสามารถมีดึงดูดให้เราคล้อยตามได้ ว่าอยากทำตาม ในการมาบรรยายทักษะต่างๆ ใน
การโน้มน้าว ก็จะอยู่ที่สื่อบุคคล คือ ถ้าเป็นสื่อมวลชนทำให้คนจำนวนมากรับรู้ได้ แต่ไม่รู้ว่า คนฟัง
ซึ่งได้แก่ครูและนักเรียน คือรับรู้ แต่ไม่รู้ว่าผู้ฟังจะชั่งกับข้อมูลที่ได้รับขนาดไหน ยังไงก็ไม่เท่าสื่อ
บุคคล”

(ประทีป เมืองงาม, สัมภาษณ์ 7 กุมภาพันธ์ 2550)

ดังนั้น **สรุปได้ว่า สื่อบุคคล เป็นสื่อที่สำคัญ** ของโครงการพัฒนาเยาวชนที่เพิ่งดำเนินการ
การในระยะแรก เพราะสื่อบุคคล ของธนาคารเป็นวิทยากรที่มีความรู้ และเป็นสื่อที่มีชีวิตจิตใจ มี
ผลกับผู้โดยสารโดยตรง และวิทยากรจะเป็นผู้ประเมินสถานการณ์ได้ว่า ในครั้งต่อไป ถ้าจะมีการ
บรรยาย ให้โรงเรียนฟังอีก จะเพิ่มสื่ออะไร เข้าไป เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้ฟัง ซึ่ง
คือ ครู และนักเรียนให้มากที่สุด

สื่อเฉพาะกิจ

สื่อเฉพาะกิจในที่นี้ คือ แผ่นพับ และ Power Point ซึ่งจากการวิเคราะห์พบว่า สื่อเฉพาะ
กิจเป็นสื่อที่เกิดขึ้น โดยมีเนื้อหาสาระที่เฉพาะเจาะจง และมีเป้าหมายหลักอยู่ที่ผู้รับสารเฉพาะ
กลุ่ม

แผ่นพับ ที่ผ่านมามีแผ่นพับจะมีลักษณะเป็นเอกสารที่ใช้แจกเป็นใบๆ อาจจะมีพับ
สอง พับสาม หรือพับสี่ ตามแต่การออกแบบ โดยไม่มีการเย็บเล่ม จากการสัมภาษณ์ พบว่า แผ่น
พับ ยังไม่น่าสนใจเท่าที่ควร โดยผู้ให้สัมภาษณ์เสนอว่า ควรจะฉีกแนวแผ่นพับออกจากรูปแบบ
เดิมๆ บ้าง เพื่อให้สื่อประเภทนี้ มีความน่าสนใจกว่ากระดาษที่พับไปมา ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

“ผมว่าเนื้อหาในแผ่นพับ ไม่น่าจะมีเยอะเกินไป เพราะซีเกียจอ่าน อาจจะทำเป็นการ์ตูน
ประกอบเนื้อหา และมีขนาดเล็ก สามารถพกพาได้ มีสีสันชวนอ่าน”

(ชวกร คงกระเรียน, สัมภาษณ์ 8 กุมภาพันธ์ 2550)

“มีประโยชน์นะคะ หนูว่า รูปแบบมันเล็กๆ น่าสนใจอยู่แล้ว แต่ไม่อยากให้เนื้อหา อัดเกินไป
ไป อยากให้มีสีสัน มีรูปภาพประกอบ”

(วิมพิภา ประเสริฐศิริพันธ์, สัมภาษณ์ 8 กุมภาพันธ์ 2550)

จากการศึกษา สรุปได้ว่า สื่อแผ่นพับยังมีเนื้อหาสาระที่เน้นไปทางวิชาการมากเกินไป ทั้งตัวอักษร รูปภาพ และสีสัน ซึ่งไม่น่าดึงดูดใจ ทำให้สื่อประเภทนี้ ไม่ค่อยได้รับความนิยมเท่าที่ควร โดยผู้ให้สัมภาษณ์ได้แสดงทรรศนะ เพื่อช่วยส่งเสริมให้สื่อประเภทนี้ มีความน่าสนใจมากขึ้น

Power Point เป็นโปรแกรมสำหรับการนำเสนอ ที่ทางโครงการพัฒนาเยาวชนเลือกมาเพื่อเป็นสื่อประกอบการบรรยาย โดยเป็นการสร้างงานนำเสนอได้อย่างถูกต้อง และรวดเร็ว ซึ่งจะประกอบด้วยเนื้อหา เกี่ยวกับการบริหารจัดการการเงินอย่างพอเพียง ซึ่ง Power Point ของทางโครงการจะเป็นรูปแบบเดียวกันที่คุณศศิณี ลิ้มพงษ์ เป็นผู้จัดทำขึ้นมาเอง โดยให้วิทยากรศึกษา ก่อนไปบรรยายในแต่ละโรงเรียน และให้วิทยากร เพิ่มเติมความรู้ในส่วนที่แต่ละท่านถนัดไป ตามความเหมาะสม โดยผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้ข้อเสนอแนะ ไว้ดังต่อไปนี้

“เนื้อหาใน Power Point ก็ละเอียดครบถ้วน ทุกอย่าง แต่เนื้อหาแน่นไป อยากให้สอดแทรก ตัวอย่าง เยอะๆ กว่านี้”

(วรารัตน์ ทิพย์ประชา, สัมภาษณ์ 8 กุมภาพันธ์ 2550)

“หนูไม่ชอบ Power Point เพราะดูนานๆ ไป แล้วมันจะเห็นเป็นหน้าขาวๆ เบลอๆ ทำให้แอบง่วงได้ อยากได้ ที่มีสีสัน ลุกเล่น”

(รัชนก มีชัย, สัมภาษณ์ 8 กุมภาพันธ์ 2550)

“Power Point ของทางธนาคาร ค่อนข้างจะละเอียดนะคะ มีการจัดลำดับ เนื้อหาได้ดีมากๆ เราแทบจะไม่ต้องถามเลย”

(อำไพวรรณ มงคลประสิทธิ์, สัมภาษณ์ 21 กุมภาพันธ์ 2550)

“ดูจาก Power Point แล้ว ทราบเลยว่า ทางธนาคารเตรียมตัว มาดีมากๆ ที่จะมาบรรยายกับโรงเรียน เพราะเนื้อหา สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ ให้เห็นอย่างชัดเจน มันเหมาะกับครู

อย่างพวกพี่ๆ นะ คือ มันเข้าใจ มันเห็นเป็นกระบวนการ โดยตอนต้น ก็ให้องค์ความรู้เกี่ยวกับ เศรษฐกิจพอเพียง แล้วลงสู่เนื้อหาเรื่องการลงทุน โดย Power Point ค่อนข้างจะสมบูรณ์ทั้ง เทคนิค ลูกเล่น”

(จิระพงษ์ ยองเพชร, สัมภาษณ์ 21 กุมภาพันธ์ 2550)

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

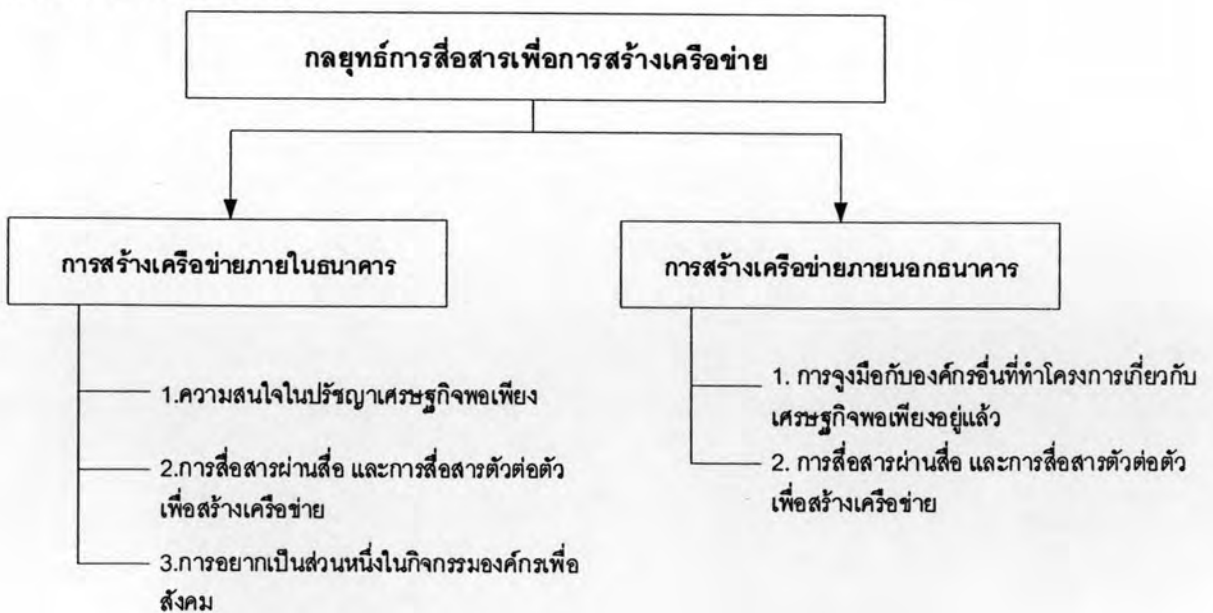
จากการศึกษาพบว่า สื่อที่ใช้ในโครงการนอกจาก จะเป็นสื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจต่างๆ แล้ว สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ก็เป็นอีกสื่อที่ใช้ ซึ่งได้แก่ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-Mail) เนื่องจาก สะดวกและรวดเร็ว โดยเฉพาะโรงเรียนจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพชรบุรี ที่อยู่ในต่างจังหวัด การใช้ E-Mail ก็เป็นสื่อที่สะดวกทั้งผู้รับ และผู้ส่ง ทั้งนี้ยังสามารถส่ง file เอกสารต่างๆ ผ่านทาง E-Mail ได้อีกด้วย

4. กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อสร้างเครือข่าย

จากการศึกษา ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า กลยุทธ์ในการสื่อสารเพื่อการสร้างเครือข่ายใน โครงการพัฒนาเยาวชน แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อการสร้างเครือข่ายภายในธนาคาร
2. กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อการสร้างเครือข่ายภายนอกธนาคาร

ดังมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

แผนภูมิแสดงกลยุทธ์การสื่อสารเพื่อการสร้างเครือข่าย

1. กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อการสร้างเครือข่ายภายในธนาคาร

1.1 ความสนใจในแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

“ก่อนหน้าที่จะมาสอน ต้องยอมรับก่อนว่า ไม่ได้หาความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงเท่าที่ควร แต่อาศัยเห็นจากสื่อต่างๆ หนังสือพิมพ์ โฆษณา แต่เมื่อรู้ว่าจะต้องมาสอน ก็มีการไปหาซื้อหนังสือมาอ่าน เพราะก่อนที่เราจะไปสอนคนอื่นเค้าได้ ตัวเราเองควรรู้ในระดับหนึ่งก่อน แล้วพื้ก็พบแนวคิดดีๆ ในนั้น แต่ก็สรุปได้กับตัวเองว่า เศรษฐกิจพอเพียง สำหรับพื้ก็คือ การใช้จ่ายตามอัตภาพ ไม่ตระหนี่ถี่เหนียว เป็น Key Message เลยนะ ซึ่งพื้คิดว่าคนที่ไม่เข้าใจ เศรษฐกิจพอเพียง คิดว่า เป็นการตระหนี่ คือ อาบน้ำ 5 ชั้น พื้ว่าเราควรใช้ให้เป็นที่ เราต้องไม่ทำร้ายตัวเอง เพียงไม่สุรุ่ยสุร่ายเท่านั้น แต่ถ้าบางคนคิดว่าการอาบน้ำ 5 ชั้น แล้วสะอาดก็โอเคนะ มันขึ้นอยู่กับคนๆ นั้น”

(ชฎาดวง สุวรรณทัต, วิทยาการอาสาสมัคร, สัมภาษณ์ 25 มกราคม 2550)

“โดยส่วนตัวเป็นคนที่น่าสนใจเศรษฐกิจพอเพียงเป็นวิถีชีวิต คือนำหลักแนวคิดมาปรับให้ชีวิตมีความสุข มีคุณธรรม ทำงานอย่างมีแบบแผน มีความซื่อสัตย์ สุจริต กังงาน กับลูกค้า ไม่มุ่งกอบโกยกำไร ซึ่งหลักต่างๆ พื้คิดว่าคนไทย มีอยู่แล้ว จากการรับฟังคำสอนจากที่บ้าน จากครู ก็สอนเรื่องการไม่เอาเปรียบ ไม่เบียดเบียน มันเป็นวิถีชีวิต ใครอยู่อาชีพไหน ก็แล้วแต่ว่าจะใช้มากใช้น้อยอย่างไร จะบูรณาการอย่างไร”

(มนตรี รัตตานนท์, วิทยาการอาสาสมัคร, สัมภาษณ์ 24 มกราคม 2550)

“พื้เป็นคนที่น่าสนใจแนวปรัชญาเศรษฐกิจมานานแล้ว ก่อนที่จะมาทำโครงการนี้ ก็เหมือนกับว่า ได้ทำในสิ่งที่ตัวเองรักจริงๆ สำหรับพื้ เศรษฐกิจพอเพียง ถ้าจะคิดง่ายๆ มันเป็นเพียงแค่ Concept ในการตัดสินใจปัญหา ในการดำเนินชีวิต ในการทำอะไรก็ได้ว่าเป็นเหตุเป็นผลเท่านั้น พอประมาณ ก็คือ เราต้องรู้จักตัวเองก่อน รู้จักกาลละ รู้จักเทศะ รู้จักสังคม พอรู้จักตัวเองปุ๊บ เราก็สามารถทำอะไรให้มันมีเหตุผลได้ เหตุที่ต้องคำนึงถึงเหตุผล ก็คือ รู้ว่าอะไรคือเหตุ เพื่อที่จะแก้ปัญหาให้ถูกกับเหตุ เพื่อผลที่ดีข้างหน้า”

(ศศิณี ลิ้มพงษ์, สัมภาษณ์ 12 มกราคม 2550)

1.2 การสื่อสารผ่านสื่อ และการสื่อสารแบบตัวต่อตัว เพื่อการสร้างเครือข่าย

“ระยะแรกก็เป็นการชวนกันปากต่อปาก เพราะแรกๆ มันเหมือนกับเป็นการทดลอง ต้องลองดูก่อนว่าเป็นอย่างไรบ้าง คนของเราเข้าไปสอนจะเป็นอย่างไร ก็เอาจากคนคุ้นเคยกันก่อน ก็คิดว่าได้ผลพอสมควร”

(องค์อร อภากร ณ ออยุธยา, สัมภาษณ์ 9 มกราคม 2550)

“การสร้างเครือข่ายในแบงค์ จะเป็นการบอกต่อไปเรื่อยๆ นะคะ คือวิทยาการของเราคุณชฎาดวงที่เคยได้ไปแล้ว ก็ไปชวนคุณจินดา ที่อยู่ในฝ่ายเดียวกัน แต่พูดคนละโรงเรียนนะ ส่วนมากแรกๆก็ชวนเครือข่ายคนรู้จักของตัวเอง”

(นงนาถ สนธิสุวรรณ, สัมภาษณ์ 15 มกราคม 2550)

“คือเราต้องไปหาข้อมูลก่อนว่า เรื่องที่จะไปสอน จะเกี่ยวกับอะไร ต่อจากนั้น ก็ดูว่า ฝ่ายไหนในธนาคาร ที่จะมียอดความรู้ในเรื่องที่เราจะไปสอน พี่ก็จะลองโทรไปคุยกับเค้าดู ว่าสนใจจะมาเป็นวิทยากรอาสาสมัครหรือไม่ เล่าก็เล่าให้เค้าฟัง ง่าย ๆ หรือไม่ก็เป็นการจีบๆ กัน ตอนทานข้าวเที่ยง เจอกันคุยกัน แต่ว่าเราก็ไม่กวนเวลาของเค้ามาก และต้องไม่กระทบกับงานประจำ ถ้าเค้าว่างก็โชคดี ถ้าไม่ว่างก็ไม่ใช่ พี่ก็หาต่อไปเรื่อยๆ”

(ศศิณี ลิ้มพงษ์, สัมภาษณ์ 12 มกราคม 2550)

“เราเองเราก็รู้ ถ้าเราสามารถช่วยอะไรบ้าง เราก็ยินดีช่วยแบ่งปันในด้านเนื้อหา ร่วมถ่ายทอดโดยการเป็นวิทยากร ให้คำแนะนำ ทราบว่ามีโครงการ เพราะอยู่ในองค์กรนี้อยู่แล้ว จากการพบปะพูดคุย และรู้จักเป็นการส่วนตัวกับผู้จัดการโครงการ เค้าก็มาชวน แล้วเราก็สนใจทำ”

(มนตรี รัตตานนท์, วิทยากรอาสาสมัคร, สัมภาษณ์ 24 มกราคม 2550)

“เริ่มแรกเลยก็คุณองค์อร มาชวนว่ามันเป็นโครงการที่ดีของแบงค์ และเค้าต้องการอาสาสมัคร แล้วอาสาสมัครช่วงแรก ก็เป็นแบบโครงการนำร่องก่อน เข้าใจว่าบุคลากรที่สะดวก ก็มีจำกัด พอดีที่สนิทกับคุณองค์อร เพราะที่เป็นลูกน้องเก่า และที่เห็นว่าเป็นสิ่งที่ทำได้ ก็เลยช่วยทำ และ พอได้ทำแล้วพี่ว่ามันดี พี่ก็ไปชวนเพื่อนที่ไปอยู่ในฝ่ายเดียวกัน ซึ่งเค้าก็ไปด้วย แต่คนละโรงเรียน เอาเวลาที่แต่ละคนสะดวก”

(ชฎาดวง สุวรรณทัต, วิทยากรอาสาสมัคร, สัมภาษณ์ 25 มกราคม 2550)

1.3 การอยากเป็นส่วนหนึ่งในการทำกิจกรรมองค์กรเพื่อสังคม

“คือ พี่ก็เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมองค์กรเพื่อสังคมอยู่แล้ว คือ ด้วยหน้าที่การงานก็เป็น ผู้จัดการกิจกรรมสังคม ก็เหมือนกับว่า เป็นโครงการพี่น้องกัน เราทำงานอยู่ชั้นเดียวกัน มันก็ไม่ลำบากอะไรเลย และอะไรก็ตามที่เราพอจะช่วยแบ่งกันได้ จะมากหรือน้อย ก็ยินดี อยากเห็นองค์กรของเราคืนกำไรให้สังคมบ้าง”

(มนตรี รัตตานนท์, วิทยากรอาสาสมัคร, สัมภาษณ์ 24 มกราคม 2550)

“พี่ว่ามันเป็นโปรเจกต์ดีมาก ๆ และอยู่ในกิจกรรมองค์กรเพื่อสังคม มันเป็นโครงการที่ช่วยแบ่งกันได้ก็เต็มใจทำ”

(ชฎาดวง สุวรรณทัต, วิทยากรอาสาสมัคร, สัมภาษณ์ 25 มกราคม 2550)

2. กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อการสร้างเครือข่ายภายนอกธนาคาร

2.1 การ जुมือกับองค์กรอื่นที่ทำโครงการเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงอยู่แล้ว

“โครงการพัฒนาเยาวชนของเรา เป็นโครงการที่ไปร่วมกับคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงแล้ว สภาพพัฒนาฯ ในการที่เค้ามี โรงเรียนเครือข่ายของเค้าอยู่แล้ว และ แต่ละโรงเรียนเค้าก็เป็น โรงเรียนต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง เค้าจะมีโครงการที่เค้าทำขึ้นมา ที่เค้าจะให้เด็กสามารถ ให้เศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ ใช้ต่อได้ เราก็เข้าไปประกบ โรงเรียนพวกนี้ แล้วเราก็ดูว่า โรงเรียนไหน ต้องการความช่วยเหลือ จากเรา ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเงิน การลงทุนบ้าง”

(องค์อร อภากร ณ อยุธยา, สัมภาษณ์ 9 มกราคม 2550)

“เหมือนกับเราเป็นเจ้าของโครงการเอง แต่เราไม่ได้เริ่มทำเองนะ เราไม่ทำตั้งแต่ต้น แต่จะเป็นการ जुมือกับคนอื่นเข้าไปด้วย เราจะทำงานในลักษณะที่ต่อยอด โดยหน่วยงานที่เราไปต่อยอดด้วยได้แก่ โครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียง ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ และ ตลาดหลักทรัพย์ ที่มีโรงเรียนเครือข่ายเศรษฐกิจพอเพียงอยู่แล้ว เราก็เอามาดู มาเลือกว่า โครงการไหนเหมาะสมกับ Criteria ของธนาคารไทยพาณิชย์ ถ้ามันเหมาะสมกับเรา เราก็ Say Yes”

(ศศิณี ลิ้มพงษ์, สัมภาษณ์ 12 มกราคม 2550)

2.2 การสื่อสารผ่านสื่อและการสื่อสารแบบตัวต่อตัวเพื่อเป็นการสร้างเครือข่าย

“หลังจากที่พี่ได้ไปบรรยายค่ายเศรษฐกิจพอเพียง ของจุฬารัตน์ ละโครงการเสริมสร้างวินัยเยาวชน ของโยธินบูรณะ โครงการจบ แต่เราไม่จบ เรายัง Keep Connection กับโรงเรียนไปเรื่อยๆ เพราะเราไม่ได้ดูแค่การประเมินผล ในวันนั้นๆ คือหลังจากที่เรารู้ความเข้าใจของเค้า แล้วเราก็ต้องดูต่อว่าเค้านำไปประยุกต์ใช้กับนักเรียนอย่างไร พฤติกรรมนักเรียนเปลี่ยนหรือไม่ ถ้าพฤติกรรมเปลี่ยน เค้าขยายไปถึงเพื่อนฝูงหรือไม่ ถึงคนอื่น ถึงชุมชน เพราะฉะนั้น เราต้องดูผลในระยะยาว เพราะการจะทำกิจกรรมพวกนี้ ในโรงเรียนคือการปลูกฝังค่านิยมที่ดีให้แก่เยาวชน ฉะนั้นโครงการนี้มันจะต่อเนื่องไปเรื่อยๆ โรงเรียนเค้าก็จะติดต่อกับเรามาเอง เค้าก็จะนึกถึงโครงการใหม่ๆ ขึ้นมาเรื่อยๆ พี่เองก็มีไอเดียใหม่ของพี่ไปเรื่อยๆ เราก็จะสื่อสารกับครู ทั้ง 2 โรงเรียน ทั้งการโทรศัพท์ อีเมล ครูเข้ามาหาที่บางครั้งบ้าง ที่สำคัญเค้าก็มีการแนะนำโรงเรียนในเครือข่ายให้เราทราบ เพื่อเป็นการสานต่อโครงการของเราไปเรื่อยๆ”

(ศศิณี ลิ้มพงษ์, สัมภาษณ์ 12 มกราคม 2550)

สรุป สุดท้ายผู้วิจัย สามารถประมวลกลยุทธ์การสื่อสารภายในโครงการพัฒนาเยาวชนตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง ของธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ได้ดังนี้

แผนภาพแสดงกลยุทธ์การสื่อสารภายในโครงการพัฒนาเยาวชนตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง

ส่วนที่ 3 การมีส่วนร่วมของครูและเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาเยาวชนตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง ของธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)

เนื่องจากงานวิจัยเรื่องนี้ มีขอบเขตการวิจัยโดยศึกษาการมีส่วนร่วมของ ครูและเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาเยาวชน 2 โรงเรียนคือ โรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย เพชรบุรี จ.เพชรบุรี และ โรงเรียนโยธินบูรณะ จ.กรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยขอเสนอรายละเอียดการมีส่วนร่วมของครูและเยาวชน ดังนี้ คือ

1. ที่มาของโรงเรียนเศรษฐกิจพอเพียง
2. ขั้นตอนการมีส่วนร่วม
3. วิธีการสร้างการมีส่วนร่วม

โรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย เพชรบุรี จ.เพชรบุรี

จากผลการวิจัย พบว่า โครงการพัฒนาเยาวชนตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงของ ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ได้ร่วมกิจกรรมกับ โรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย เพชรบุรี ทั้งหมด 2 โครงการ คือ

1. โครงการค่ายเศรษฐกิจพอเพียง “เดินตามรอยพ่ออย่างพอเพียง” เดือน พ.ค.-ก.ค. 2549
2. โครงการจัดนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ เดือน ธันวาคม 2549

แต่เนื่องจาก งานวิจัยเรื่องนี้ ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูและเยาวชนในโรงเรียน ว่าสามารถนำองค์ความรู้ที่วิทยาการจากธนาคารไทยพาณิชย์ไปบรรยายให้ฟังนั้น ได้นำไปประยุกต์ใช้อย่างไรบ้าง ซึ่งโครงการที่ธนาคารได้เข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวนี้ได้แก่ โครงการค่ายเศรษฐกิจพอเพียง “เดินตามรอยพ่ออย่างพอเพียง” โดยผู้วิจัยขอเสนอรายละเอียด ดังนี้

1. ที่มาของโรงเรียนเศรษฐกิจพอเพียง

ท่านผู้อำนวยการโรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย เพชรบุรี ได้เล่าถึงที่มาของการเป็นต้นแบบโรงเรียนเศรษฐกิจพอเพียงให้ฟังว่า

“ในปี พ.ศ.2547 นักเรียนของเราชื่อ นายประพล ลอตระกูล ได้เขียนเรียงความส่งเข้าประกวด กับคณะกรรมการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งตอนนั้น คณะอนุกรรมการฯ กำลังหา โรงเรียน ต้นแบบ ซึ่งวิธีการของเค้าก็คือ การให้เด็กส่งเรียงความเข้าประกวด โดยหัวข้อก็คือ “เศรษฐกิจพอเพียงที่ข้าพเจ้ารู้จัก” แล้วตามเรียงความคือ ตามความคิดของเด็กที่เข้าใจ แสดงว่า โรงเรียน ต้องมีอะไรอยู่ในนั้น เด็กเราก็ได้ทีหนึ่งระดับภาคกลาง ที่มงานของสภาพพัฒนาฯ ก็มาดู และก็สอบถามว่าเราจะเข้าร่วมเป็น โรงเรียนเครือข่ายหรือไม่ ซึ่งตอนนั้นเค้าก็ได้อยู่แล้ว 3-4 ภาค ซึ่งโรงเรียน ก็โอเคเราก็เลยรับเป็น โรงเรียน เครือข่าย ในภาคกลางตอนล่างและภาคตะวันตก และ โครงการแรกที่เราดำเนินการของบสนับสนุนจาก สำนักงานทรัพย์สินฯ ก็คือ โครงการพัฒนาสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ทำกิจกรรมเรื่อง การอนุรักษ์พันธุกรรมพืช เป็นการสร้างจิตสำนึกเด็กในเรื่องของการอนุรักษ์พืช เพื่อใช้เป็นแกนหลักในการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบูรณาการเรียนการสอน ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้และ นี่คือที่มาของการเข้าร่วม”

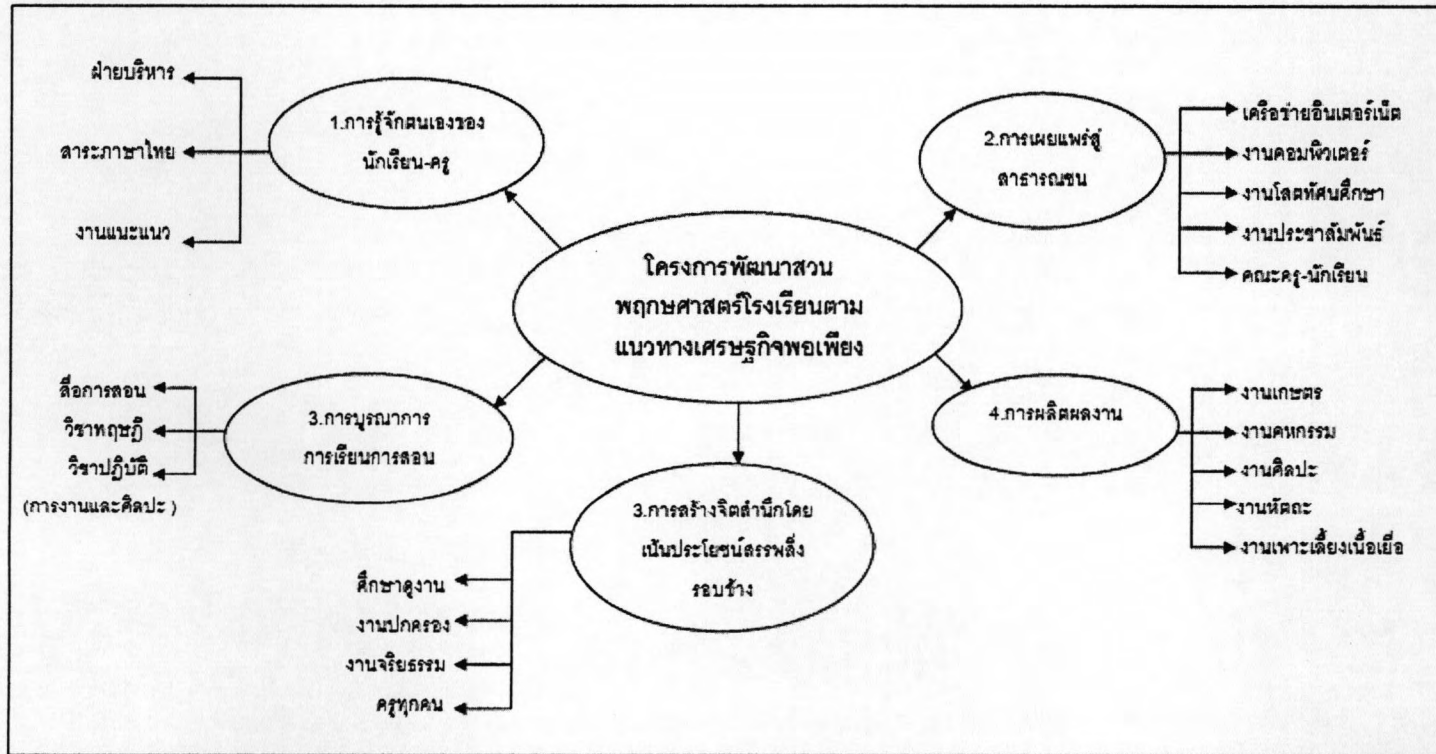
(กัญพินา เชื่อมชิต, สัมภาษณ์ 7 กุมภาพันธ์ 2550)

จากผลการวิจัย สามารถ สรุปที่มาของ โรงเรียนต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง ได้ดังนี้คือ เริ่มต้นจากการที่โรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัยเพชรบุรี ได้รับการคัดเลือกจากกลุ่มงานเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ให้เป็นโรงเรียนต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียงประจำภาคกลางตอนบนและภาคตะวันตก โรงเรียนได้ดำเนินการ โดยจัดทำ โครงการพัฒนางานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง เนื่องด้วยโรงเรียนได้ดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์ เพื่อสร้างจิตสำนึกนักเรียนในการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชตามแนวพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีและเมื่อรับงานเป็นต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง ทางโรงเรียนจึงคิดดำเนินงานทั้ง 2 งานให้เป็นเรื่องงานเดียว คือสร้างจิตสำนึกนักเรียนในการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชโดยนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินการ

การศึกษายังพบอีกว่า การตั้งเป้าหมายระยะแรกด้วยการ มุ่งเน้นไปที่การให้ผู้เรียนรู้จักตนเองเห็นประโยชน์ของสรรพสิ่งรอบข้างที่มีอยู่ และนำไปใช้ประโยชน์โดยไม่ไปรบกวนธรรมชาติมากเกินไป ต่อจากนั้นจะเป็นการขยายผล โดยการจัดกิจกรรมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสามารถเป็นตัวอย่างในการศึกษาดูงานของสถานศึกษาต่างๆ ได้ โดยสร้างนักเรียนให้เป็นผู้ดำเนินการเผยแพร่ความรู้เรื่องการดำรงชีวิตแบบพอเพียง ผู้ปกครอง และชุมชน ได้

ซึ่งจากกรอบการดำเนินงาน โรงเรียนจึงได้คิดผังมโนทัศน์ในการดำเนินงานและดำเนินการตามผังมโนทัศน์ที่กำหนดไว้เพื่อนำไปสู่เป้าหมายสุดท้ายคือ "จิตสำนึกการดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง" ดังผังมโนทัศน์ต่อไปนี้

การพัฒนาสวนพฤกษศาสตร์ของโรงเรียนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

การดำเนินงานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย เพชรบุรี มุ่งเน้นไปที่การให้ผู้เรียนรู้จักตัวเอง เห็นประโยชน์ของสรรพสิ่งรอบข้างที่เรามีอยู่และนำไปใช้โดยไม่ยกยอชมเชยมากเกินไป

จิตสำนึกการดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

แผนภาพแสดงสวนพฤกษศาสตร์ของโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย เพชรบุรี

ท้ายสุดแล้ว กล่าวได้ว่า จากการที่โรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัย เพชรบุรี ได้ดำเนินกิจกรรมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ตามกรอบงานที่กำหนดไว้ในผังมโนทัศน์ โดยริเริ่มจากโครงการสวนพฤกษศาสตร์นั้น ก่อให้เกิดผลงานจากการเรียนการสอนโดยอาศัยวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น มาประยุกต์ร่วมกับวิชาการ ที่นักเรียนได้ศึกษาทำให้ได้ผลงานที่เป็นรูปธรรม คือ การทำดอกไม้สดอบแห้ง การทำเทียนหอม การทำกระจกแกะลาย การทำผลิตภัณฑ์จากเครื่องลงรักปิดทอง การทำผลิตภัณฑ์จากเส้นใยปาดรณารายณ์ การใช้เส้นใยปาดรณารายณ์แทนขี้เลื่อยเพื่อเพาะเห็ดนางฟ้า การแปรรูปผลิตภัณฑ์เห็ด การแปรรูปเห็ดเป่าฮือเป็นบัตเตอร์เค้ก ซึ่งในแต่ละกิจกรรมนั้น ก็ได้ใช้กรอบมโนทัศน์เดียวกันกับ โครงการสวนพฤกษศาสตร์ ทั้งสิ้น

ที่มาของการเข้าร่วมกิจกรรมกับธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)

จากการศึกษาพบว่า หลังจากที่โรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัย เพชรบุรี ได้เข้าร่วมกับโครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ทางโครงการวิจัยก็ได้แนะนำโรงเรียนว่า ถ้าโรงเรียนต้องการทำกิจกรรมอะไร ที่ต้องใช้งบประมาณ ทางธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) มีโครงการพัฒนาเยาวชน ทางโรงเรียนจึงได้เขียนโครงการและนำเสนอทางธนาคาร ซึ่งโครงการแรกที่น่าเสนอคือ โครงการค่ายเศรษฐกิจพอเพียง “เดินตามรอยพ่ออย่างพอเพียง” ซึ่งจะอบรมครู ศึกษานิเทศก์ และเด็กให้มีแนวคิดตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งธนาคารก็ได้ให้ทั้งเงินสนับสนุน และ ช่วยบรรยายองค์ความรู้ด้านปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่ธนาคารมีแก่ครูและนักเรียน

“จะมองดูเหมือนว่า ที่นี่ เศรษฐกิจพอเพียง คืองานไร่หรือไม้ คำตอบคือ ไม่ใช่ เราต้องการสร้างให้เกิดหลักคิดก่อน ให้เป็นรูปธรรม เช่นเด็กทำ เค้กจากเห็ดเป่าฮือ ทำไป เรียนรู้ไป รู้เศรษฐกิจพอเพียง ไป เรียนรู้ไปเรื่อยๆ การแกะกระจกก็ดี ทำเทียนหอม ทำดอกไม้สดอบแห้ง ทำเครื่องลงรักปิดทอง ทำตุ๊กตาปาดรณารายณ์ ก็เกิดกระบวนการเรียนรู้ไป ทุกวันนี้ เด็กก็สามารถคิดวิเคราะห์ได้จากรูปธรรมให้เป็นนามธรรม เป็นความรู้ที่เราลงสู่เด็ก เป็นความรู้ที่เด็กได้จากค่ายฯ ซึ่งมันจะอยู่ยั่งยืนต่อไป”

(ประทีป เมืองงาม, สัมภาษณ์ 7 กุมภาพันธ์ 2550)

และ จากการศึกษพบว่า โครงการที่ 2 ที่ธนาคารให้การสนับสนุนคือ โครงการจัดนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ วันที่ 4-5 ธันวาคม 2549 จากโรงเรียน ที่มาเข้าค่ายช่วงแรกคือ

ประมาณ 18 โรงเรียนใน จ.เพชรบุรี เขต1 เขต2 ดังนั้นโรงเรียนจุฬารณราชวิทยาลัยต้องการเผยแพร่สู่ชุมชนคือ การเอางาน การเอาสิ่งที่ โรงเรียนที่มาเข้าค่าย ได้ทำ ไปนำเสนอต่อชุมชน นำเสนอต่อสาธารณะ ซึ่งโอกาสที่ดีที่สุดก็คือวันที่ 5 ธันวาคม 2549 เพราะตัวปรัชญา เป็นสิ่งที่พระองค์ ได้พระราชดำรัสไว้ ดังนั้นโรงเรียนจึงของบสนับสนุน จากธนาคารไทยพาณิชย์ ซึ่งทางธนาคารก็เลยให้การสนับสนุน โดยได้จัดงาน หน้าที่ทำการ อ.ชะอำ จ.เพชรบุรี ธนาคารก็ได้ไปเปิดบัญชีช่วยเหลือโครงการเศรษฐกิจพอเพียง ในความรู้เรื่องบริหารจัดการการเงิน

ทั้งนี้พบอีกว่า จากการศึกษาที่ โรงเรียนจุฬารณราชวิทยาลัย ได้ดำเนินการขับเคลื่อนงานเศรษฐกิจพอเพียงมาได้ระยะหนึ่ง โดยดำเนินการอบรมให้ความรู้คณะครูอาจารย์ – นักเรียนของโรงเรียน และมีการจัดค่ายพัฒนาความรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง “เดินตามแนวคิดของพ่อ อยู่อย่างพอเพียง” ให้กับเยาวชนในจังหวัดเพชรบุรี และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (นักเรียนระดับชั้น ม.4 – ม.5 โรงเรียนละ 3-5 คน) จำนวนโรงเรียนที่เข้ารับการ อบรมครั้งนี้ 23 โรงเรียน โดยมีธนาคารไทยพาณิชย์จำกัด (มหาชน) ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณและองค์ความรู้ แล้วนั้น การขับเคลื่อนงานเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนจุฬารณราชวิทยาลัย เพชรบุรีเป็นการขับเคลื่อนในลักษณะของการสร้างชิ้นงานโดยอาศัยปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาวิเคราะห์ชิ้นงาน และการทำงานในแต่ละครั้ง มีการให้ความรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ฝึกให้นักเรียนคิดวิเคราะห์กิจกรรมต่างๆกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เช่น วิเคราะห์การนอนหลับ การเล่นฟุตบอล การปลูกพืช ฯลฯ โดยใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น

ทั้งนี้ยังพบเพิ่มเติมอีกว่า การขับเคลื่อนครั้งนี้ได้ผลในระดับหนึ่ง นักเรียนมีความรู้คิดวิเคราะห์ได้ แต่นักเรียนยังไม่มีคามตระหนักรู้ที่จะนำสู่การปฏิบัติอย่างยั่งยืน

“เด็กมีองค์ความรู้ 3 ห่วง 2 เงื่อน และอันที่สองคือ เด็กคิดวิเคราะห์ได้ และสามารถถ่ายทอดแก่คนอื่นได้ คือ หลักการสอนนี้ มันมี 4 ขั้นตอน คือการให้ความรู้ คิดวิเคราะห์ได้ เห็นคุณเห็นโทษ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งเราเชื่อว่าตอนนี้ เราได้ 3 ขั้น คือ หนึ่ง เด็กมีความรู้ 3 ห่วง 2 เงื่อน คืออะไร เด็กตอบได้ สอง คิดวิเคราะห์ได้ สามเห็นคุณเห็นโทษได้ แต่ถามว่าลงสู่ชีวิตประจำวันหรือยัง ณ ที่โรงเรียน ก็ยังไม่เป็นที่เข้าใจและกลับไปที่บ้านตรวจสอบไม่ได้ เพราะว่าเด็กที่นี้เป็นเด็กหลายๆ ประจวบ ชุมพร ระนอง สุราษฎร์ ยะลา ก็มี จุฬารณฯ นี้ขึ้นไปถึงเชียงรายก็มี ซึ่งก็คือว่าสิ่งที่ต้องการให้เกิด ใน 4 ขั้นตอนของการสอนนักเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เราเกิด

3 แล้ว ค่อนข้างเยอะกับเด็ก แต่การนำไปปฏิบัติในชั้นที่ 4 ซึ่งเป็นชั้นที่เราคาดหวังสูงสุด ก็บางคน ยังวัดได้ไม่เป็นรูปธรรม”

(กัญพินา เชื่อมชิต, สัมภาษณ์ 7 กุมภาพันธ์ 2550)

ดังนั้นภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 เริ่มปีงบประมาณ 2550 โรงเรียนจะดำเนินงานของโรงเรียนในทุกภาคส่วนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาจัดทำหน่วยการเรียนรู้ จัดทำแผนการสอนให้บูรณาการกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในทุกกลุ่มสาระ

ทั้งนี้ โรงเรียนได้แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนงานเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน ขึ้นและมีอนุกรรมการขับเคลื่อนงานเศรษฐกิจพอเพียงจำนวน 7 ชุด ได้แก่

1. ชุดส่งเสริมให้ความรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แก่คณะครู – นักเรียนบุคลากรของ โรงเรียนและบุคคลทั่วไป
2. ชุดส่งเสริมความประหยัดและออมของนักเรียน
3. ชุดส่งเสริมพฤติกรรมการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
4. ชุดส่งเสริมพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้
5. ชุดส่งเสริมความรับผิดชอบ
6. ชุดการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และการจัดทำเว็บไซต์
7. ชุดติดตามประเมินผลการดำเนินงาน

จากข้อมูลในการสัมภาษณ์พบว่า การขับเคลื่อนการดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในครั้งนี้โรงเรียนตั้งเป้าหมายที่จะสร้างความตระหนักให้เกิดกับบุคลากรของโรงเรียนที่จะนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างยั่งยืน โดยที่ครูทุกคนในโรงเรียนต้องสังกัดคนละ 1 ชุดความรู้ โดยให้เลือกสังกัดอย่างอิสระ

2. ขั้นตอนของการมีส่วนร่วม

จากผลการวิจัยพบว่า การที่มี โครงการค่ายเศรษฐกิจพอเพียง “เดินตามรอยพ่ออย่างพอเพียง” และธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ได้ไปบรรยายเรื่อง “บริหารจัดการการเงินอย่างพอเพียง” โดยมีวัตถุประสงค์คือ

1. เพื่อเพิ่มความรู้ ความเข้าใจเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง

2. เพื่อสามารถนำความรู้ที่ได้ทั้งในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การนำไปประยุกต์ใช้ไปทำกิจกรรม หรือโครงการในโรงเรียนให้เกิดผลก้าวหน้าและยั่งยืน
3. เพื่อให้ความรู้เรื่องการจัดการการเงินเบื้องต้นได้แก่
 - การตั้งราคา
 - การคำนวณต้นทุน
 - การบันทึกบัญชีรับ-จ่าย

การนี้ ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาการมีส่วนร่วมของครูและเยาวชน โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย เพชรบุรีที่ได้เข้าร่วม โครงการค่ายเศรษฐกิจพอเพียง “เดินตามรอยพ่ออย่างพอเพียง จากคณะกรรมการขับเคลื่อนงานเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน ชุตส่งเสริมความประหยัดและออมของนักเรียน เหตุที่เลือกศึกษาชุดนี้เพราะว่า เป็นชุด ที่ได้นำองค์ความรู้ เรื่อง “บริหารจัดการการเงินอย่างพอเพียง” ของธนาคารไทยพาณิชย์ มาใช้อย่างแท้จริง ซึ่งโครงการที่ศึกษาได้แก่ “สุดยอดคนประหยัด โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย เพชรบุรี” โดยผู้วิจัยขอเสนอรายละเอียดการมีส่วนร่วมของครูและนักเรียน ตามขั้นตอนการดำเนินงานของ โครงการสุดยอดคนประหยัด

ขั้นตอนการดำเนินงานของโครงการ แบ่งได้เป็น 4 ขั้นตอนหลักคือ

1. ขั้นตอนการริเริ่ม
2. ขั้นตอนการวางแผนดำเนินกิจกรรม
3. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน
4. ขั้นตอนในการติดตามและประเมิน ผล

1. ขั้นตอนการริเริ่ม

ขั้นตอนของการริเริ่มของโครงการสุดยอดคนประหยัดนี้ คือ ขั้นตอนของการ ตัดสินใจค้นหาปัญหา และสาเหตุของของปัญหา โดยศึกษาเรื่อง ความเป็นมา หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และผู้รับผิดชอบโครงการ มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ความเป็นมา หลักการและเหตุผล ของโครงการ “หยุดคนประหยัด”

การที่นักเรียนมีเงินสำหรับการใช้จ่ายส่วนตัวอย่างอิสระ บางครั้งนักเรียนอาจเจอเรื่องประมาทในการใช้จ่ายจนส่งผลกระทบต่อฐานะทางการเงินของตน สร้างปัญหาต่างๆ ตามมา แม้ว่าโรงเรียนจะพยายามควบคุม โดยมีข้อตกลงร่วมกัน ให้นักเรียนสามารถใช้จ่ายได้สัปดาห์ละไม่เกิน 300 บาท แล้วก็ตาม เพื่อเป็นการควบคุมอีกมาตรการหนึ่งโรงเรียนจึงได้จัดทำโครงการหยุดคนประหยัด ดังจะเห็นได้จากคำสัมภาษณ์

“หยุดคนประหยัด เราจะให้ นักเรียน ทุกคน ที่มีค่าใช้จ่ายส่วนตัว คนละ 5,000 บาท ต่อภาคเรียนให้เด็กสำหรับใช้จ่าย เรื่องที่จะต้องใช้เงิน ในโรงเรียน ไม่ให้เด็กพกเงินสด เหมือนเป็นเครดิต ก็จะมีคนละ 5,000 ต่อเทอม เราหาค่าเฉลี่ย ว่าส่วนใหญ่ ใช้กันอยู่เท่านี้ เราเลยกำหนดว่าแค่นี้ ให้เด็กใช้สัปดาห์ละ 300 แต่ไม่ได้ ให้เค้าเป็นเงิน แต่ให้เค้าเป็นเครดิตแล้วให้มาลงบัญชีไว้ แล้วทางสหกรณ์ร้านค้าก็จะส่งยอดไปเบิกที่เรา ซึ่งเราก็กทำมานานแล้ว ก่อนที่ เศรษฐกิจพอเพียง จะบูม แต่ทางธนาคาร ก็ได้เข้ามา เสริมความมั่นใจของเราให้มากขึ้น ในเรื่องของการทำรายรับ – รายจ่าย ที่ถูกต้อง”

(มานู ลิขิตอำไพพรรณ, สัมภาษณ์ 7 กุมภาพันธ์ 2550)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์เรื่องการประหยัด อดออม
2. เพื่อส่งเสริมแนวทางการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
3. เพื่อคั่นหานักเรียนตัวอย่างเรื่องการประหยัดและอดออม

เป้าหมาย

1. ด้านปริมาณ คือ นักเรียนทุกคนเข้าร่วมโครงการประหยัดและอดออม
2. ด้านคุณภาพ คือ นักเรียนทุกคนใช้เงินจากบัญชีค่าใช้จ่ายส่วนตัวอย่างมีเหตุผล ไม่เกิน สัปดาห์ละ 300 บาท

ผู้รับผิดชอบ คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ฝ่ายส่งเสริมการประหยัดและอดออม ได้แก่

1. นายมานู ลิขิตอำไพพรรณ ประธาน
2. นางศิริพร คำสิงห์ กรรมการ

3. นางกิริยา ภูเงิน	กรรมการ
4. นางสาวสังวาล ลาพิมพ์	กรรมการ
5. นายนักรบ เทียมถม	กรรมการ

2. ขั้นตอนการวางแผนการดำเนินกิจกรรม มีรายละเอียดดังนี้ คือ

ระยะเวลาดำเนินงาน 1 ตุลาคม 2549 – 31 มีนาคม 2550

สถานที่ดำเนินงาน โรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย เพชรบุรี

กลยุทธ์ การปฏิรูปการเรียนรู้สู่การใช้ความรู้เป็นฐานการดำรงชีวิต

สนองมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานด้าน ผู้เรียน

มาตรฐานที่ 1 เรื่อง ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์
จุดเน้น คือ ประหยัด รู้จักใช้ทรัพย์สินของส่วนตนและส่วนรวมอย่างคุ้มค่า

มาตรฐานที่ 2 เรื่อง ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม
จุดเน้น คือ รู้คุณค่าของสิ่งแวดล้อมและตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดจากการ
เปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม

มาตรฐานที่ 4 เรื่อง ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มี
วิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์
จุดเน้น คือ สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุปความคิดรวบยอด คิดอย่างเป็นระบบและมี
การคิดแบบองค์รวม

สนองมาตรฐานการประเมินภายนอก ด้านผู้เรียน

มาตรฐานที่ 1 เรื่อง ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์
จุดเน้น คือ ผู้เรียนมีความประหยัด

มาตรฐานที่ 4 เรื่อง ผู้เรียนมีความสามารถในการวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ
มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์
จุดเน้น คือ ผู้เรียนมีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและคิดไตร่ตรอง

3 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

จากการศึกษา สามารถสรุปการดำเนินโครงการมีกิจกรรม ได้ดังนี้

ที่	กิจกรรม	ตค	พย	ธค	มค	กพ	มีค	เมย	พค	มิย	กค	สค	กย
		49	49	49	50	50	50	50	50	50	50	50	50
1	เสนอโครงการเพื่ออนุมัติ	/											
2	ประชุมวางแผนแต่งตั้งกรรมการ	/ /											
3	ติดต่อประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	/											
4	ดำเนินกิจกรรม		/	/	/	/	/		/	/	/	/	
5	สรุปประเมินผล							/					/

ตารางแสดงขั้นตอนการปฏิบัติโครงการ “สุดยอดคนประหยัด”

งบประมาณ งบประมาณ 2550 จำนวน 1,000 บาท

 เงินงบประมาณ จำนวน – บาท

 เงินบำรุงการศึกษา จำนวน – บาท

 เงินอื่นๆ จำนวน 1,000 บาท

4 ขั้นตอนการติดตามและประเมินผล

ขั้นตอนของการติดตาม คือ ขั้นตอนการหาสุดยอดคนประหยัด โดยดูจากทะเบียนควบคุมการใช้จ่ายเงิน โดยจากการวิจัยครั้งนี้ จะศึกษาเฉพาะภาคเรียนที่ 2/2549 คือตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2549-มกราคม 2550 โดยมีวิธีการดังนี้

1. ตรวจสอบบัญชีรายจ่ายประจำเดือนของนักเรียนในแต่ละเดือน จากทะเบียนการควบคุมการใช้จ่ายเงินที่ดำเนินการโดย คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ฝ่ายส่งเสริมการประหยัดและออม โดยขอรายละเอียดจากฝ่ายการเงิน

2. เปรียบเทียบการใช้จ่ายภายในห้องเดียวกัน และระดับชั้นเดียวกัน ตามลำดับ
3. หาสุดยอดคนประหยัดในแต่ละชั้น ตั้งแต่ เดือนพฤศจิกายน 2549-มกราคม 2550
4. จะได้ สุดยอดคนประหยัด 6 คน คือ ตั้งแต่มัธยมศึกษาปีที่1-6

ซึ่งจากการศึกษา พบว่ามี **สุดยอดคนประหยัด** ประจำภาคเรียนที่ 2/2549 ดังนี้

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้แก่	เด็กหญิงชลธิชา สัตถาพร
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ได้แก่	เด็กหญิงปาริชาติ ลาพิมพ์
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้แก่	เด็กหญิงเอกณรงค์ สุขสุภกิจ
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ได้แก่	นายชาญชัย อุษณพงศ์
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ได้แก่	นางสาวพลอยไพลิน มีภูคลัง
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้แก่	นายนิวัฒน์ พรหมเจริญ

ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการประหยัดและอดออม

1. ชื่อ เด็กหญิงชลธิชา สัตถาพร อายุ 13 ปี ชั้น ม.1/1
ภูมิลำเนา 41-3 ถ.หนองเบา ต.เกาะหลัก อ.เมือง จ.ประจวบคีรีขันธ์
ความเห็น

“การประหยัดและอดออมมีผลดีต่อตัวข้าพเจ้า คือ ทำให้รู้จักการใช้เงินอย่างคุ้มค่า รู้คุณค่าของเงินที่พ่อแม่ต้องลำบากกว่าจะทำงานหาเงินมาได้ แต่ละบาท หลักการคิดง่ายๆ ที่ข้าพเจ้านำมาใช้ในการประหยัดคือ การที่ได้เห็นบัญชีของเพื่อนๆ ส่วนใหญ่มีเงินติดลบ เนื่องมาจากการใช้ชีวิตที่ ค่อนข้างสบายตามใจตัวเอง เพราะเวลาที่เรอยากได้สิ่งใด อยากซื้อสิ่งใด เราก็จะซื้อทันทีด้วยความเคยชิน เช่น หลังรับประทานอาหารที่โรงเรียนดำเนินการจัดไว้บริการแล้วเราก็กินซื้ออาหาร ซื้อขนมที่ร้านค้าอีก ซึ่งส่วนมากก็เป็นอาหารขยะ ที่ไม่เป็นประโยชน์ต่อร่างกาย สิ่งเหล่านี้ข้าพเจ้าคิดว่าไม่ถูกต้อง จึงไม่นำมาปฏิบัติ นอกจากนั้น การประหยัดอดออม ยังมีส่วนช่วยส่งเสริมให้ข้าพเจ้าเป็นคน ที่รู้จักวางแผน รู้จักคิดวิเคราะห์ และกล้าตัดสินใจในการดำเนินชีวิตประจำวัน”

2. ชื่อ เด็กหญิงปาริชาติ ลาพิมพ์ อายุ 14 ปี ชั้น ม.2/1
 ภูมิลำเนา จ.บุรีรัมย์
 ความเห็น

“การประหยัดอดออมเป็นผลดี และเป็นประโยชน์ต่อข้าพเจ้าคือ เป็นการฝึกตนเองให้รู้จักคุณค่าของเงิน สามารถนำเงินที่สะสมไว้มาใช้ในยามจำเป็นหรือฉุกเฉินต้องใช้ แม้ว่าในบางครั้งเราอาจต้องบังคับและฝืนใจตัวเอง เวลาที่อยากได้สิ่งของฟุ่มเฟือยเกินความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวันนั้น คือ ทำให้ข้าพเจ้ารู้จักประมาณตน ประมาณรายรับ รายจ่าย รู้จักประเมินถึงความจำเป็นหรือไม่จำเป็นและรู้จักการวางแผน การประเมินคุณค่าและฝึกการตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผล”

3. ชื่อ นายเอกณรงค์ สุขสุภกิจ อายุ 15 ปี ชั้น ม.3/1
 ภูมิลำเนา 59/21 หมู่ 3 ต.สามพระยา อ.ชะอำ จ.เพชรบุรี
 ความเห็น

“การประหยัดและอดออมทำให้มีเงินเก็บไว้ใช้ในยามที่จำเป็น ทำให้เราใช้เงินเป็น ใช้เงินได้อย่างมีคุณค่า ไม่เอาไปใช้กับสิ่งฟุ่มเฟือยไร้สาระ ข้าพเจ้าจึงมีเงินเก็บไว้จ่ายค่าเล่าเรียนพิเศษในช่วงปิดเทอม นับเป็นการช่วยแบ่งเบาภาระของพ่อแม่ทางหนึ่ง นอกจากนั้นการประหยัดอดอมนยังช่วยส่งเสริมให้รู้จักวางแผน รู้จักคิด ตัดสินใจ รู้จักประมาณการ รู้จักการประเมินสิ่งต่างๆ อย่างมีเหตุผล และดำรงชีวิตประจำวันของตนเองอย่างระมัดระวัง ด้วยการยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งหลักคิดเหล่านี้ได้แฝงอยู่ในการดำเนินชีวิตประจำวันของพวกเราทุกคนอยู่แล้ว เช่น รับประทานอาหารที่โรงเรียนจัดบริการให้อย่างพอเพียง จึงไม่ต้องเสียเงินซื้ออาหารหรือขนมเพิ่มเติม ให้สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายอีก”

4. ชื่อ นายชาญชัย อุษณพงศ์ อายุ 16 ปี ชั้น ม.4/2
 ภูมิลำเนา 201/35 หมู่ 1 ต.ดอนยาง อ.ปะทิว จ.ชุมพร
 ความเห็น

“การประหยัดและอดออมมีประโยชน์และมีคุณค่าต่อทุกคน สำหรับข้าพเจ้าการประหยัดและอดออม ทำให้เรารู้จักคุณค่าของเงิน ทำให้บริหารการเงินเป็น รู้จักการวางแผน เป็นคนที่รักคิด วิเคราะห์ กล้าตัดสินใจ และมีความเชื่อมั่นในตนเอง เนื่องจากคนที่ประหยัดมักจะถูกมองว่าเป็นคนตระหนี่ ข้าพเจ้าจึงอยากให้ทุกคน ทำความเข้าใจคำว่าประหยัดกับตระหนี่ให้ดี แรงแบบดาลใจที่ทำให้ข้าพเจ้า เป็นคนประหยัดคือการทำให้เห็น พ่อแม่ ทำงานหนัก เพื่อหาเงินมาส่งเสียเราด้วยความยากลำบาก กว่าหาเงินได้แต่ละครั้ง จึงอยากให้น้องๆ เพื่อนๆ หันกลับไปดูพ่อแม่ที่อยู่ข้าง

หลังจาก ทุกครั้งที่เราแบมือขอเงินพ่อแม่มาแล้ว เรานำมาใช้อย่างฟุ่มเฟือยไม่เกิดประโยชน์นั้น พ่อแม่ ต้องอาบเหงื่อต่างน้ำเพื่อพวกเรา นานเท่าไร ยิ่งพวกเราที่มาอยู่โรงเรียนประจำ มีอิสระในการตัดสินใจค่อนข้างมาก การควบคุมตัวเองจึงเป็นเรื่องสำคัญ ข้าพเจ้าเห็นว่าโรงเรียนได้ให้บริการอย่างพอเพียงแล้ว สำหรับความเป็นอยู่และการดำรงชีวิตประจำวัน ถ้าเราประมาณตน รู้จักพอเพียง ไม่วิ่งตามกระแส ของความฟุ้งเฟ้อ ที่นอกเหนือจากปัจจัยพื้นฐานของการดำรงชีวิต ข้าพเจ้าคิดว่ารายจ่ายอื่นๆ ของนักเรียนประจำก็จะลดน้อยลง ถ้าเราจะระมัดระวังและคิดก่อนทุกครั้งว่าจำเป็นหรือไม่ เพียงพอหรือยัง"

5. ชื่อ นางสาวพลอยไพลิน มีภูคั้ง อายุ 17 ปี ชั้น ม.5/1
ภูมิลำเนา 54/11 ค่ายศรียานยนต์ ต.บางเก่า อ.ชะอำ จ.เพชรบุรี
ความเห็น

"ความจริงแล้วข้าพเจ้าไม่ได้ตั้งใจที่ประหยัด แต่เนื่องจากครอบครัวของข้าพเจ้ามีปัญหาทางการเงิน ทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกสงสาร และเห็นใจพ่อแม่ จึงวางแผนการใช้จ่ายเงินให้น้อยที่สุด คุ่มค่าที่สุดและใช้เฉพาะเท่าที่จำเป็นจริงๆ เหตุการณ์นี้จึงเป็นแรงบันดาลใจให้ข้าพเจ้าอดทน และเกิดผลเป็นการประหยัดอดออม ไปโดยปริยาย แต่มันก็เป็นสิ่งที่ข้าพเจ้ารู้จักควบคุมตนเอง รู้จักยับยั้งชั่งใจตนเอง ไม่ให้ฟุ่มเฟือย ไม่ตามอย่างคนอื่น นั่นคือ ข้าพเจ้าจึงรับประทานอาหารที่โรงเรียนจัดบริการให้ จะได้ไม่ต้องซื้ออาหารหรือขนมที่ร้านสวัสดิการอีก เวลาอยู่บ้านข้าพเจ้าก็จะบอกแม่ให้ซื้อกับข้าวสดมาทำที่บ้าน เพื่อเป็นการประหยัดและเวลาไปตลาดก็ใช้มอเตอร์ไซด์ ไม่ใช้รถยนต์ เวลาซื้อของจะจดรายการที่ซื้อไว้ล่วงหน้าเพื่อจะได้ไม่หลงลืมทำให้ต้องไปตลาดบ่อยๆ การประหยัด อดออม และการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จึงให้ข้าพเจ้ามีความสุขตามอัธยาศัย"

6. ชื่อ นายนิวัฒน์ พรหมเจริญ อายุ 18 ปี ชั้น ม.6/2
ภูมิลำเนา 40 หมู่ 1 ต.ท่าหิน อ.สวี จ.ชุมพร
ความเห็น

"ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการประหยัดและอดออม

1. การประหยัดและอดออมมีผลดีต่อข้าพเจ้าคือ ทำให้รู้จักการวางแผนการใช้จ่ายเงิน เพื่อให้มีเงินเก็บไว้ใช้ในเวลาที่จำเป็น และใช้ในสิ่งที่จำเป็นจริงๆ
2. ข้าพเจ้าสามารถนำหลักคิดเรื่องการประหยัดอดออมนี้ ไปใช้กับทุกๆ คน ทุกๆ โอกาส โดยการบอกกล่าวชี้แจงให้คำแนะนำแก่บุคคลอื่นได้รับทราบ เพราะได้ปฏิบัติจริงได้ด้วยตนเอง

3. ข้าพเจ้าได้หลักคิดในการประหยัดคือ ต้องการช่วยแบ่งเบาภาระ การส่งเสริมของผู้ปกครอง นอกจากนี้ การประหยัดก็ยังสามารถทำให้ รู้จักการควบคุมตนเอง รู้จักการวางแผนการใช้จ่ายเงินที่ดี เช่น การรับประทานอาหารที่โรงเรียนจัดบริการอย่างเพียงพอ ทำให้ไม่ต้องซื้ออาหารหรือ ขนมเพิ่มเติม ให้สิ้นเปลือง เนื่องจาก อาหารที่โรงเรียนจัดบริการให้ นั้น ก็มีคุณค่าทางโภชนาการครบถ้วนตามที่ร่างกายต้องการ"

การประเมินผลโครงการ

หลังจากที่ได้ดำเนินการหาสุดยอดคนประหยัดในแต่ละช่วงชั้นแล้ว สามารถสรุปการประเมินผลของโครงการได้ดังนี้

ตัวชี้วัดความสำเร็จ	วิธีการประเมินผล	เครื่องมือที่ใช้
1. ผลผลิต นักเรียนทุกคนเข้าร่วมโครงการประหยัดและอดออม	ตรวจรายการการใช้จ่ายเงินประจำสัปดาห์	ทะเบียนควบคุมการใช้จ่ายเงิน
2. ผลลัพธ์ นักเรียนทุกคนเกิดคุณลักษณะ ประหยัดและอดออม และมีนักเรียนตัวอย่างการประหยัดและอดออมดีเด่น 6 คน	ตรวจรายการการใช้จ่ายเงินประจำสัปดาห์	ทะเบียนควบคุมการใช้จ่ายเงิน

ตารางแสดงการประเมินผลโครงการสุดยอดคนประหยัด

และ จากการศึกษา สามารถวิเคราะห์ โครงการสุดยอดคนประหยัด กับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้ดังต่อไปนี้

หลักความพอประมาณ

นักเรียนทุกคนของโรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย เป็นนักเรียนที่ต้องอยู่ประจำทั้งหมด การดำรงชีวิตประจำวันปกติของนักเรียนต้องมีรายการใช้จ่ายเงินสำหรับใช้จ่ายส่วนตัว โรงเรียนได้หาค่าเฉลี่ยรายการใช้จ่ายของนักเรียนต่อคนต่อภาคเรียนพบว่านักเรียนมีค่าใช้จ่ายรวมอยู่ที่ประมาณ 5,000 บาท จึงกำหนดให้นักเรียนทุกคน มีค่าใช้จ่ายอยู่ในบัญชีคนละ 5,000 บาท และมี

ข้อตกลงร่วมกันว่า นักเรียนควรใช้จ่ายเงินไม่เกินสัปดาห์ละ 300 บาท ซึ่งถือเป็นค่ากลางที่เหมาะสม

หลักการมีเหตุผล

นักเรียนทุกคน มีค่าใช้จ่ายอยู่ในบัญชีค่าใช้จ่ายส่วนตัวคนละ 5,000 บาท สำหรับค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติกิจกรรมและการดำเนินชีวิตประจำวัน โดยโรงเรียนได้หาค่ากลางและมีข้อกำหนดร่วมกันให้ใช้จ่ายไม่เกินสัปดาห์ละ 300 บาท แต่ในขณะเดียวกันโรงเรียนก็ได้พยายามที่จะให้นักเรียน ใช้จ่ายอย่างประหยัด ใช้จ่ายอย่างมีเหตุผล

หลักภูมิคุ้มกัน

การประหยัดอดออม เป็นมาตรการควบคุมการใช้จ่ายเงินของนักเรียนให้เกิดการใช้อย่างเป็นระบบ มีเหตุผล รู้คุณค่าของเงินทำให้ไม่เป็นคนมือเติบ

เงื่อนไขคุณธรรม

- ความตั้งใจจริงในการเข้าร่วมโครงการอย่างตระหนักและเห็นคุณค่าของการปฏิบัติ
- เกิดคุณลักษณะประหยัด อดออม แต่ไม่ใช่ตระหนี่จนตนเองลำบากในการเป็นอยู่

เงื่อนไขความรู้

- ความหมายที่ถูกต้องของการประหยัดและทัศนคติที่ดี เกี่ยวกับการประหยัดอดออม
- หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

นำลงสู่ความสมดุล 4 มิติ คือ

1. เศรษฐกิจ การประหยัดอดออมจะเป็นตัวควบคุมให้การใช้จ่ายเงินเป็นระบบมีเหตุมีผล รู้คุณค่าของเงิน ดังนั้นการประหยัดอดออม จะเป็นแนวทางหนึ่งในการทำให้ฐานะทางเศรษฐกิจของนักเรียนมั่นคง ไม่ประมาทในการใช้จ่าย
2. สังคม สังคมแห่งการประหยัดและอดออมเป็นสังคมอุดมคติ ที่ทุกภาคส่วนต้องการให้เกิดขึ้นกับคนไทยทุกคน เพราะเป็นสังคมที่สงบสุข พอเพียง ไม่ฟุ้งเฟ้อ

3. วัฒนธรรม การประหยัดคือออมเป็นวัฒนธรรมพื้นฐานที่ก่อให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ขึ้นในตัวบุคคล
4. สิ่งแวดล้อม การประหยัดและอดออมทำให้เกิดความพอเพียงและชาญฉลาดในการดำเนินชีวิตและกระทำภารกิจต่างๆ ส่งผลให้ไม่เกิดการเบียดเบียนสิ่งแวดล้อมมากนัก

3. วิธีการสร้างการมีส่วนร่วม

ศึกษาจากการที่ครูและเยาวชน ที่ได้เข้าฟังการบรรยาย เรื่อง “การบริหารจัดการการเงิน” ที่วิทยากรโครงการพัฒนาเยาวชนตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ได้ไปบรรยายให้ฟัง

โครงการค่ายเศรษฐกิจพอเพียง “เดินตามรอยพ่ออย่างพอเพียง” วันที่ 14-16 พฤษภาคม 2550

ค่ายโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย เพชรบุรี

กิจกรรมที่ดึงดูดความสนใจ

1. กิจกรรมการแจกของแถม

จากการศึกษาพบว่า การแจกของแถม เป็นการใช้กลยุทธ์เพื่อดึงดูดความสนใจให้เยาวชนสนใจกับกิจกรรมที่ทางธนาคารมีให้ โดยการมอบของแจก อาจเป็นของที่ไม่มีคุณค่าในแง่เงินทอง แต่มีคุณค่าในแง่จิตใจ ทำให้บรรยากาศในการฟังบรรยายไม่น่าเบื่อ ดังตัวอย่างจากการสัมภาษณ์

“คือ พี่นี่ออกป่าวคะ ว่ามันเป็นการบรรยายล้วนๆ หนูก็แอบง่วงบ้าง แต่พอดีมีคำถามแล้วที่เค้าให้ยกมือตอบ ตอบถูกก็จะได้ ปากกา กระเป๋ า ของกระจุกกระจิก หนูว่ามันเป็นของเล็กๆ ก็จริง แต่พอได้ มันก็ดีใจ หายง่วง”

(เมธิษฐ เทพกรณ์, สัมภาษณ์ 8 กุมภาพันธ์ 2550)

“หนูชอบนะคะ เพราะหนูไปกับเพื่อนกลุ่มหนูเอง พอเรารู้ว่า ถ้าตอบคำถามแล้ว เราจะได้ของรางวัล หนูกับเพื่อนก็แย่งๆ กันตอบ หนูได้กระเป๋ามาตั้ง 3 ใบเนาะ”

(จันทร์จิรา ชื่นชอบ, สัมภาษณ์ 8 กุมภาพันธ์ 2550)

"จริงๆ บี๊พเป็นพี่เลี้ยงค่ายที่ อาจารย์ เค้ามอบหมายให้มาดูแล น้องๆ ที่เข้าค่ายนะ แต่แบบว่า กิจกรรมอะไรก็ตาม ถ้ามีของแจก มันจะแบบว่า อยากได้ อยากสนุกไปกับน้องด้วย บี๊พก็ยกมือตอบ แล้วตอบถูกก็ได้กระเป๋า น้องๆ ก็ข้าๆ หันมามอง ว่า เอ๊ะ พี่บี๊พ ทำอย่างนี้ได้ไง บี๊พก็ทำหน้าตาไม่รู้ไม่ชี้ บี๊พว่ามันเป็นการสร้างบรรยากาศ ลดความตึงเครียดของเนื้อหาได้สินะครับ"

(ทศพล เต็มเป้า, สัมภาษณ์ 8 กุมภาพันธ์ 2550)

"ส่วนตัวหนูแล้ว แรกๆ หนูก็ดูว่าวิทยากรจากแบงค์ เค้าดูดู แล้วเนื้อหา มันก็หนักๆ นะคะ หนูก็เกร็งๆ ที่เค้าจะให้เรายกมือตอบ แต่ พอบอกว่ามีรางวัล หนูว่าบรรยากาศมันผ่อนคลายลง หนูก็สนุก เพื่อนๆ ก็สนุก"

(สุวิชา สุขนาน, สัมภาษณ์ 8 กุมภาพันธ์ 2550)

"ชอบพี่ที่ธนาคาร ที่มาสอนนะครับ แต่ว่า เนื้อหามันน่าเบื่อ ถ้าไม่เอารางวัลมา ก็ไม่ตื่นเต้น"

(ชวกร คงกะเรียน, สัมภาษณ์ 8 กุมภาพันธ์ 2550)

2. กิจกรรมการมีส่วนร่วม

ผลการศึกษาพบว่า กิจกรรมการมีส่วนร่วม ในที่นี้นั้น เป็นกิจกรรมที่ให้เยาวชนได้มีส่วนร่วม กับเนื้อหาที่ได้รับจากองค์ความรู้ที่ธนาคารให้ ว่าหลังจากจบค่ายแล้ว เยาวชนได้รับความรู้ ในด้านไหน บ้าง แล้วมีประโยชน์ต่อตัวนักเรียนเอง อย่างไร ซึ่งจากการสัมภาษณ์นั้น โดยสรุปเนื้อหา ที่เยาวชนได้จากการบรรยายของธนาคาร ได้แก่ เรื่อง การบันทึกรายรับ รายจ่าย กำไร ขาดทุน การออม การทำบัญชี ดังตัวอย่างจากการสัมภาษณ์

"ตอนแรกก็รู้ว่าจะมีการบรรยายเรื่อง การบริหารจัดการการเงิน อะไรแบบนี้ หนูก็ไม่อยาก ฟัง เพราะคิดว่ามันต้องน่าเบื่อแน่ๆ แต่ระหว่างการที่ได้ฟังแล้วมันก็ดีขึ้นนะคะ หนูได้รับความรู้จากตรงนั้น เรื่องการทำบัญชี ก่อนนั้นก็พอรู้เรื่องบัญชีมาบ้างจากแม่ เพราะแม่ค้าขาย ตอนนี่ที่เค้าก็มาสอน หลักการทำบัญชีที่ถูกต้อง หนูก็เลยไปบอกแม่ว่าให้ทำแบบนี้สิ ทำให้เรารู้เยอะขึ้นนะ"

(เมธิษฐ เทพกรณ์, สัมภาษณ์ 8 กุมภาพันธ์ 2550)

“ที่เค้าก็สอนเรื่อง การทำบัญชี รายรับ รายจ่าย อันนี้บ๊อบว่าสำคัญ เพราะ มันก็ใกล้ตัว เรา อยู่ที่นี่ นักเรียนทุกคน ก็จะมีบัญชีรายรับ รายจ่าย ที่โรงเรียนทำให้อยู่แล้ว แต่บ๊อบมีเปิดบัญชี ของตัวเองไว้ กับธนาคารไทยพาณิชย์ เพื่อจะบริหารจัดการการเงินด้วยตัวเอง คือ ทุกปีบ๊อบจะไป เรียนพิเศษที่กรุงเทพฯ พอเรียนเสร็จเช้า บ่ายก็ไปทำงานพิเศษ แต่ไม่ได้บอกแม่นะ เพราะกลัวเค้า เป็นห่วงและคิดมาก ว่าเค้าส่งเรามาเรียนแล้วเรามาทำอะไรแบบนี้ ตอนนั้น บ๊อบไปเป็นพนักงานเสิร์ฟเอ็มเค ได้ชั่วโมงละ 30 บาท ได้เงินมากก็ไปเก็บเข้าธนาคาร มีเงินเก็บของตัวเอง อย่างน้อยก็มีเงินเที่ยว ซื้ของ บางทีก็แอบขอดังค์แม่เกิน แล้วมาเก็บไว้ที่บัญชีของตัวเอง”

(ทศพล เข้มเป้า, สัมภาษณ์ 8 กุมภาพันธ์ 2550)

“ปกติหนูเป็นคนที่ใช้เงินเก่งมากๆ แต่ตั้งแต่ฟังที่เค้า ในเรื่องการออม บัญชีก็ยังคงติดลบนะ ค่ะ แต่หนูว่า หนูก็ใช้น้อยลงนะ ถ้าเทียบกับการซื้อขนมแล้วเนี่ย เพราะปกติหนูชอบซื้อขนมแจกเพื่อน”

(จันทรีจิรา ขึ้นชอบ, สัมภาษณ์ 8 กุมภาพันธ์ 2550)

“ที่เค้าพูดเรื่อง กำไร ขาดทุน ในส่วนตัวผม ผมก็ว่า มันยังค่อนข้างห่างกับผมนะ แต่ก็ดี ได้ รับความรู้ อยากให้ทางธนาคารมาช่วยออกแบบการทำบัญชีให้โรงเรียนใหม่ ผมอยากได้รายละเอียด ราย รับ รายจ่าย ส่วนตัวของผม ที่ละเอียดกว่านี้

(ชวกร คงกะเรียน, สัมภาษณ์ 8 กุมภาพันธ์ 2550)

“ที่วิทยากรมาสอน คล้ายๆ หลักเศรษฐศาสตร์ ซึ่งมันไม่ยากไปสำหรับเด็ก เรื่องของรายรับ รายจ่าย เรื่องของการคิดกำไร ต้นทุน การทำบันทึก การจัดการเงินอะไรพวกนี้ แต่หลายอย่างที่ทำให้ อาจจะไม่ให้แก่เด็กโดยตรง แต่ที่ให้กับครู หรือ คณะทำงาน เค้าก็จะให้แนวคิดที่จะจัดการกับเด็ก ในเรื่องของการทำบัญชี ควรมีรูปแบบอย่างไร ที่ไม่ยากไปสำหรับเด็ก ไม่ใช่ทำบัญชีเพื่อโชว์ เป็น การทำเพราะอยากจะทำ ทำให้ทราบว่าเป็นเงินเราเหลือเท่าไร จ่ายไปเท่าที่ควรจ่าย”

(ประทีป เมืองงาม, สัมภาษณ์ 7 กุมภาพันธ์ 2550)

สารและสื่อที่นำดึงดูดความสนใจ

จากผลการศึกษา พบว่า สารและสื่อที่นำดึงดูดความสนใจในที่นี้ ก็คือ การเน้นความทันสมัยของเนื้อหา เพื่อเป็นการนำเสนอเรื่องราวให้เข้ากับกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งได้แก่ เยาวชนที่เข้าค่าย และเนื่องจาก เนื้อหาที่วิทยากรของธนาคารนำมาเสนอ จะเน้นการบรรยายเป็นหลัก ทั้งนี้ก็อาจทำ

ให้เด็กเกิดความเบื่อหน่าย เพราะต้องนั่งฟังอย่างเดียว เป็นระยะเวลาประมาณ 2 ชั่วโมง ดังนั้น ในการนำเสนอเนื้อหาของวิทยากร ควรมีลูกเล่นโดยการเชื่อมโยงเนื้อหาที่สั้นๆ เดิมๆ ให้เข้ากับตัว สื่อนี้ที่เป็นที่นิยมในปัจจุบัน เพื่อให้เกิดความสนใจ ซึ่ง เยาวชนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ วิธีการ นำเสนอสารและสื่อให้ดึงดูด ความสนใจได้ ดังนี้

“หนู เป็นคนชอบอ่านการ์ตูน ชอบดูการ์ตูน หนูก็อยากให้มีพ็พ จากธนาคารทำเป็น การ์ตูน มัลติมีเดีย โดยเนื้อหา ก็อาจจะเป็น นิทานธรรมะ โดยสอดแทรกเรื่องการออม อะไรแบบนี้ เพราะ นั่งฟังไปเรื่อยๆ หนูก็ง่วง”

(วิมพิวิภา ประเสริฐศิริพันธ์, สัมภาษณ์ 8 กุมภาพันธ์ 2550)

“อยากได้นิทาน ให้จำง่าย ๆ หรืออะไรก็ได้ ที่ไม่ใช่ power point อย่างเดียว”

(รัชนก มีชัย, สัมภาษณ์ 8 กุมภาพันธ์ 2550)

“เนื้อหา ควรมีการทำให้ทันสมัย น่าดู และมีความแปลกใหม่ เช่น แทรกละคร เข้าไปบ้าง อาจจะเป็นละครเวทีเรื่องการประหยัด ที่พี่เค้าให้พวกเรา ไปคิดไปเตรียมกันมา แล้วมาแสดงให้ เพื่อนดูก็ยังดี”

(วรารัตน์ ทิพย์ประชา, สัมภาษณ์ 8 กุมภาพันธ์ 2550)

“นอกจาก power point ที่พี่เค้านำมาบรรยาย บ๊พก็อยากให้มีอุปกรณ์ประกอบต่างๆ เช่น ป้ายนิเทศ บอร์ด ให้เราเลือกดูได้ เพราะ บางทีเราจำเนื้อหาไม่หมด เราก็สามารถไปดู เพิ่มเติมได้ เวลาเดินผ่านไป ผ่านมา อย่างน้อยก็แวะไปดูจากบอร์ด จากนิทรรศการ เหมือนความรู้ มันอยู่ รอบๆ ตัวเรา เพราะ ถ้าจะให้ไปเปิดดูจาก เอกสารที่พี่เค้าแจกมาให้ คงไม่ดู”

(ทศพล เข้มเป้า, สัมภาษณ์ 8 กุมภาพันธ์ 2550)

“หนูว่า เนื้อหาค่อนข้างยาก ถ้าให้ดูแต่หน้าจอ power point ชาวๆ มันเบื่อ และ ง่วง หนู อยากดูวิดีโอ อยากดูตัวอย่าง มีละครเวที อยากดูภาพเคลื่อนไหว สถานการณ์จริง มีเสียงประกอบ มีการ์ตูน เพราะหนูชอบอ่านการ์ตูน”

(เมธินุช เทพกรณ์, สัมภาษณ์ 8 กุมภาพันธ์ 2550)

“อยากให้พี่เค้าสอนทำบัญชีจริงๆ เป็นแบบฝึกหัดให้เราหัดทำ คิดกำไร ขาดทุนเป็นจริงๆ และ อยากได้สื่อมัลติมีเดีย ให้คลายเครียดจากเนื้อหา”

(วิภาดา เชื้อชาย, สัมภาษณ์ 8 กุมภาพันธ์ 2550)

“อยากให้เป็นการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม เช่น มีชิ้นงานให้ทำ มีเกมส์ให้เล่น มีสื่อ ซึ่งสื่อก็โอเค เพราะสื่อเป็นเรื่องที่ดี ชิ้นงานที่ไม่ใช้เวลามาก งานเดี่ยวหรือ กลุ่มก็ได้ มีแรงจูงใจต่างๆ อย่างวันนั้น คุณมนตรี สร้างแรงจูงใจ ตอบได้ มีของให้ ซึ่งมันให้ผลกับเด็กๆ ของให้ ก็สวยงาม เป็นกระเป๋าค่อนข้างดี จำนวนวิทยากรในความรู้สักอาจารย์ ว่าน้อย ไปหรือเปล่า 2 คนต่อ 90 เด็กค่อนข้างกลุ่มใหญ่ แต่ใช้ห้อง เป็นทฤษฎี ถ้ามีคนมาช่วยแจกของ มันไม่ได้เป็นกลุ่มย่อยๆ แต่อยากให้เด็กมีส่วนร่วมมากกว่านี้ อยากให้เด็กทำจริงๆ”

(ประทีป เมืองงาม, สัมภาษณ์ 7 กุมภาพันธ์ 2550)

ทั้งนี้ อ.ประทีป ยังได้ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติม อีกว่า

“สื่อที่อยากให้เพิ่ม คือ อยากได้สื่อที่ใช้ได้จริง รวมทั้งถ้าจะลงสู่ครอบครัวได้ยิ่งดี ทำบัญชีครัวเรือนได้ ได้พัฒนา ของเด็กอาจจะเป็น Pocket Book ที่เห็นกระเป๋าได้ ซื่ออะไรก็จด เป็นสมุดรายรับรายจ่ายเล็กๆ เพราะมันจะสะดวก เพราะคนเรามันก็ลืมบางเรื่อง แต่ก็ไม่จำเป็นต้องจดทุกเรื่อง เอาแบบง่ายๆ ไม่เป็นทางการมาก มันก็ดูสะดวกกับการใช้ อีกอย่างก็คือ สื่อมัลติมีเดีย สื่อของจริง โรงเรียน เราเป็น รร เทคโนโลยีอยู่แล้ว เด็กเราก็ทำได้ทุกอย่าง Power Point ในหมวดศิลปะ เด็กก็จะทำ บางทีก็ถ่ายวีดิทัศน์ไว้บ้าง”

(ประทีป เมืองงาม, สัมภาษณ์ 7 กุมภาพันธ์ 2550)

“ในด้านเนื้อหา ผมอยากให้แบ่งคดียเรื่อง กลยุทธ์การจูงใจเด็ก ให้เด็ก เห็นความสนใจของการทำบัญชี เพราะที่มา เนื้อหามันดูว่างๆ ไป อยากให้เจาะลึกมากกว่านี้ ให้เหมาะกับการนำไปใช้กับเด็กได้จริงๆ ช่วยตรวจดู การลงรายรับ รายจ่าย ให้สมบูรณ์มากขึ้น ไหนๆ พนักงานก็อยู่ตรงนี้ อยากให้เค้าทำควบคู่ กับบัญชีที่เราทำอยู่ อยากให้มันมีระบบแบบแผน โดยให้เอาวิทยากรมาสอนเด็ก ใช้สื่อต่างๆ เพราะ กลุ่มประหยัดและอดออม ของผมนี่ เป็นกลุ่มที่เกี่ยวกับแบงก์มากที่สุดอยู่แล้ว”

(มนู ลิขิตอำไพพรรณ, สัมภาษณ์ 7 กุมภาพันธ์ 2550)

ผู้นำเสนอ (Presenter)

ผู้นำเสนอในที่นี้ ก็คือ วิทยากรจากธนาคารไทยพาณิชย์ ที่มาให้องค์ความรู้เรื่อง การบริหารจัดการการเงินอย่างพอเพียง แก่เยาวชน ในค่าย มี 2 ท่าน ซึ่งได้แก่ คุณศศิณี ลิ้มพงษ์ ผู้จัดการโครงการพัฒนาเยาวชน และ คุณมนตรี ที่เป็นวิทยากรอาสาสมัคร จากการศึกษาพบว่า เยาวชน อยากได้ วิทยากรที่มีอารมณ์ขัน อยากให้บรรยากาศผ่อนคลาย แต่ก็เห็นความตั้งใจของวิทยากร ว่าอยากให้นักเรียนมีองค์ความรู้จริงๆ ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างคำสัมภาษณ์ ดังนี้

1.ความน่าเชื่อถือ

“พี่ 2 คน เค้าก็มีการโต้ตอบกับเด็กกับเด็กดีนะ มีการบรรยาย แล้วก็สลับกับคำถามไปเรื่อยๆ พี่ 2 คน ค่อนข้างให้ความสนใจมาก เป็นที่ปรึกษาได้ทุกอย่าง ไม่เฉพาะกิจกรรมในค่ายนี้เท่านั้น และถึงแม้จะไม่ใช่นื่องานที่ทางธนาคารเกี่ยวข้อง เค้าก็จะมาด้วยตลอด วิทยากรมีทัศนคติที่ดีกับเด็กและโรงเรียนอยู่แล้ว พี่เค้ารู้สึกว่ เด็กที่นี้เกิดจากจิตสำนึกที่ดีจริงๆ ไม่ใช่เกิดเพราะว่าการแสดงออก ทำให้มีความรู้สึกที่ดี เค้าเต็มใจที่จะร่วม ไม่แสดงความเหน้อยหน่าย อยากกลับ เค้าจะเต็มที่กับเรา”

(ประทีป เมืองงาม, สัมภาษณ์ 7 กุมภาพันธ์ 2550)

“พี่เค้าน่าเชื่อถือนะคะ พูดเก่ง พูดประมาณว่า อยากให้เราเอาไปปรับทำบัญชี เพื่อเราจะได้ควบคุมค่าใช้จ่ายของเราได้”

(รัชชก มีชัย, สัมภาษณ์ 8 กุมภาพันธ์ 2550)

“พี่วิทยากรที่มา เค้าจะมีอายุแล้ว ก็เลยดูน่าเชื่อถือ แต่ละครคนหน้าตาเคร่งขรึม เวลาเราฟังแล้วเราจะรู้สึกเกร็ง แต่หนูอยากได้ อายุที่ไม่ห่างกับเรามาก หนูว่าหนูจะกล้าพูด กล้าคุยมากขึ้น”

(เมธิษฐ เทพกรณ์, สัมภาษณ์ 8 กุมภาพันธ์ 2550)

“เค้าดูมีประสบการณ์มากนะครับ น่าเชื่อถือ เพราะเค้าก็เป็นผู้อาวุโสแล้ว พี่เค้าถ่ายทอดความรู้ได้ดี แต่เป็นทางการมากเกินไป”

(ทศพล เข้มเป้า, สัมภาษณ์ 8 กุมภาพันธ์ 2550)

“จริงๆ แล้วเนื้อหานั้น ค่อนข้างหนักนะคะ แต่หนูก็เห็นความตั้งใจจริงของพี่เค้า ว่าอยากให้เราจริงๆ แต่หนูอยากให้พี่เค้าผ่อนคลาย ให้ฮาๆ กว่านี้หน่อย”

(นัตฐา บุญศรี, สัมภาษณ์ 8 กุมภาพันธ์ 2550)

“พี่ 2 คน ท่านตั้งใจคะ น่าเชื่อถือ แต่หนูอยากให้เค้ามีส่วนร่วมมากกว่านี้ อยากให้เค้าสร้างความสนุกสนาน ตรงนั้น เค้าวิชาการมากเกินไป”

(ปนัดดา พุฒนกุล, สัมภาษณ์ 8 กุมภาพันธ์ 2550)

2. การโน้มน้าวใจ น้ำเสียง ลีลา ท่าทาง

“ก็ใช้ได้ทั้ง 2 ท่านนะ เพราะว่าจริงๆ แล้ว คือการสื่อสารที่คนสอนก็อยากสอน ตั้งใจด้วย อารมณ์ที่ยิ้มแย้มแจ่มใส ไม่เหมือนครูดูๆ คนหนึ่ง คุณศศิณี พูดช้าแต่ละเอียดนะ ส่วนคุณมนตรี ก็มีอารมณ์ขันกับเด็ก”

(ประทีป เมืองงาม, สัมภาษณ์ 7 กุมภาพันธ์ 2550)

“พี่เค้าพูดดีนะคะ แต่อยากให้คุยกันสบายๆ อันนี้ดูตึงๆ ไป เวลาเค้าถามคำถาม ทำให้หนูไม่กล้าตอบ กล้าพูด เราจะสั้นๆ อยากให้พี่เค้ามาโรงเรียนบ่อยๆ นะคะ เป็นการสร้างความคุ้นเคย”

(วิมพิภา ประเสริฐศิริพันธ์, สัมภาษณ์ 8 กุมภาพันธ์ 2550)

“พี่ผู้หญิงพูดดี น่าฟังนะครับ น้ำเสียงลีลา เค้าสะกดดี แต่มีการสร้างอารมณ์ขันน้อยมาก เพราะเน้นเนื้อหาสุดๆ”

(ชวกร คงกะเรียน, สัมภาษณ์ 8 กุมภาพันธ์ 2550)

“น้ำเสียงวิทยากรทั้ง 2 ท่าน ไม่ได้โน้มน้าวหนูนะคะ เพราะพี่เค้าอัดๆ เนื้อหา ทำให้หนูอยากนอนมากกว่า ทำให้บางทีก็จำเนื้อหาไม่ค่อยได้”

(วรรัตน์ ทิพย์ประชา, สัมภาษณ์ 8 กุมภาพันธ์ 2550)

“พี่เค้าดูตึงๆ เครียดๆ เลยทำให้เราเกร็ง อยากให้พี่เค้าสอนแบบสบายมากกว่านี้”

(สุวิชา สุขนาน, สัมภาษณ์ 8 กุมภาพันธ์ 2550)

โรงเรียนโยธินบูรณะ จังหวัดกรุงเทพมหานคร

จากผลการวิจัยพบว่า โครงการที่ธนาคารได้เข้าร่วมทำกิจกรรมกับทางโรงเรียนก็คือ โครงการสร้างเสริมวินัยเยาวชน ระยะเวลาดำเนินงานคือ เดือนพฤษภาคม ปี 2549- เดือนมีนาคม ปี 2550 โดยทางธนาคาร ได้เข้าร่วมประชุมปฏิบัติการครู เพื่อทำความเข้าใจกับคณะกรรมการครูในทุกกลุ่มสาระ เพื่อบูรณาการแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปในทุกหลักสูตร และองค์ความรู้ที่ธนาคารได้ให้กับครูก็คือ การบรรยายเรื่องการบริหารการจัดการการเงินส่วนบุคคลให้ครูในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี เพื่อให้ครู ได้ปรับเปลี่ยนเพิ่มเติมในการเรียนการสอนได้

1. ที่มาของโรงเรียนเศรษฐกิจพอเพียง

จากผลการศึกษา พบว่า ที่มาของโรงเรียนเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนโยธินบูรณะนั้น เริ่มจากปี พ.ศ.2548 โดยประธานกรรมการสถานศึกษา ซึ่ง ณ ขณะนั้น เป็น คณบดีคณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ซึ่งได้ขับเคลื่อน ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สู่วิทยาลัยโยธินบูรณะ จากนั้นก็ได้มาติดต่อและสนับสนุนให้โรงเรียนโยธินบูรณะ ให้จัดทำเป็นโรงเรียนทดลองเศรษฐกิจพอเพียง โดยระยะแรกทางโรงเรียนได้ทำงานวิจัยเล็กๆ ขึ้น เพื่อที่จะดูกรอบพฤติกรรมของเด็กนักเรียนในโรงเรียนว่า ต้องการจะลด ละ เลิก พฤติกรรมอะไรที่เป็นความฟุ่มเฟือย ที่มันไม่สอดคล้องกับปรัชญาการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงขึ้น โดยผนวกปรัชญาเข้ากับทุกกลุ่มสาระในโรงเรียน

“เศรษฐกิจพอเพียง ของโยธินฯ เราก็ไม่ถึงขนาดที่จะให้เด็กต้องไปลดอะไรมากมาย เพราะเป็นเด็กในกรุงเทพ จะไปบังคับอะไรให้เค้าทำมันก็ลำบาก เราจะไม่บังคับ แต่เราจะสอดแทรก ให้ซึมเข้าไปกับ การเรียนการสอน เข้าไปกับกิจกรรมที่เค้าได้สัมผัสจริง เหมือนโครงการเที่ยวเชิงนิเวศ ที่ไปที่บางขุนเทียน ให้เด็ก ได้ไปสัมผัสหมู่บ้านชายทะเล จริงๆ ไปดูชีวิต ความเป็นอยู่อีกแง่มุมหนึ่งที่เด็ก กรุงเทพฯ ยังไม่เคยเห็น เราจะเน้นสอนเรื่องวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ คู่ คุณธรรม มากกว่า ตอนนี้อะไรที่เราทำของเราเองในโรงเรียน เป้าหมายแรก ๆ ก็ให้ครู และ นักเรียนเข้าใจในปรัชญา และเราก็จะทำให้เข้มแข็งต่อไปเรื่อยๆ”

(มาโนช หวังตระกูล, สัมภาษณ์ 16 กุมภาพันธ์ 2550)

“พอเพียงของเด็กโรงเรียนพี่ ไม่เหมือนที่อื่นนะ พอเพียงของเรา คือ การพอเพียงในเมือง อยู่ตามสถานภาพของตนเอง คือการดึงเด็กลงมาจากความฟุ้งเฟ้อ ใช้เงินอย่างมีเหตุผล ตัดสินใจ เลือกระบิโรค พอดีโรงเรียนเราเป็น โรงเรียนวิถีพุทธ ก็จะมี กิน อยู่ ดู ฟัง โดยจะเอาเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปสอดแทรก ให้อยู่แบบพอประมาณ พออยู่ พอกิน”

(ปริศนา ตันติเจริญ, สัมภาษณ์ 2 กุมภาพันธ์ 2550)

“ลักษณะอย่างหนึ่ง ของเด็กวัยรุ่นกรุงเทพ คือ ต้องการความเป็นกันเอง ต้องการความเอาใจใส่ ต้องพยายามไม่มีช่องว่าง ซึ่งมันอยู่ที่ภูมิประเทศ ภูมิสังคม โรงเรียนนี้กิจกรรมเยอะมาก เวลาทำกิจกรรม น้อย แต่ทางกลุ่มสาระก็พยายามจะจัดกิจกรรม โดยบอก นักเรียน ว่า นอกจากการเรียนในห้องเรียนแล้ว เราควรมีประสบการณ์ในชีวิต ครู ก็คุยกันว่า ทักษะชีวิตเป็นเรื่องสำคัญ ถ้าวันนี้เด็กไม่ได้ไป เค้าจะขาดไปเลย เด็กก็อยู่แต่ในห้อง เรียน กิน เล่น อยู่แต่ ในโรงเรียน แล้วดู โรงเรียน พี่สิ สนามก็ไม่มี นักเรียน ก็ 3700 คน เด็กบางคนไม่ได้ลงจากห้องเลยนะ เอาข้าวไปทานข้างบน พี่ก็พยายามจะสื่อสาร บอกเค้าว่า การไปทัศนศึกษา ออกค่าย ได้ประสบการณ์ชีวิต ได้รู้จักเพื่อน มีคุณธรรมชีวิต ความอดทน เสียสละ สามัคคี สอนในห้องเรียนก็ไม่รู้ ต้องไปดูจริงๆ”

(ปริศนา ตันติเจริญ, สัมภาษณ์ 21 มกราคม 2550)

ดังนั้น สรุปได้ว่า เศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียนโยธินบูรณะนั้น จะเป็นการสอนให้เด็กได้เรียนรู้ทักษะชีวิต ให้ออกกับคุณธรรม ลดความฟุ้งเฟ้อ ให้อยู่ในความพอประมาณ โดยทางโรงเรียน จะแทรกแนวปรัชญาดังกล่าว ให้เข้ากับทุกหมวดการเรียนการสอน และ ทุก ๆ กิจกรรมเสริม ในโรงเรียน

ที่มาของการเข้าร่วมกิจกรรมกับธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)

จากการศึกษาพบว่า โรงเรียนโยธินบูรณะ ได้เข้าร่วมประชุมกับ คณะพัฒนาสังคม ของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ที่ศึกษา เรื่อง การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ซึ่งตอนนั้น มี ดร.จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา ดำรงตำแหน่งประธานสภามหาวิทยาลัย และ ขณะเดียวกัน ท่านก็ดำรงตำแหน่ง นายกรรมการธนาคาร ของธนาคารไทยพาณิชย์ ด้วย โดยท่านได้ให้คำแนะนำว่าถ้าต้องการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน นั้น ทางธนาคารไทย

พาณิชย์ มีโครงการพัฒนาเยาวชน ที่พร้อมให้ความสนับสนุนโรงเรียนที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งในด้านงบประมาณ และ องค์ความรู้

ดังนั้น ทางโรงเรียนจึงได้ทำจดหมายขอรับการสนับสนุนโครงการ โดยโครงการแรกที่ธนาคารให้การสนับสนุนก็คือ โครงการเสริมสร้างวินัยเยาวชน โดยช่วยในเรื่องของ การบรรยาย เรื่องการบริหารจัดการการเงินส่วนบุคคล ให้คำแนะนำเพิ่มเติมด้านตำราเรียน และสนับสนุนการผลิตสื่อการเรียนรู้

“โรงเรียนเรา ได้รับการสนับสนุนจากธนาคารไทยพาณิชย์ เป็นอย่างดีนะ ทั้งในด้านของ งบประมาณและ องค์ความรู้ นี้เค้าก็มาได้ 2-3 หนเห็นจะได้ โดยเราเชิญธนาคารมาบรรยายให้ครู เข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อที่จะนำไปสอนเด็กได้ โดยความรู้ก็จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับ เศรษฐกิจพอเพียง ในด้านการบริหารจัดการการเงิน การออม การลงทุน ผมเห็นถึงความตั้งใจจริง ของธนาคารนะ อยากให้มาบ่อยๆ”

(มานิช หวังตระกูล, สัมภาษณ์ 16 กุมภาพันธ์ 2550)

2. ขั้นตอนการมีส่วนร่วม

จากผลการวิจัยพบว่า การที่มี โครงการสร้างเสริมวินัยเยาวชน ของโรงเรียนโยธินบูรณะ และธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ได้ไปบรรยายเรื่อง “บริหารจัดการการเงินอย่างพอเพียง” ให้แก่ครูฟัง โดยมีวัตถุประสงค์คือ

1. เพื่อเพิ่มความรู้ ความเข้าใจเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง
2. เพื่อสามารถนำความรู้ที่ได้ทั้งในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การนำไปประยุกต์ใช้ไปทำกิจกรรม หรือโครงการในโรงเรียนให้เกิดผลก้าวหน้าและยั่งยืน
3. เพื่อให้ความรู้เรื่องการบริหารจัดการการเงินเบื้องต้นได้แก่
 - การลงทุน การออม
 - การบันทึกบัญชีรับ-จ่าย

การนี้ ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาการมีส่วนร่วมของครูและเยาวชน โรงเรียนโยธินบูรณะ ที่ได้เข้าร่วม “โครงการเสริมสร้างวินัยเยาวชน” โดยผู้วิจัยขอแนะนำเสนอรายละเอียดการมีส่วนร่วมของครูและนักเรียน ตามขั้นตอนการดำเนินงานของ โครงการสร้างเสริมวินัยเยาวชน

ขั้นตอนการดำเนินงานของโครงการ แบ่งได้เป็น 4 ขั้นตอนหลักคือ

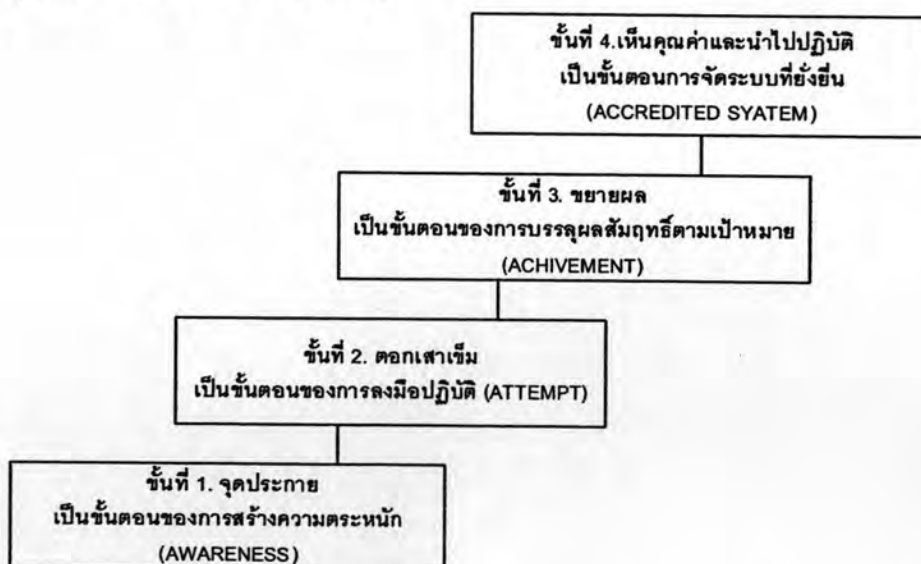
1. ขั้นตอนการริเริ่ม
2. ขั้นตอนการวางแผนดำเนินกิจกรรม
3. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน
4. ขั้นตอนในการติดตามและประเมินผล

จากกรอบของขั้นตอนในการดำเนินโครงการ ข้างต้น ทั้งนี้โรงเรียนโยธินบูรณะ ได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินโครงการ ในแบบของโรงเรียนเอง เป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 คือ จุดประกาย ขั้นที่ 2 คือ ดอกเส้าเข็ม ขั้นที่ 3 คือ ขยายผล และขั้นที่ 4 เห็นคุณค่าและนำไปปฏิบัติ โดย อ.ปริศนา ได้เล่าให้ฟังว่า

“ตอนที่พี่ได้รับมอบหมายจากโรงเรียน ให้รับผิดชอบ ดำเนินการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน พี่ก็ได้ศึกษาปรัชญาจากที่ต่างๆ พบว่า แนวทางการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของโครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียง ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ เป็นแนวทางที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับโรงเรียนได้ แนวทางนี้ พี่เรียกว่า บันได 4 ขั้น คือ จุดประกาย ดอกเส้า ขยายผล และ เห็นคุณค่า”

(ปริศนา ดันติเจริญ, สัมภาษณ์ 20 กุมภาพันธ์ 2550)

จากผลการวิจัย พบว่า ขั้นตอนการดำเนินงานขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนโยธินบูรณะ แบ่งเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้คือ

แผนภูมิแสดงขั้นตอนการดำเนินงานขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ของโรงเรียนโยธินบูรณะ จ.กรุงเทพมหานคร

ซึ่งสามารถอธิบาย ขั้นตอนการดำเนินโครงการได้ดังนี้

ขั้นที่ 1: จุดประกาย จุดประสงค์เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ เริ่มจากฝ่ายบริหารและครูต้องมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสามารถดำเนินได้ 2 ทางคือ

1.1 โรงเรียนจัดประชุมครูทั้งโรงเรียน ให้ความรู้เรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการจุดประกายให้ครู และบุคลากรในโรงเรียนมีพื้นฐานความรู้ ความเข้าใจตรงกัน

1.2 ส่งครูที่รับผิดชอบเข้าอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน อย่างเข้มข้น เพื่อที่จะนำความรู้ มาวางแผนการดำเนินงาน

ประเด็นสำคัญคือ ฝ่ายบริหารต้องกำหนดนโยบาย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติงานของโรงเรียนให้ชัดเจน สามารถปฏิบัติได้

ขั้นที่ 2 : ตอกเสาเข็ม จุดประสงค์ คือ เริ่มดำเนินการขับเคลื่อนด้วยการเรียนการสอน เสาเข็มที่สำคัญ ได้แก่ หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน ซึ่งมีครูเป็นกลไก สำคัญในการขับเคลื่อน โรงเรียนได้กำหนดแนวทางปฏิบัติให้ครู ดังนี้

2.1 วิเคราะห์หลักสูตร ของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้เพื่อบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เข้าไปในหลักสูตรของนักเรียนทุกช่วงชั้น ซึ่งกลุ่มสาระหลัก ได้แก่ สังคมศึกษา และ การงานอาชีพ

2.2 จัดทำหน่วยการเรียนรู้รายวิชา อันเปรียบเสมือนแผนที่นำทางการดำเนินงาน

2.3 จัดทำสื่อการเรียนการสอน

2.4 จัดทำแผนการเรียนรู้และดำเนินการสอนทุกช่วงชั้น

ขั้นที่ 3 : ขยายผล จุดประสงค์เพื่อ รณรงค์ปลูกจิตสำนึกให้นักเรียนเห็นคุณค่าและตระหนักความสำคัญ อันจะนำไปสู่การสร้างค่านิยมที่พึงประสงค์ ได้แก่

3.1 จัดกิจกรรมในหลักสูตร เช่น การประกวดแข่งขันต่างๆ การทัศนศึกษา

3.2 จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น ค่ายศึกษา นักเรียนทำโครงการเผยแพร่ รณรงค์ ทั้งภายใน และ/หรือภายนอกโรงเรียน

ขั้นที่ 4 : เห็นคุณค่านำไปปฏิบัติ จุดประสงค์เพื่อ ให้นักเรียนนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง จนเป็นวิถีชีวิต ได้แก่

4.1 จัดรูปแบบวิถีชีวิตในโรงเรียน เช่น บรรยากาศ สิ่งแวดล้อม ทั้งห้องเรียน ทั้งห้องเรียนและนอกห้องเรียน

4.2 จัดระบบการบริหารโรงเรียนที่สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในด้าน บริหาร บุคลากร งบประมาณ และวัฒนธรรมของโรงเรียน

4.3 ส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในครอบครัว ด้วยการเชื่อมโยงกับเครือข่ายผู้ปกครอง เช่น กิจกรรมการออม

ทั้งนี้ สามารถสรุปขั้นตอนการดำเนินงานโครงการของโรงเรียนโยธินบูรณะ เปรียบเทียบกับขั้นตอน การดำเนินงานที่ผู้วิจัยนำมาเป็นกรอบในการศึกษา ได้ดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินงานของโรงเรียนโยธินบูรณะ	ขั้นตอนการดำเนินงานของผู้วิจัย
ขั้นที่ 1 จุดประกาย	1. ขั้นตอนการริเริ่ม
ขั้นที่ 2 ตอกเสาเข็ม	2. ขั้นตอนการวางแผนดำเนินกิจกรรม
ขั้นที่ 3 ขยายผล	3. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน
ขั้นที่ 4 เห็นคุณค่านำไปปฏิบัติ	4. ขั้นตอนการติดตามและประเมินผล

ตารางแสดงขั้นตอนการดำเนินงานโครงการของโรงเรียนโยธินบูรณะ เปรียบเทียบกับขั้นตอนการดำเนินงานของผู้วิจัย

และเนื่องจาก นโยบายการนำเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในโรงเรียนโยธินบูรณะ คือ การบูรณาการเข้ากับหลักสูตรการเรียนการสอน การนี้ ผู้วิจัยจึงได้เลือกศึกษาการมีส่วนร่วมของครูและเยาวชน ที่ได้นำองค์ความรู้ เรื่อง "บริหารจัดการการเงินอย่างพอเพียง" ของธนาคารไทยพาณิชย์ ที่วิทยากรจากธนาคาร มาบรรยายให้ครูครูฟัง มาใช้อย่างแท้จริง

ซึ่งรายวิชาที่เลือกมา ได้แก่ การเรียนการสอนรายวิชา สังคมศึกษา (พื้นฐาน) ส41102 กลุ่มการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง การออม ของ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งครูประจำรายวิชา ได้แก่ ครูปริสนา ตันติเจริญ โดยศึกษา ตามขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. ขั้นตอนการริเริ่ม

จากการศึกษา พบว่า อ.ปริศนา ได้นำเอาองค์ความรู้ ที่ธนาคารมาบรรยาย เรื่อง การออม ในด้านของการทำบัญชี รายรับ รายจ่าย ประจำวัน มาประยุกต์เข้ากับการเรียนการสอน โดยให้นักเรียนทำบันทึกการออม ของตัวเอง ซึ่งจากข้อมูลที่ได้ จะเป็นการบันทึกการออมของนักเรียน เป็นระยะเวลา 2 เดือน คือ เดือนมกราคม – เดือนกุมภาพันธ์ 2550 แต่ จากการสัมภาษณ์ อ.ปริศนา พบว่า จะให้นักเรียนทำอย่างต่อเนื่อง เป็นการปลูกฝังคุณธรรมและ วินัยด้านการใช้จ่ายให้แก่ นักเรียน จุดประสงค์ ก็คือ ให้นักเรียนสามารถนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง จนเป็นวิถีชีวิต ซึ่งโครงการนี้ เรียกว่า “สมุดบันทึกการออม”

2. ขั้นตอนการวางแผนการดำเนินกิจกรรม

จากการศึกษา พบว่า อ.ปริศนา ได้วางแผนโครงการ “สมุดบันทึกการออม” ซึ่งออกแบบ ขึ้นมาเอง ตามกรอบที่ได้รับองค์ความรู้จากธนาคารไทยพาณิชย์ โดยมีทั้งหมด 10 หน้า ดังนี้

สมุดบันทึกการออมหน้า 1 ได้แก่	คำชี้แจงว่าเราจะเริ่มต้นและวางแผนการออมได้อย่างไร
สมุดบันทึกการออมหน้า 2 ได้แก่	แบบสอบถามเรื่องการออมของนักเรียน
สมุดบันทึกการออมหน้า 3 ได้แก่	ตัวอย่าง การจดบันทึกบัญชีรับ-จ่าย เงินออมรายวัน
สมุดบันทึกการออมหน้า 4-10 ได้แก่	ทะเบียนรายรับ-รายจ่าย ที่นักเรียนได้ลงมือทำจริง โดยมีรายละเอียดคือ

สมุดบันทึกการออมหน้า 1 แล้วเรา! จะเริ่มต้นการออมได้อย่างไร?

นักเรียนสามารถเริ่มต้นการออมด้วยวิธีการแสนง่ายดังนี้

1. วางแผนการออมเงิน
2. ทำบัญชีรับ-จ่าย ด้วยการจดบันทึก ทุกวัน
3. เลือกรูปแบบที่ฉลาดกว่า เพื่อเพิ่มมูลค่าเงินออม

สิ่งสำคัญในการเริ่มต้นการออม คือ การวางแผนการออม

การวางแผนการออมมีขั้นตอนง่ายๆ 4 ขั้นตอน คือ

1. สำรวจตัวเอง เพื่อให้รู้จักอุปนิสัยทางการเงิน รู้เงื่อนไขข้อจำกัดของตนเอง
2. กำหนดเป้าหมาย ว่าเราจะเก็บเงินออม ระยะสั้น 1-2 ปี ระยะยาว 5-10-15 ปี

- 3. จัดสัดส่วนการใช้จ่ายเงินให้เหมาะสมพอดี กับตนเอง
- 4. นำแผนมาปฏิบัติ ถ้าปฏิบัติแล้วรู้สึกว่าตึงหรือหย่อนเกินไป ห่วงไกลเป้าหมายเกินไป ก็ สามารถปรับแผนการออมให้พอเหมาะพอดี ออมแล้วมีความสุข

นักเรียนกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ของการออม

ฉันจะออมเพื่อ.....

1.
2.
3.
4.
5.
6.

ถ้าฉันออมวันละ บาท

ฉันจะมีเงินเก็บออมเดือนละ
..... บาท

ฉันจะมีเงินเก็บออมปีละ
..... บาท

ชื่อ.....เลขที่.....ชั้น.....

สมุดบันทึกการออม หน้า 2

แบบสอบถาม

ก่อนหน้านี้นักเรียนเคยออมหรือไม่ เคย ไม่เคย

นักเรียนเคยจดบันทึกรายรับ-รายจ่ายของตนเองบ้างหรือไม่
 จดเป็นประจำ จดบ้างไม่จดบ้าง ไม่จดเลย

ถ้านักเรียนเคยออมเงิน นักเรียนออมโดยวิธีใด
 ฝากไว้กับพ่อแม่ ผู้ปกครอง ฝากธนาคาร ลงทุนในหน่วยลงทุนต่างๆ
 สรุบบัญชีรับ-จ่าย ประจำปี

เดือน	รายรับ (บาท)	รายจ่าย (บาท)	ยอดยกไป	เงินออม (บาท)
มกราคม				
กุมภาพันธ์				
มีนาคม				
เมษายน				
พฤษภาคม				
มิถุนายน				
กรกฎาคม				
สิงหาคม				
กันยายน				
ตุลาคม				
พฤศจิกายน				
ธันวาคม				
รวมทั้งสิ้น				

วิธีการ

1. สรุปรายรับ-จ่าย ประจำสัปดาห์ แล้วรวมเป็นรายรับ-จ่าย ประจำเดือน
2. เปรียบเทียบ เงินออมแต่ละเดือน เพื่อให้รู้ว่าเดือนใด ออมได้มาก เดือนใดรายจ่ายสูง ออมได้น้อย จะได้ใช้เป็นข้อมูลวางแผนการออมต่อไป

สมุดบันทึกการออม หน้า 3 ตัวอย่างบันทึกการออม

ตัวอย่าง การจดบันทึกบัญชีรับ-จ่าย-เงินออม รายวัน

ประจำเดือนธันวาคม.....พ.ศ.2549

ลงบัญชีแสนง่าย รับซ้าย จ่ายขวา

ว/ด/ป (ช่อง1)	รายรับ		รายจ่าย		ระดับความจำเป็น (ช่อง6)			เงินออม (ช่อง7)
	รายการ (ช่อง2)	จำนวนเงิน (ช่อง 3)	รายการ (ช่อง4)	จำนวนเงิน (ช่อง 5)	3	2	1	
1 ธค 49	1.เงินค่าขนม รายวัน	50 บาท	1.ค่ามอเตอร์ไซด์ ไป-กลับ	10 บาท		/		
	2.เงินค่าทำงาน พิเศษ	100บาท	2.ค่าอาหารกลางวัน และน้ำดื่ม	20 บาท	/			
			3.ซื้อดินสอดำ	12บาท	/			
			4.หนังสือการ์ตูน	25บาท			/	
	รวมรับ	150บาท	รวมจ่าย	67บาท				83 บาท
2 ธค 49	1.ยอดยกมา	83บาท	1.ค่าอาหารกลางวัน และน้ำดื่ม	20บาท	/			
	2.ค่าขนมราย วัน	50บาท	2.ค่าลูกชิ้นทอด	10บาท		/		
	รวมรายรับ	133บาท	รวมรายจ่าย	30บาท				103 บาท

3 หมายถึง มีความจำเป็นมาก

2 หมายถึง มีความจำเป็น แต่ปรับเปลี่ยนได้

1 หมายถึง มีความจำเป็นน้อย ตัดทิ้งได้

สมุดบันทึกการออมหน้า 4-10 ได้แก่ ทะเบียนรายรับ-รายจ่าย ที่นักเรียนได้ลงมือทำจริง

3. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

จากการศึกษา พบว่า ขั้นตอนการปฏิบัติงาน คือ อ.ปริศนา ได้มอบหมายให้นักเรียนทำสมุดบันทึกการออม โดยทำเป็นโครงการระหว่างภาคเรียน ตั้งแต่เดือนมกราคม – เดือนกุมภาพันธ์ 2550

ดังตัวอย่างจากสมุดบันทึกการออมหน้าที 3

4. ขั้นตอนในการติดตามและประเมินผล

จากการศึกษา ขั้นตอนในการติดตามและประเมินผล สมุดบันทึกการออมของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนวิชา สังคมศึกษา (พื้นฐาน) ส41102 ของ อ.ปริศนา ดันติเจริญ ตั้งแต่ วันที่ 1 มกราคม 2550 ถึงวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2550 ซึ่งจากการสัมภาษณ์ และขอดู จากสมุดบันทึกการออม ของนักเรียน กลุ่มตัวอย่าง 9 คน สามารถสรุปเป็นตารางได้ดังต่อไปนี้คือ

นักเรียน	ฉันจะออมเพื่อ	ถ้าฉันออมวันละ/ บาท	ฉันจะมีเงินเก็บ ออมเดือนละ / บาท	ฉันจะมีเงินเก็บ ออม ปีละ / บาท	ตอนนี้ฉันมี เงินออม (1มค-18กพ 50)
1. ชุตติกาญจน์	-ทุนการศึกษาในอนาคต -ชื่อของที่จำเป็น -ชื่อมือถือ -ชื่อเสื้อผ้า	10 บาท	300 บาท	3,650 บาท	1,700 บาท
2. กฤษฎี	-ทำบุญ -เรียนต่อ -ชื่อขนม	10 บาท	300 บาท	3,600 บาท	3,381 บาท
3. ภัทรา	-ชื่อสายกีตาร์ -ชื่อกระเป๋า -ชื่อกางเกง -ชื่อเสื้อ	10 บาท	300 บาท	3,600 บาท	2,101 บาท
4. อภิษญา	-ชื่อหนังสือเรื่องคำสาป อุโมงค์ปิศาจ -ชื่อหนังสือเรื่องเอรา กอน -ชื่อหนังสือเรื่อง สุด	10 บาท	300 บาท	3,600 บาท	185 บาท

	สายปลายทางฝัน -ซื้อหนังสือเรื่อง เซรี ญา เล่ม2-3				
5. รุณพล	-ซื้อรองเท้าคูใหม่ -ไปเที่ยว -ออมไว้ใช้ในยามฉุกเฉิน	20 บาท	600 บาท	7,200 บาท	808 บาท
6. กิตติศักดิ์	-ซื้อเกมส์ -เที่ยวทะเลกับเพื่อน	15 บาท	450 บาท	5,400 บาท	420 บาท
7. บุญยดา	-ซื้ออุปกรณ์การศึกษา -ซื้อของขวัญในวันเกิด ให้เพื่อน -ไว้ในยามจำเป็น	10-20 บาท	300-600 บาท	3,600-7,200 บาท	1,846 บาท
8. พิษยา	-เก็บไว้ซื้อหนังสือ -ไว้เป็นค่ารักษาพยาบาล เจ็บป่วย -ซื้อเครื่องแต่งกายให้ ตนเอง -เพื่อซื้อของขวัญให้ เพื่อนๆ	40 บาท	1,200 บาท	14,400 บาท	535 บาท
9. สุพิชา	-เก็บไว้ใช้ยามจำเป็น -ใช้เป็นทุนการศึกษา -ให้พ่อแม่และผู้มีพระ คุณ -ซื้อของที่อยากได้	10 บาท	300 บาท	3,600 บาท	665 บาท

ตารางแสดงบันทึกการออมของนักเรียนโรงเรียนโยธินบูรณะ

3.วิธีการสร้างการมีส่วนร่วม

ศึกษาจากการที่ครูที่ได้เข้าฟังการบรรยาย เรื่อง “การบริหารจัดการการเงิน” ที่วิทยาการ
โครงการพัฒนาเยาวชน ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด
(มหาชน) ได้ไปบรรยายให้ฟัง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ โครงการสร้างเสริมวินัยเยาวชน ซึ่งครูมีเข้ามา
ฟังการบรรยาย ได้แก่ ครูในกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี และ กลุ่มสาระสังคมศึกษา
ศาสนา และวัฒนธรรม

กิจกรรมดึงดูดความสนใจ

กิจกรรมการมีส่วนร่วม

ผลการศึกษาพบว่า กิจกรรมการมีส่วนร่วม ในที่นี้นั้น เป็นกิจกรรมที่ครูมีส่วนร่วมกับเนื้อหาที่ได้รับจากองค์ความรู้ที่ธนาคารให้ ว่าหลังจากจบการบรรยายแล้วครูได้รับความรู้ ในด้านไหนบ้าง และครูสามารถนำองค์ความรู้ที่ธนาคารมาบรรยายให้ฟังไปบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอน ได้อย่างไร ซึ่งจากการสัมภาษณ์นั้น โดยสรุปเนื้อหาที่ครูได้จากการบรรยายของธนาคาร ได้แก่ เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง การบันทึกรายรับ รายจ่าย กำไร ขาดทุน การออม การทำบัญชี การลงทุน ดังตัวอย่างจากการสัมภาษณ์

“จะได้ความรู้เกี่ยวกับการลงทุนมากกว่า แต่เด็กในระดับมัธยมอาจจะยังไม่ค่อยเข้าใจ เป็นเรื่องไกลตัว ซึ่งพี่จะสอนเกี่ยวกับการจัดการการเงิน ต้องควบคุมเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายของตัวเอง พี่จะสอนเรื่องความรู้พื้นฐานเรื่องการทำบัญชี สอนเรื่องการออม ให้นักเรียนเห็นคุณค่าของการออม นักเรียนจะต้องมีเงินเก็บ เงินออม บางคนก็มีเงินเก็บอยู่แล้ว แต่เราก็สอดแทรกความรู้เกี่ยวกับ เศรษฐกิจพอเพียงความรู้เรื่องการออมเข้าไปด้วย อย่างน้อยครั้งหนึ่งก็จะทำให้นักเรียนเองคิดที่จะออม”

(ดวงใจ คุณะจันทร์, สัมภาษณ์ 21 กุมภาพันธ์ 2550)

“อย่างพี่สอนวิชาการงานอาชีพ พี่ได้ความรู้ เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงเพิ่มเติม นะคะ 3 ช่วง 2 เดือน เน้นเรื่องการประหยัดอดออม พี่ก็จะสอนเรื่องการนำของเก่ามาใช้ใหม่ มีการประดิษฐ์ออกแบบสิ่งของเหลือใช้”

(พรทิพย์ ชูโต, สัมภาษณ์ 21 กุมภาพันธ์ 2550)

“ที่วิทยากรมาพูด ก็คล้ายๆ กับวิชาพี่ ก็คือ พี่สอนวิชาเศรษฐศาสตร์ การนำวิชาเศรษฐศาสตร์ไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยจะเชื่อมโยงเข้ากับแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวง พี่ก็จะได้รับความรู้จากตรงนั้นเพิ่มเติม คือพี่จะดูเรื่อง เด็กจะเลือกซื้อของอย่างไรให้มีประโยชน์มากที่สุด เลือกสินค้ามา แล้วมาเปรียบเทียบกันที่ราคาและคุณภาพ”

(จิระพงษ์ ยองเพชร, สัมภาษณ์ 21 กุมภาพันธ์ 2550)

สารและสื่อที่ดึงดูดความสนใจ

จากผลการศึกษา พบว่า สารและสื่อที่น่าดึงดูดความสนใจในที่นี้ ก็คือ การเน้นความทันสมัยและความละเอียด ครอบคลุมของเนื้อหา เพื่อเป็นการนำเสนอเรื่องราวให้เข้ากับกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งได้แก่ ครู ทั้งนี้ ครูโรงเรียนโยธินบูรณะ ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ วิธีการนำเสนอสารและสื่อให้ดึงดูด ความสนใจได้ ดังนี้

“ส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่รู้อยู่แล้ว เพราะเป็นเรื่องที่พี่ก็สอน แต่อยากได้ เรื่องการลงทุนเพิ่มเติม ว่าเราควรรู้อะไรบ้างถ้าจะลงทุน เพราะถ้าอายุมากก็จะตัดสินใจยากขึ้น อีกอย่างคือการออมทรัพย์สำหรับเด็ก เพราะ ว่าการออม ก็เป็นการลงทุนวิธีหนึ่ง และน่าจะมีการลงทุนสำหรับเด็ก ว่าลงทุนระดับไหน ถึงจะเหมาะกับนักเรียน สื่อที่ใช้ก็มี Power Point กับเอกสารประกอบ แต่พี่อยากได้ เอกสารเกี่ยวกับกองทุน การลงทุนเพิ่มเติม”

(ดวงใจ คุณะจันทร์, สัมภาษณ์ 21 กุมภาพันธ์ 2550)

“เนื้อหาโดยรวมก็ใช้ได้ จริงๆ แล้วเนื้อหาที่ท่านวิทยากรมาบรรยาย ก็เป็นเนื้อหาที่ผมทราบอยู่แล้ว เพราะต้องสอนนักเรียน แต่ที่ผ่านมามันขาดการกระตุ้น ซึ่งการได้ไปฟังวิทยากรวันนั้นก็จะเป็นการจุดประกายว่า สิ่งที่เราทำมานั้นถูกทาง ให้ความสำคัญมากขึ้น อยากได้เรื่องการออม ว่าคุณจะมีวิธีเลือกในการออมได้อย่างไร ผลดีของการออม”

(จิระพงษ์ ยองเพชร, สัมภาษณ์ 21 กุมภาพันธ์ 2550)

“พี่อยากได้เนื้อหา เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงเพิ่มเติม สนใจในเรื่องเหตุผล ในการใช้จ่าย เลือกสิ่งที่เป็น ที่วิทยากรมาบรรยาย ก็ทำให้เรารู้แนวปรัชญามากขึ้น ทำให้พี่ได้แทรกเข้าไปในเนื้อหา ว่าจะทำอะไรต้องมีเหตุผล”

(อำไพวรรณ มงคลประสิทธิ์, สัมภาษณ์ 21 กุมภาพันธ์ 2550)

“เนื้อหา ก็เป็นเรื่องการวางแผนการเงิน ตอนแรกวิทยากร ก็ขึ้นคอนเซปต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แล้วก็เชื่อมโยงปรัชญามาสู่เรื่องการออม และพูดว่า วิธีการออมทำอย่างไร มันก็มีอันนี้แหละที่จะนำมาปรับใช้กับเด็ก ให้เราไปปรับใช้ เพราะเรื่องการออม มันจะเข้าถึงครู ถึงเด็กทุกคน มัน

“พี่จากธนาคารที่มาบรรยาย คำให้ความรู้เราตินะ คำไม่ได้ให้แค่องค์ความรู้ที่ธนาคารมี แต่คำจะให้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง กับโรงเรียนด้วย คือคำไม่ได้มายัดๆ เรื่อง การเงิน การออม การลงทุน ให้ครู แต่คำจะสอนวิธีคิดแบบเชื่อมโยง เนื้อหา กับ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้าด้วยกัน อย่างมีเหตุผล แสดงให้เห็นว่า วิทยากรคำเตรียมตัวมาก่อนข้างดี น่าเชื่อถือ”

(จิระพงษ์ ยองเพชร, สัมภาษณ์ 21 ก.พ 2550)

2. การโน้มน้าวใจ น้ำเสียง ลีลา ท่าทาง

“วิทยากรคำพูดชัดเจนดีทุกอย่างนะ แต่ก็น่าจะมีลูกล่อลูกชน มากกว่านี้ พี่คำค่อนข้างจะเป็นวิชาการมากเกินไป น่าจะมีความซ้ำชั้นบ้าง”

(จิระพงษ์ ยองเพชร, สัมภาษณ์ 21 กุมภาพันธ์ 2550)

“พี่ว่า พี่คำไม่ควรซีเรียสมากนะ ควรมีความตลกขบขันบ้าง เพราะเนื้อหามันค่อนข้างหนักอยู่แล้ว”

(นภดล ยอดประเสริฐ, สัมภาษณ์ 21 กุมภาพันธ์ 2550)

“คุณที่มาบรรยายเรื่อง การลงทุน คำมีความรู้เยอะนะคะ บุคลิกภาพก็ดี พูดชัดเจนดีทุกอย่าง แต่น้ำเสียงธรรมดาไป และเสียงก็เบา อยากให้คำมีจุดจูงใจมากกว่านี้”

(ดวงใจ คุณะจันทร์, สัมภาษณ์ 21 กุมภาพันธ์ 2550)